

Makroekonomická predikce České republiky

leden 2024

Makroekonomická predikce České republiky
leden 2024

Ministerstvo financí ČR
odbor Hospodářská politika
Letenská 15, 118 10 Praha 1

Tel.: 257 041 111

E-mail: macroeconomic.forecast@mfcz.cz

ISSN 1804–7971 (on-line)

Vychází 4x ročně, zdarma

Elektronický archiv:
<http://www.mfcz.cz/makrope>

Makroekonomická predikce

České republiky

leden 2024

Obsah

Shrnutí predikce	1
Rizika predikce	4
1 Východiska predikce.....	5
1.1 Vnější prostředí	5
1.2 Ceny komodit.....	9
1.3 Fiskální politika	10
1.4 Měnová politika, finanční sektor a měnové kurzy.....	13
1.5 Demografie	17
1.6 Ostatní předpoklady	19
2 Ekonomický cyklus	20
2.1 Pozice v rámci ekonomického cyklu	20
2.2 Konjunkturální indikátory	21
3 Predikce makroekonomického vývoje v ČR	23
3.1 Ekonomický výkon	23
3.2 Ceny.....	30
3.3 Trh práce.....	34
3.4 Vztahy k zahraničí.....	39
4 Monitoring predikcí ostatních institucí	44
5 Mezinárodní srovnání.....	45
Slovníček pojmů	52

Makroekonomickou predikci zpracoval odbor Hospodářská politika Ministerstva financí České republiky. Materiál zahrnuje predikci na rok 2024 a u některých ukazatelů výhled na další 2 roky (tj. do roku 2026). Makroekonomická predikce vychází 4x ročně (v lednu, dubnu, srpnu a listopadu) a je dostupná na internetových stránkách Ministerstva financí České republiky na adrese:

<http://www.mfcr.cz/makrope>

Přivítáme jakékoliv připomínky nebo náměty, které poslouží ke zkvalitnění publikace a přiblíží ji potřebám uživatelů. Případné připomínky zasílejte na adresu:

macroeconomic.forecast@mfcr.cz

Seznam tabulek

Tabulka 1.1.1: Hrubý domácí produkt – roční	8
Tabulka 1.1.2: Hrubý domácí produkt – čtvrtletní.....	8
Tabulka 1.2.1: Světové ceny vybraných komodit – roční	9
Tabulka 1.2.2: Světové ceny vybraných komodit – čtvrtletní	10
Tabulka 1.3.1: Saldo a dluh	12
Tabulka 1.4.1: Úrokové sazby – roční	15
Tabulka 1.4.2: Úrokové sazby – čtvrtletní.....	15
Tabulka 1.4.3: Úvěry a vklady – roční průměry	16
Tabulka 1.4.4: Úvěry a vklady – čtvrtletní průměry.....	16
Tabulka 1.4.5: Měnové kurzy – roční.....	17
Tabulka 1.4.6: Měnové kurzy – čtvrtletní	17
Tabulka 1.5.1: Demografie.....	19
Tabulka 2.1.1: Produkční mezera a potenciální produkt	21
Tabulka 3.1.1: HDP – užití ve stálých cenách – roční.....	26
Tabulka 3.1.2: HDP – užití ve stálých cenách – čtvrtletní	27
Tabulka 3.1.3: HDP – užití v běžných cenách – roční.....	28
Tabulka 3.1.4: HDP – užití v běžných cenách – čtvrtletní	28
Tabulka 3.1.5: HDP – důchodová struktura – roční	29
Tabulka 3.1.6: HDP – důchodová struktura – čtvrtletní.....	29
Tabulka 3.2.1: Ceny – roční.....	32
Tabulka 3.2.2: Ceny – čtvrtletní	33
Tabulka 3.3.1: Trh práce – roční	36
Tabulka 3.3.2: Trh práce – čtvrtletní.....	37
Tabulka 3.3.3: Účet domácností	38
Tabulka 3.4.1: Rozklad vývozu zboží (v metodice národních účtů) – roční	41
Tabulka 3.4.2: Rozklad vývozu zboží (v metodice národních účtů) – čtvrtletní	41
Tabulka 3.4.3: Platební bilance – roční.....	42
Tabulka 3.4.4: Platební bilance – čtvrtletní	43
Tabulka 4.1: Shrnutí monitorovaných předpovědí	44
Tabulka 5.1: HDP na obyvatele v paritě kupní síly.....	49
Tabulka 5.2: HDP na obyvatele v přepočtu nominálním měnovým kurzem.....	50
Tabulka 5.3: Skutečná individuální spotřeba na obyvatele v paritě kupní síly	51

Seznam grafů

Graf 1.1.1: Reálný HDP eurozóny a USA	7
Graf 1.1.2: Reálný hrubý domácí produkt	7
Graf 1.1.3: Harmonizovaný index spotřebitelských cen	7
Graf 1.1.4: Míra nezaměstnanosti	7
Graf 1.1.5: Indikátor ekonomického sentimentu	7
Graf 1.1.6: Index nákupních manažerů.....	7
Graf 1.1.7: Indikátor důvěry podnikatelů	7
Graf 1.1.8: Ukazatel Ifo a průmyslová produkce v ČR.....	7
Graf 1.2.1: Dolarová cena ropy Brent	9
Graf 1.2.2: Korunová cena ropy Brent.....	9
Graf 1.3.1: Saldo sektoru vládních institucí	12
Graf 1.3.2: Dluh sektoru vládních institucí	12
Graf 1.4.1: Úrokové sazby.....	14
Graf 1.4.2: Úvěry domácnostem.....	14
Graf 1.4.3: Hypoteční úvěry na nákup byt. nemovitostí.....	14
Graf 1.4.4: Úvěry nefinančním podnikům	14
Graf 1.4.5: Úvěry v selhání.....	14
Graf 1.4.6: Vklady	14
Graf 1.4.7: Nominální měnové kurzy	14
Graf 1.4.8: Reálný měnový kurz vůči eurozóně	14
Graf 1.5.1: Věkové skupiny	18
Graf 1.5.2: Očekávaná střední délka života při narození	18
Graf 1.5.3: Starobní důchodci	18
Graf 1.5.4: Srovnání projekcí 2018 a 2023.....	18
Graf 2.1.1: Produkční mezera	20
Graf 2.1.2: Potenciální produkt	20
Graf 2.1.3: Využití výrobních kapacit v průmyslu.....	20
Graf 2.1.4: Obvykle odpracované hodiny	20
Graf 2.2.1: Indikátor důvěry a HPH v průmyslu	22
Graf 2.2.2: Indikátor důvěry a HPH ve stavebnictví.....	22
Graf 2.2.3: Indikátor důvěry a HPH v obchodě a službách.....	22
Graf 2.2.4: Kompozitní indikátor vývozu zboží	22
Graf 2.2.5: Indikátory důvěry a spotřeba domácností.....	22
Graf 2.2.6: Rozklad spotřebitelských očekávání	22
Graf 2.2.7: Souhrnný indikátor důvěry a HPH.....	22
Graf 2.2.8: Kompozitní předstihový indikátor	22
Graf 3.1.1: Zdroje hrubého domácího produktu	25
Graf 3.1.2: Výdaje na hrubý domácí produkt	25
Graf 3.1.3: Reálný hrubý domácí produkt	25
Graf 3.1.4: Spotřeba domácností.....	25
Graf 3.1.5: Spotřeba domácností.....	25
Graf 3.1.6: Věcné členění investic.....	25
Graf 3.1.7: Sektorové členění investic	25
Graf 3.1.8: Zdroje financování investic	25
Graf 3.2.1: Spotřebitelské ceny	31
Graf 3.2.2: Spotřebitelské ceny v hlavních oddílech.....	31

Graf 3.2.3: Jádrová inflace a jednotkové náklady práce	31
Graf 3.2.4: Kurz CZK/EUR a korunová cena ropy Brent	31
Graf 3.2.5: Deflátor hrubého domácího produktu	31
Graf 3.2.6: Směnné relace	31
Graf 3.2.7: Nabídkové ceny bytů	31
Graf 3.2.8: Ceny bytů v relaci k průměrné mzdě	31
Graf 3.3.1: Zaměstnanost	35
Graf 3.3.2: Počet cizinců zaměstnaných v ČR	35
Graf 3.3.3: Ukazatele nezaměstnanosti	35
Graf 3.3.4: Pojistné na sociální zabezpečení a výdělků	35
Graf 3.3.5: Náhrady na zaměstnance a produktivita	35
Graf 3.3.6: Nominální měsíční mzdy	35
Graf 3.3.7: Nominální objem mezd a platů	35
Graf 3.3.8: Míra hrubých úspor domácností	35
Graf 3.4.1: HDP a dovoz zboží partnerských zemí	40
Graf 3.4.2: Vývoz zboží reálně	40
Graf 3.4.3: Deflátor vývozu zboží	40
Graf 3.4.4: Obchodní bilance	40
Graf 3.4.5: Bilance služeb	40
Graf 3.4.6: Bilance prvotních důchodů	40
Graf 3.4.7: Běžný účet platební bilance	40
Graf 3.4.8: Saldo běžných transakcí	40
Graf 4.1: Prognózy růstu reálného HDP na rok 2024	44
Graf 4.2: Prognózy míry inflace na rok 2024	44
Graf 5.1: HDP na obyvatele v paritě kupní síly	46
Graf 5.2: HDP na obyvatele v paritě kupní síly	46
Graf 5.3: HDP na obyvatele v paritě kupní síly	46
Graf 5.4: HDP na obyvatele v paritě kupní síly	46
Graf 5.5: HDP na obyv. v přepočtu měnovým kurzem	46
Graf 5.6: HDP na obyv. v přepočtu měnovým kurzem	46
Graf 5.7: HDP na obyv. v přepočtu měnovým kurzem	46
Graf 5.8: HDP na obyv. v přepočtu měnovým kurzem	46
Graf 5.9: Skutečná individuální spotřeba na obyvatele	47
Graf 5.10: Skutečná individuální spotřeba na obyvatele	47
Graf 5.11: Skutečná individuální spotřeba na obyvatele	47
Graf 5.12: Skutečná individuální spotřeba na obyvatele	47
Graf 5.13: Komparativní cenová hladina HDP	47
Graf 5.14: Komparativní cenová hladina HDP	47
Graf 5.15: Komparativní cenová hladina HDP	47
Graf 5.16: Komparativní cenová hladina HDP	47
Graf 5.17: Průměrný výdělek v paritě kupní síly	48
Graf 5.18: Průměrný výdělek v paritě kupní síly	48
Graf 5.19: Průměrný výdělek v paritě kupní síly	48
Graf 5.20: Průměrný výdělek v paritě kupní síly	48
Graf 5.21: HDP na obyvatele v paritě kupní síly v porovnání s EA20 v roce 2022	48

Seznam použitých zkratk

b. c.	běžné ceny
CPI	index spotřebitelských cen
CZK	mezinárodní kód pro českou korunu
ČNB	Česká národní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
EA20	eurozóna v rozsahu 20 zemí
ECB	Evropská centrální banka
EK	Evropská komise
EU, EU27	Evropská unie v rozsahu 27 zemí
EUR	mezinárodní kód pro euro
Fed	Federální rezervní systém
HDP	hrubý domácí produkt
HPH	hrubá přidaná hodnota
MF ČR	Ministerstvo financí
MMF	Mezinárodní měnový fond
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSVČ	osoba/y samostatně výdělečně činná/é
p. b.	procentní bod
p. o.	pravá osa
PPS	standard kupní síly
s. c.	stálé ceny
SPVF	souhrnná produktivita výrobních faktorů
THFK	tvorba hrubého fixního kapitálu
USD	mezinárodní kód pro americký dolar
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil

Značky použité v tabulkách

-	pomlčka na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
.	tečka na místě čísla značí, že daný údaj nepredikujeme, popř. není k dispozici nebo je nespolehlivý
x, (mezera)	křížek nebo mezera na místě čísla značí, že zápis není možný z logických důvodů

Uzávěrka datových zdrojů

Makroekonomická predikce byla zpracována na základě údajů, které byly známy ke 12. lednu 2024.

Poznámky

Není-li uvedeno jinak, nejsou údaje v Makroekonomické predikci očištěny o sezónní a kalendářní vlivy. Publikované součtové údaje v tabulkách mohou být zatíženy nepřesností na posledním desetinném místě vzhledem k zaokrouhlování.

Údaje z předchozí predikce z listopadu 2023 jsou vyznačeny kurzívou. Údaje vztahující se k rokům 2025 a 2026 jsou extrapolacním scénářem, který naznačuje směr možného vývoje a není v textu až na výjimky komentován.

Shrnutí predikce

Česká ekonomika se v minulém roce pohybovala na hraně recese. Za celý rok 2023 hrubý domácí produkt pravděpodobně klesl o 0,6 %, v roce 2024 však podle predikce vzroste o 1,2 %. Inflace letos výrazně klesne a po většinu roku se bude držet pod 3 %. Dopad slabé hospodářské dynamiky na trh práce by s ohledem na přetrvávající nerovnováhy neměl být významný. Rizika predikce jsou vychýlena směrem dolů.

Zatímco v 1. polovině loňského roku **reálný hrubý domácí produkt** ČR, očištěný o sezónní a kalendářní vlivy, nepatrně rostl, ve 3. čtvrtletí 2023 se mezičtvrtletně snížil o 0,6 %. Ekonomický výkon tak stále nepřekonal předpandemickou úroveň.

Za celý rok **2023** HDP pravděpodobně **klesl o 0,6 %**. Domácnosti se potýkaly s vysokou inflací, jejich reálná spotřeba se tak dále snížila. Na investiční aktivitu dopadaly hospodářské problémy v zemích eurozóny a restriktivní měnové podmínky, pozitivní vliv však měly výdaje sektoru vládních institucí a projekty spolufinancované fondy EU z předchozí finanční perspektivy. Ekonomiku citelně zpomalila meziročně slabší akumulace zásob, především v souvislosti s dokončováním rozpracované produkce. Tento faktor pak spolu s odezněním problémů v dodavatelských řetězcích podpořil export, dovoz však vzhledem k celkově slabé domácí poptávce zůstal utlumený. Příspěvek salda zahraničního obchodu k růstu HDP tak byl nejspíše výrazně kladný.

V roce **2024** by se výkon ekonomiky mohl **zvýšit o 1,2 %**, hlavně zásluhou obnoveného růstu spotřeby domácností. Hospodářskou aktivitu podpoří také soukromé investice a růst exportních trhů. Mírně ji však budou tlumit dopady konsolidačního balíčku, což ale zároveň přispěje ke snížení inflačních tlaků.

Vysoká **inflace** loni dále zpomalovala ekonomický růst a snižovala životní úroveň obyvatel. Průměrná míra inflace v roce 2023 dosáhla 10,7 %. Meziroční inflace v průběhu loňského roku rychlým tempem klesala, ve 4. čtvrtletí ji ale zvyšoval bazický efekt úsporného energetického tarifu. Letos by se meziroční inflace měla po většinu roku pohybovat pod horní hranicí tolerančního pásma inflačního cíle České národní banky. Proinflační zahraniční nabídkové faktory výrazně oslabily a domácí poptávkové tlaky budou v průběhu roku dále tlumeny zvýšenými měnověpolitickými sazbami, k čemuž navíc přispěje restriktivní působení fiskálního konsolidačního balíčku. Průměrná míra inflace by tak letos mohla klesnout na 3,1 %.

Na **trhu práce** se nadále projevují nerovnováhy související s nedostatkem pracovníků. V důsledku toho by navzdory slabé hospodářské dynamice neměla míra nezaměstnanosti v roce 2024 příliš vzrůst. Z odhadovaných 2,6 % v roce 2023 by se letos mohla zvýšit na 2,8 %. Přetrvávající napětí na trhu práce nedovolí výraznější zpomalení růstu mezd. Výdělků se po dvou letech poklesu zvýší i v reálném vyjádření.

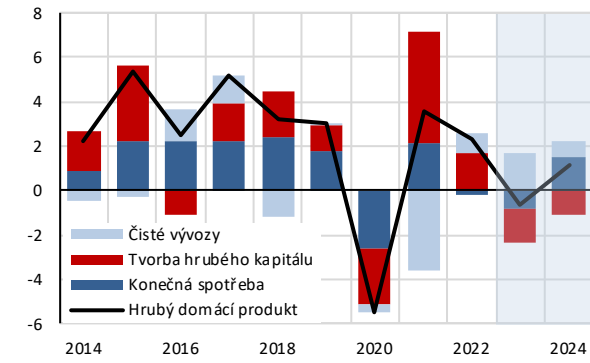
Běžný účet platební bilance vykázal ve 3. čtvrtletí 2023 schodek ve výši 1,0 % HDP. Za citelným mezičtvrtletním zmírněním schodku stál nižší odliv důchodů z investic (především ve formě dividend) v rámci prvotních důchodů. Odezdnívání cenových tlaků v průmyslu a energetice pak díky vyššímu poklesu dovozů vedlo k nárůstu kladného salda obchodní bilance. Tyto faktory by přitom měly být směrodatné i nadále. Odhadujeme proto, že běžný účet byl v roce 2023 v mírném deficitu ve výši 0,2 % HDP, v letošním roce by vlivem dalšího zlepšení směnných relací mohl dosáhnout přebytku 0,4 % HDP.

Hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2023 refletovalo mimořádné příjmy a výdaje související s energetickou krizí, rostoucí mandatorní výdaje v sociální oblasti i pokračující pomoc ukrajinským uprchlíkům. V současné chvíli zachováváme odhad, že celkový deficit loni dosáhl výše 3,6 % HDP. Konsolidační úsilí vlády by se mělo odrazit ve výsledku hospodaření letošního roku a meziročně snížit deficit pod 3% hranici stanovenou evropskými fiskálními pravidly. Výsledkem očekávaného nárůstu dluhu sektoru vládních institucí v roce 2023 a vysoké odhadované dynamiky nominálního HDP je předpokládán pokles zadlužení na 43,7 % HDP, v letošním roce by pak dluhová kvóta měla převýšit 45 % HDP.

Makroekonomická predikce je zatížena **riziky**, která v úhrnu považujeme za **vychýlená směrem dolů**. Hospodářskou aktivitu, zejména v některých odvětvích ekonomiky (v automobilovém průmyslu) může utlumit obnovení problémů v dodavatelských řetězcích, např. v souvislosti se situací na Středním východě. Kromě negativního dopadu na ekonomický výkon by frikce na straně nabídky vytvářely dodatečné inflační tlaky. Ty by mohly být vyvolány také nárůstem cen energetických komodit v případě eskalace geopolitického napětí. Určité riziko nadále představuje schopnost nahradit výpadek dodávek zemního plynu a ropy z Ruska do Evropské unie zvýšeným dovozem od jiných dodavatelů a kompenzovat ho úspornými opatřeními na straně poptávky. Pro českou ekonomiku je rizikem rovněž vývoj inflace a inflačních očekávání, stejně jako nadhodnocení cen rezidenčních nemovitostí. Pozitivně však na druhou stranu může působit mimořádný nárůst úspor domácností z posledních let, který by mohl pomoci tlumit dopady vyšších spotřebitelských cen na spotřebu. Ekonomický růst by také mohla podpořit úspěšná integrace uprchlíků z Ukrajiny a plné využití jejich lidského kapitálu.

Ekonomika by letos měla mírně vzrůst

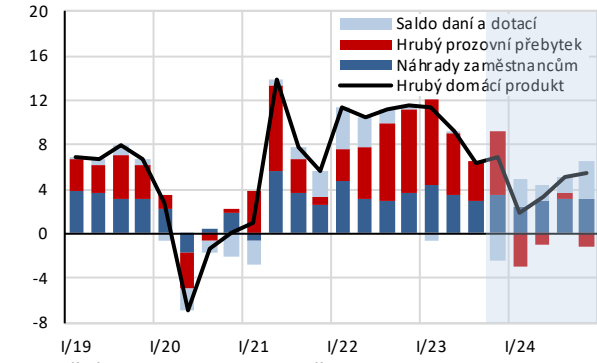
růst reálného HDP v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Zisky firem a podnikatelů čeká dílčí korekce

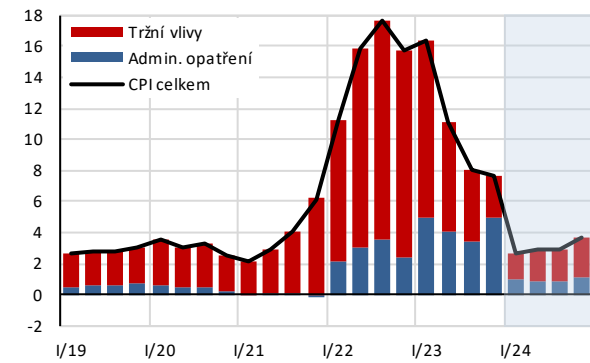
meziroční růst nominálního HDP v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Inflace výrazně klesne, zůstane ale nad cílem ČNB

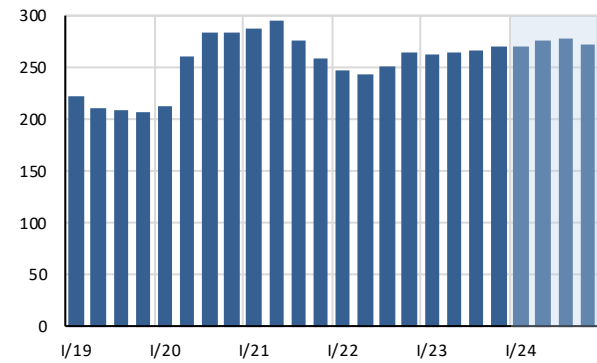
meziroční růst indexu spotřebitelských cen v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Nezaměstnanost by se měla nepatrně zvýšit

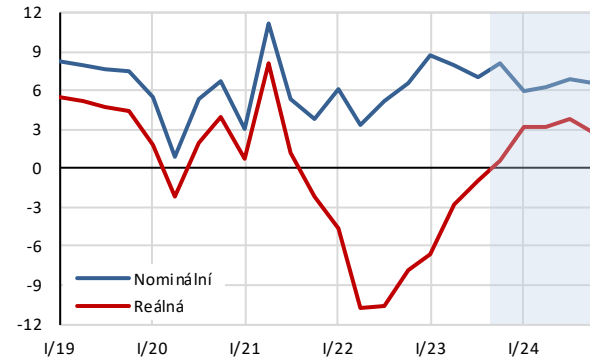
registrovaná nezaměstnanost, v tis. osob, sezónně očištěno

Zdroj: MPSV. Výpočty a predikce MF ČR.

Reálné mzdy by již v roce 2024 měly růst

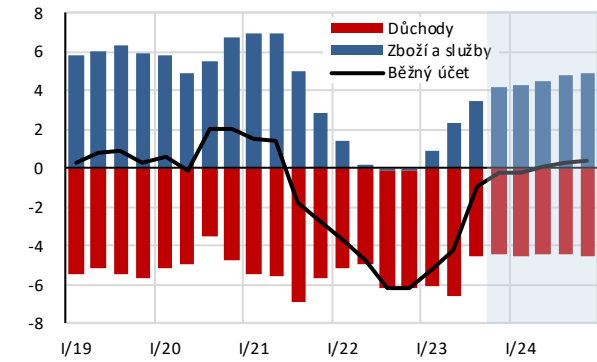
průměrná hrubá měsíční mzda, meziroční růst v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Běžný účet by měl být vyrovnaný

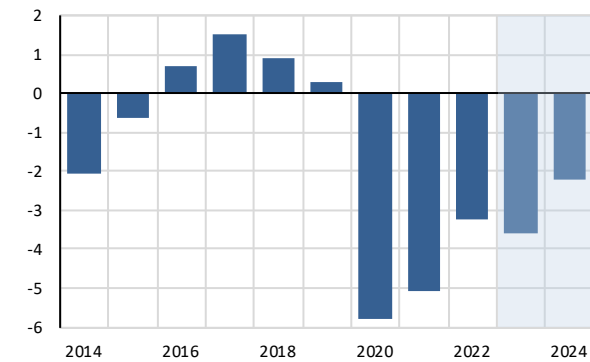
v % HDP, roční klouzavé úhrny

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Deficit veřejných financí by měl klesnout pod 3 % HDP

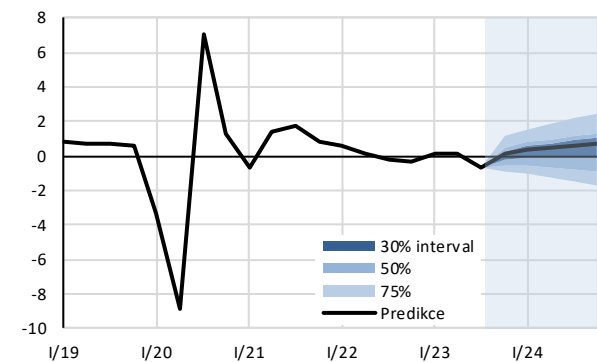
saldo sektoru vládních institucí, v % HDP

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Rizika predikce jsou vychýlená směrem dolů

mezičtvrtletní růst reálného HDP v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Hlavní makroekonomické indikátory

		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2023	2024
		Aktuální predikce							Minulá predikce	
Nominální hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč, b.c.</i>	5 411	5 791	5 709	6 109	6 787	7 351	7 640	7 363	7 726
	<i>růst v %, b.c.</i>	5,9	7,0	-1,4	7,0	11,1	8,3	3,9	8,5	4,9
Reálný hrubý domácí produkt	<i>růst v %, s.c.</i>	3,2	3,0	-5,5	3,6	2,4	-0,6	1,2	-0,5	1,9
Spotřeba domácností	<i>růst v %, s.c.</i>	3,5	2,7	-7,2	4,1	-0,6	-3,2	2,6	-2,7	3,9
Spotřeba vládních institucí	<i>růst v %, s.c.</i>	3,9	2,5	4,2	1,4	0,3	3,1	1,6	2,4	1,6
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>růst v %, s.c.</i>	10,0	5,9	-6,0	0,8	3,0	2,0	1,2	2,2	1,7
Příspěvek čistých vývozu k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	-1,2	0,0	-0,4	-3,6	0,9	1,7	0,7	1,5	1,3
Příspěvek změny zásob k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	-0,5	-0,3	-0,9	4,8	0,9	-2,0	-1,4	-1,8	-1,9
Deflátor HDP	<i>růst v %</i>	2,6	3,9	4,3	3,3	8,5	8,9	2,8	9,0	3,0
Míra inflace spotřebitelských cen	<i>průměr v %</i>	2,1	2,8	3,2	3,8	15,1	10,7	3,1	10,8	3,3
Zaměstnanost (národní účty)	<i>růst v %</i>	1,3	0,2	-1,7	0,4	1,5	0,8	0,5	0,9	0,5
Míra nezaměstnanosti (VŠPS)	<i>průměr v %</i>	2,2	2,0	2,6	2,8	2,2	2,6	2,8	2,7	2,8
Objem mezd a platů (dom. koncept)	<i>růst v %, b.c.</i>	9,6	7,8	0,1	5,9	9,3	8,4	6,6	8,4	6,5
Saldo běžného účtu	<i>% HDP</i>	0,4	0,3	2,0	-2,8	-6,1	-0,2	0,4	-2,4	-1,2
Saldo sektoru vládních institucí	<i>% HDP</i>	0,9	0,3	-5,8	-5,1	-3,2	-3,6	-2,2	-3,6	-2,2
Dluh sektoru vládních institucí	<i>% HDP</i>	32,1	30,0	37,7	42,0	44,2	43,7	45,6	44,7	45,9
Předpoklady:										
Měnový kurz CZK/EUR		25,6	25,7	26,4	25,6	24,6	24,0	24,4	24,0	24,4
Dlouhodobé úrokové sazby	<i>% p.a.</i>	2,0	1,5	1,1	1,9	4,3	4,4	3,8	4,4	3,6
Ropa Brent	<i>USD/barel</i>	71	64	42	71	101	82	78	83	84
HDP eurozóny	<i>růst v %, s.c.</i>	1,8	1,6	-6,2	5,9	3,4	0,5	0,7	0,5	1,0

Zdroj: ČNB, ČSÚ, Eurostat, U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

Rizika predikce

Makroekonomická predikce je zatížena řadou **rizik**, která v úhrnu považujeme za **vychýlená směrem dolů**.

Významné riziko, zejména pro některá odvětví ekonomiky (automobilový průmysl), představuje možnost **obnovení problémů v dodavatelských řetězcích**, např. v souvislosti se situací na Středním východě. Kromě negativního dopadu na ekonomický výkon by frikce na straně nabídky vytvářely dodatečné inflační tlaky. Ty by mohly být vyvolány také nárůstem cen energetických komodit v případě **eskalace geopolitického napětí**.

Dodávky zemního plynu a ropy z Ruska do Evropské unie jsou zásadně omezeny a neočekáváme, že dojde k jejich obnově. Předpokládáme, že tento výpadek bude nahrazen zvýšeným dovozem těchto surovin z jiných zemí a opatřeními na straně poptávky, např. investicemi do energetických úspor.

Navzdory poměrně rychlému poklesu inflace v uplynulých měsících zůstává další vývoj spotřebitelských cen (zejména rozsah přecenění v lednu 2024) a **inflačních očekávání** významným rizikem pro českou ekonomiku. Je stěžejní, aby se inflační očekávání vrátila do blízkosti inflačního cíle České národní banky. V opačném případě by návrat inflace ke 2 % vyžadoval přísné nastavení měnové politiky po delší období, což by s sebou neslo dodatečné ekonomické náklady. Obdobně u **fiskální politiky** by odlišná intenzita a struktura konsolidačního úsilí v horizontu predikce ovlivnila hospodářskou dynamiku.

Global Supply Chain Pressure Index

počet směrodatných odchylek od průměru

Zdroj: Federal Reserve Bank of New York.

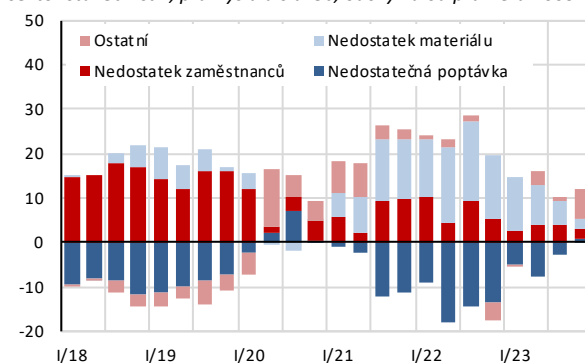
Nedostatek zaměstnanců, patrný téměř ve všech odvětvích ekonomiky, je významnou bariérou růstu produkce, obzvláště ve stavebnictví. Ke zmírnění nesouladu mezi poptávkou a nabídkou na trhu práce, a s ním souvisejícím tlakem na růst mezd, však kromě slabé hospodářské dynamiky přispívá také příliv uprchlíků z Ukrajiny. Ukazuje se totiž, že díky stále vysoké poptávce firem po práci a charakteru volných míst (většina s nízkými požadavky na kvalifikaci) nemají ukrajinští uprchlíci s uplatněním na českém trhu práce výraznější problémy, přestože jejich kvalifikační struktura nemusí odpovídat poptávce. Snadnějším zaměstnávání cizinců napomáhají i legislativní změny v této oblasti. Úspěšná **integrace uprchlíků** a plné využití jejich lidského kapitálu může v nadcházejících letech významně podpořit ekonomický růst.

Míra hrubých úspor domácností, stejně jako výše čistých půjček/vypůjček, zůstává již od vypuknutí pandemie zvýšená. Tyto mimořádné úspory by domácnosti mohly využít k **utlumení dopadů vysokého růstu spotřebitelských cen na reálnou spotřebu**.

Kvůli nárůstu úrokových sazeb a podstatnému zvýšení cen by se některé domácnosti a firmy mohly dostat do problémů se splácením úvěrů, což by vedlo ke zhoršení kvality úvěrového portfolia bank. Zatím však podíl úvěrů v selhání na celkových úvěrech domácnostem setrvává na velice nízkých úrovních, resp. u úvěrů nefinančním podnikům dále pomalu klesá. Rizikem zůstává i **nadhodnocení cen rezidenčních nemovitostí**.

Bariéry růstu produkce

sektor stavebnictví, průmyslu a služeb; odchylka od průměru 2005–19

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

1 Východiska predikce

1.1 Vnější prostředí

Globální hospodářský růst je ovlivněn restriktivní měnovou politikou, zvýšenou cenovou hladinou a jen pozvolným tempem růstu čínské ekonomiky. Mezinárodní obchod i investiční aktivitu tlumí také probíhající válečné konflikty a zvýšená nejistota. Mezi významná rizika patří vývoj cen energií pro spotřebitele i firmy, zkracování dodavatelských řetězců a fragmentace mezinárodního obchodu. S ohledem na tyto faktory a přetrvávající rizika by růst **světové ekonomiky** mohl v letošním roce mírně zpomalit na 2,6 % (*beze změny*).

Ekonomika **Spojených států amerických** ve 3. čtvrtletí 2023 mezičtvrtletně vzrostla o 1,2 % (*beze změny*), hlavně díky vyšším spotřebním výdajům domácností za zboží i služby a nárůstu zásob. Hospodářský růst však podpořily také vládní výdaje a soukromé investice do fixního kapitálu. Saldo zahraničního obchodu pak působilo neutrálně.

Meziroční inflace v prosinci vzrostla na 3,4 %, jádrová inflace se však snížila na 3,9 %. Trh práce přitom zůstává napjatý, převis poptávky po práci nad nabídkou je patrný zejména ve službách. Míra nezaměstnanosti se tak drží na velmi nízkých úrovních – v roce 2023 v průměru činila 3,6 %, stejně jako v roce 2022. Díky nerovnováhám na trhu práce a poklesu inflace již také rostou reálné mzdy. Fed na svém prosincovém zasedání ponechal hlavní úrokovou sazbu v cílovém pásmu 5,25–5,50 %. Objem aktiv v bilanci Fedu se dále snižuje podle plánu z května 2022.

Prosincový index nákupních manažerů signalizoval nárůst aktivity ve službách. Vyšší počet nových objednávek se promítl do rostoucí zaměstnanosti. Navzdory růstu životních nákladů domácností se vyhlídky manažerů ve službách zlepšily, podpořit by je mělo také očekávané uvolnění měnových podmínek. Maloobchodní tržby se v listopadu meziměsíčně zvýšily o 0,3 %, průmyslová produkce naopak klesla o 0,4 %. Index nákupních manažerů ve zpracovatelském průmyslu se v prosinci nacházel v pásmu kontrakce, v důsledku volných kapacit, dostatku materiálů a nižší poptávky se zkrátil čas dodávek.

Odhadujeme, že ekonomika USA v roce 2023 vzrostla o 2,4 % (*beze změny*), v letošním roce by růst HDP mohl zpomalit na 1,6 % (*beze změny*). Hospodářskou aktivitu budou zejména na počátku horizontu predikce tlumit vysoké úrokové sazby, později by však měl převážít pozitivní efekt klesající inflace na domácí poptávku a nedostatek pracovníků na trhu práce, jenž podpoří růst mezd.

Hrubý domácí produkt **Číny** ve 3. čtvrtletí 2023 mezičtvrtletně vzrostl o 1,3 %. Čínská centrální banka v prosinci ponechala hlavní úrokovou sazbu na 3,45 % a v lednu prostřednictvím reverzních repo operací pokračovala ve zvyšování likvidity bankovního systému. Listo-

padová průmyslová produkce se meziročně zvýšila o 6,6 %, maloobchodní tržby o 10,1 %. Indexy nákupních manažerů ve zpracovatelském průmyslu i ve službách se v prosinci nacházely v pásmu expanze, v obou sektorech se zvýšil především počet nových objednávek.

Ekonomický růst Číny mohl v loňském roce dosáhnout 5,6 % (*beze změny*), v letošním roce by mohl zpomalit na 4,6 % (*beze změny*). Růstová dynamika spotřeby domácností by vzhledem k nízké spotřebitelské důvěře a nedostatečné síti sociálního zabezpečení měla zůstat slabá. Na soukromou investiční aktivitu a částečně i spotřebu by měly nepříznivě dopadat přetrvávající problémy v reálném sektoru, investice do infrastruktury by se však měly zvýšit. Negativní dopad na ekonomiku bude mít také nepříznivý demografický vývoj. Posun do vyšších pater dodavatelských řetězců by měl přispět k omezení dovozu, díky čemuž by čisté vývozy i při slabé zahraniční poptávce měly působit prorůstově.

Hrubý domácí produkt **Evropské unie** ve 3. čtvrtletí 2023 mezičtvrtletně stagnoval (*proti růstu o 0,1 %*), ekonomika **eurozóny** poklesla o 0,1 % (*beze změny*). Růst v EU27 i EA20 byl tažen spotřebou domácností a v menší míře také sektoru vládních institucí, nejvíc jej naopak tlumila změna zásob. V EU27 hospodářskou aktivitu podpořilo také saldo zahraničního obchodu.

Meziroční inflace v eurozóně v prosinci podle předběžného odhadu vzrostla na 2,9 %, jádrová inflace (bez cen potravin, alkoholu, tabáku a energií) se však dále snížila na 3,4 %. Evropská centrální banka v očekávání, že inflace zůstane nad 2% cílem po delší dobu, ponechala úrokové sazby beze změny na 4,50 %. Předpokládáme, že k dalšímu zpřísnování měnové politiky ze strany Evropské centrální banky již nedojde a že během letošního roku úrokové sazby sníží. Evropská centrální banka hodlá ve druhé polovině roku snižovat objem portfolia nakoupeného v rámci nouzového pandemického programu nákupu aktiv a reinvestice v rámci tohoto programu do konce letošního roku ukončit. Dále pokračuje v postupném snižování objemu cenných papírů nakoupených v programu pro nákup aktiv.

Z hlediska impulzu do ekonomiky by fiskální politika v průběhu letošního roku, v návaznosti na ukončení platnosti všeobecné únikové klauzule obsažené v Paktu o stabilitě a růstu a ukončování podpůrných energetických opatření, měla začít působit relativně restriktivně.

Míra nezaměstnanosti v eurozóně v listopadu mírně klesla na 6,4 %, v EU byla 5,9 %. Podle prosincového indexu nákupních manažerů v eurozóně zůstal zpracovatelský průmysl v kontrakci, přičemž pokles produkce a úbytek pracovních míst pokračovaly již sedmý měsíc po sobě.

Některé dílčí indexy vykazovaly známky zlepšení, zmírnili se např. pokles objemu nových zakázek. Pesimistická nálada panuje i v sektoru služeb, což je dáno poklesem poptávky v tomto sektoru v závěru loňského roku. Sentiment podnikatelů v prosinci prakticky stagnoval. Naopak očekávání spotřebitelů se mírně zlepšilo.

Celkově proto odhadujeme, že v roce 2023 růst HDP Evropské unie i eurozóny zpomalil na 0,5 % (*beze změny*). V roce 2024 by vlivem oživení spotřeby domácností a investiční aktivity mohl hospodářský růst v EU zrychlit na 0,9 % (*proti 1,3 %*) a v eurozóně na 0,7 % (*proti 1,0 %*).

Německá ekonomika ve 3. čtvrtletí 2023 mezičtvrtletně klesla o 0,1 % (*beze změny*). Spotřeba domácností se vlivem vyšší inflace a přetrvávající nízké spotřebitelské důvěry snížila, negativní dopad na HDP měla také změna zásob. Ostatní složky však působily prorůstově.

Index nákupních manažerů ve zpracovatelském průmyslu se v prosinci i přes zvýšení své hodnoty nadále nacházel v pásmu kontrakce při současném poklesu výroby i zaměstnanosti. Aktivita ve službách zaznamenala v prosinci opětovné snížení. Klesl objem nových zakázek, hlavně těch ze zahraničí, a stejně tak i počet zaměstnanců. Sentiment spotřebitelů se postupně mírně zlepšuje. Meziroční inflace v listopadu klesla na 2,3 %, nicméně v prosinci vzrostla na 3,8 %, což bylo způsobeno v prvé řadě bazickým efektem dotacemi snížených cen energií. Míra nezaměstnanosti v listopadu již třetí měsíc v řadě zůstala na 3,1 %.

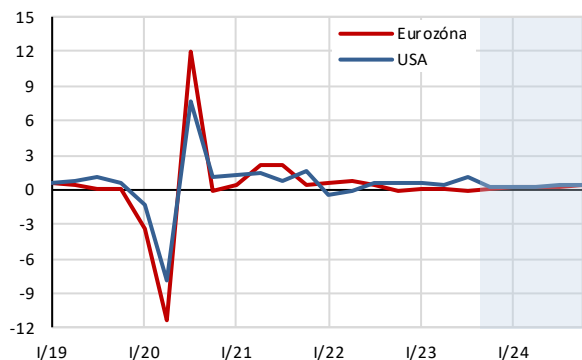
V důsledku neuspokojivé situace v průmyslu a ve službách, zvýšené inflace, restriktivní měnové politiky, poklesu výroby a pesimismu mezi domácnostmi odhadujeme, že německé hospodářství v uplynulém roce kleslo o 0,1 % (*beze změny*). V roce 2024 by ekonomický růst, podpořený spotřebou domácností a oživením exportní aktivity, mohl dosáhnout 0,5 % (*proti 1,0 %*). Vyšší růst bude nicméně limitován slabší investiční aktivitou vlivem úsporných opatření vlády, motivovaných snahou dodržet dluhovou brzdu.

HDP Slovenska ve 3. čtvrtletí 2023 mezičtvrtletně vzrostl o 0,2 % (*proti 0,5 %*). Vysoce kladný příspěvek změny zásob byl téměř celý vykompenzován saldem zahraničního obchodu, vliv ostatních složek domácí poptávky na dynamiku HDP byl velmi slabý. V listopadu míra nezaměstnanosti setrvala na 5,8 %, produkce ve zpracovatelském průmyslu z titulu slabé zahraniční poptávky a poklesu objemu výrobních zakázek meziročně klesla o 2,1 %. Meziroční inflace se v prosinci snížila na 6,6 % a spotřebitelská důvěra dosáhla nejvyšší hodnoty od března 2020.

V uvedených souvislostech odhadujeme, že v loňském roce HDP Slovenska vzrostl o 1,1 % (*proti 1,3 %*). Ekonomický růst byl podpořen především vyšším objemem investic spolufinancovaných fondy EU. Díky očekávanému oživení exportu i spotřeby domácností by růst HDP v roce 2024 mohl zrychlit na 2,1 % (*proti 2,2 %*). Ke zvýšení růstové dynamiky přispějí také opatření vlády na podporu domácností, zejména dotace cen energií.

Graf 1.1.1: Reálný HDP eurozóny a USA

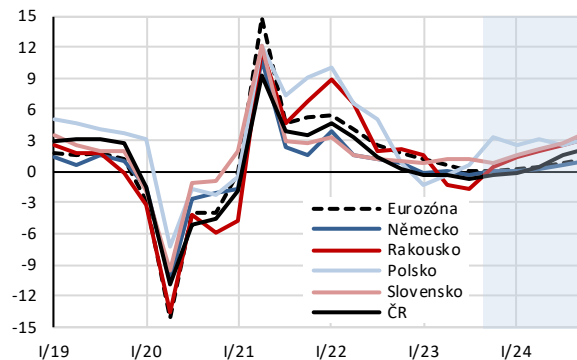
mezičtvrtletní růst v %, sezónně očištěno

Zdroj: Eurostat, OECD. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 1.1.2: Reálný hrubý domácí produkt

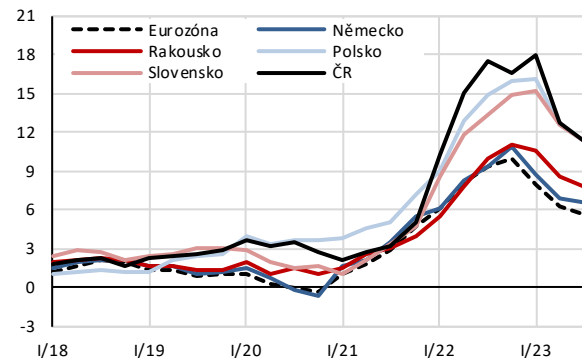
meziroční růst v %, sezónně očištěno

Zdroj: ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 1.1.3: Harmonizovaný index spotřebitelských cen

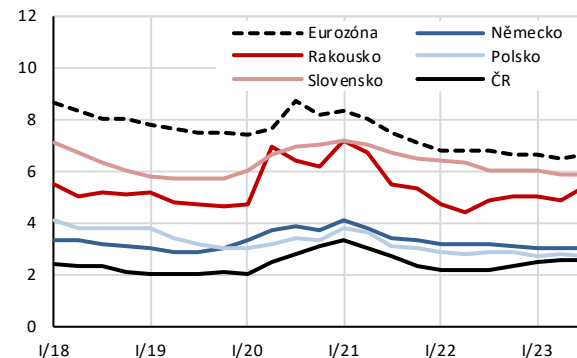
čtvrtletní průměry, růst proti předchozímu roku v %

Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

Graf 1.1.4: Míra nezaměstnanosti

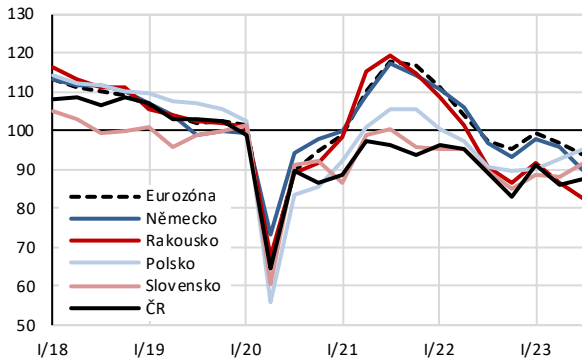
mezinárodně srovnatelná míra nezaměstnanosti v %, sezónně očištěno

Zdroj: Eurostat.

Graf 1.1.5: Indikátor ekonomického sentimentu

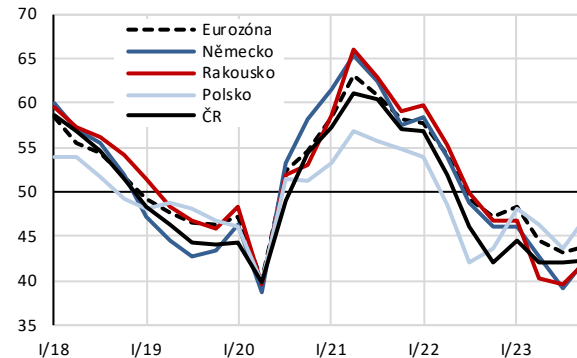
čtvrtletní průměry, dlouhodobý průměr = 100

Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

Graf 1.1.6: Index nákupních manažerů

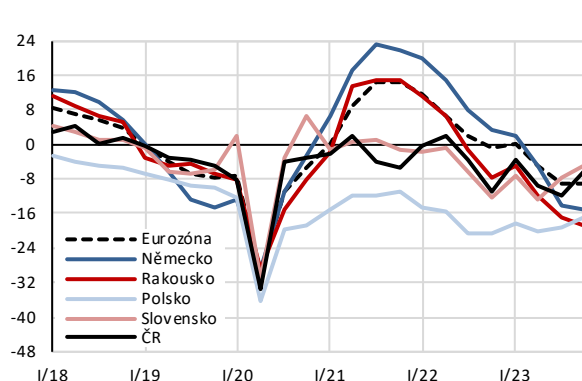
zpracovatelský průmysl, čtvrtletní průměry

Zdroj: Markit. Výpočty MF ČR.

Graf 1.1.7: Indikátor důvěry podnikatelů

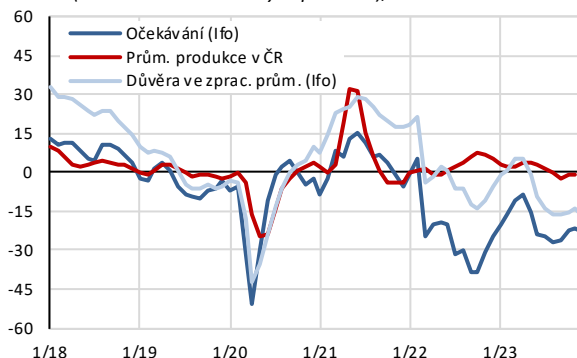
zpracovatelský průmysl, čtvrtletní průměry

Zdroj: OECD. Výpočty MF ČR.

Graf 1.1.8: Ukazatel Ifo a průmyslová produkce v ČR

saldo (Ifo, Německo); index produkce ve zprac. průmyslu ČR, meziroční růst v % (z tříměsíčních klouzavých průměrů), sezónně očištěno

Zdroj: CESifo, ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Tabulka 1.1.1: Hrubý domácí produkt – roční
růst reálného HDP v %

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
											<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>
Svět	<i>sezónně očištěno</i>	3,4	3,2	3,8	3,6	2,8	-2,8	6,3	3,5	2,8	2,6	
USA	<i>sezónně očištěno</i>	2,9	1,8	2,5	3,0	2,5	-2,2	5,8	1,9	2,4	1,6	
Čína	<i>sezónně očištěno</i>	7,2	6,9	6,9	6,7	6,0	1,7	8,8	3,0	5,6	4,6	
Spojené království	<i>sezónně očištěno</i>	2,2	1,9	2,7	1,4	1,6	-10,4	8,7	4,3	0,3	0,6	
Evropská unie	<i>sezónně očištěno</i>	2,1	2,0	3,0	2,0	1,8	-5,8	5,9	3,5	0,5	0,9	
Eurozóna	<i>sezónně očištěno</i>	1,9	1,9	2,8	1,8	1,6	-6,2	5,9	3,4	0,5	0,7	
Německo	<i>sezónně očištěno</i>	1,2	2,1	3,0	1,0	1,1	-4,2	3,1	1,9	-0,1	0,5	
	<i>neočištěno</i>	1,5	2,2	2,7	1,0	1,1	-3,8	3,2	1,8	-0,4	0,4	
Francie	<i>sezónně očištěno</i>	1,0	1,0	2,5	1,8	1,9	-7,7	6,4	2,5	0,8	0,8	
	<i>neočištěno</i>	1,1	1,1	2,3	1,9	1,8	-7,5	6,4	2,5	0,7	0,9	
Itálie	<i>sezónně očištěno</i>	0,6	1,4	1,7	0,8	0,5	-9,0	8,3	3,9	0,7	0,7	
	<i>neočištěno</i>	0,8	1,3	1,7	0,9	0,5	-9,0	8,3	3,7	0,7	0,9	
Rakousko	<i>sezónně očištěno</i>	1,0	2,0	2,4	2,4	1,5	-6,7	4,4	4,8	-0,7	0,6	
	<i>neočištěno</i>	1,0	2,0	2,3	2,4	1,5	-6,6	4,2	4,8	-1,0	0,8	
Maďarsko	<i>sezónně očištěno</i>	3,7	2,2	4,4	5,4	4,9	-4,7	7,0	4,6	-0,6	2,6	
	<i>neočištěno</i>	3,7	2,2	4,3	5,4	4,9	-4,5	7,1	4,6	-0,7	2,6	
Polsko	<i>sezónně očištěno</i>	4,3	3,1	5,2	5,9	4,4	-2,0	6,8	5,5	0,5	2,8	
	<i>neočištěno</i>	4,4	3,0	5,1	5,9	4,4	-2,0	6,9	5,3	0,5	2,9	
Slovensko	<i>sezónně očištěno</i>	5,2	1,9	2,9	4,0	2,5	-3,3	4,8	1,8	1,1	2,1	
Česká republika	<i>sezónně očištěno</i>	5,5	2,5	5,3	3,2	3,0	-5,5	3,5	2,4	-0,5	1,0	
	<i>neočištěno</i>	5,4	2,5	5,2	3,2	3,0	-5,5	3,6	2,4	-0,6	1,2	

Zdroj: ČSÚ, Eurostat, MMF, OECD, Office for National Statistics. Výpočty a predikce MF ČR.
Tabulka 1.1.2: Hrubý domácí produkt – čtvrtletní
růst reálného HDP v %, data očištěná o sezónní a kalendářní vlivy

		2023				2024				
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	
						<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>
USA	<i>mezičtvrtletní</i>	0,6	0,5	1,2	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3	
	<i>meziroční</i>	1,7	2,4	2,9	2,6	2,3	2,0	1,1	1,2	
Spojené království	<i>mezičtvrtletní</i>	0,3	0,0	-0,1	0,1	0,1	0,3	0,3	0,4	
	<i>meziroční</i>	0,4	0,3	0,3	0,2	0,1	0,3	0,8	1,1	
Evropská unie	<i>mezičtvrtletní</i>	0,2	0,1	0,0	0,1	0,2	0,4	0,4	0,4	
	<i>meziroční</i>	1,1	0,5	0,0	0,3	0,4	0,7	1,1	1,4	
Eurozóna	<i>mezičtvrtletní</i>	0,1	0,1	-0,1	0,0	0,2	0,3	0,3	0,4	
	<i>meziroční</i>	1,3	0,6	0,0	0,1	0,2	0,4	0,8	1,2	
Německo	<i>mezičtvrtletní</i>	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,1	0,2	0,3	0,4	
	<i>meziroční</i>	-0,2	0,1	-0,4	0,0	0,1	0,2	0,6	1,0	
Francie	<i>mezičtvrtletní</i>	0,1	0,6	-0,1	0,1	0,2	0,3	0,4	0,3	
	<i>meziroční</i>	0,9	1,2	0,6	0,6	0,8	0,4	1,0	1,2	
Itálie	<i>mezičtvrtletní</i>	0,6	-0,4	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	
	<i>meziroční</i>	2,1	0,3	0,1	0,4	0,1	0,7	0,9	1,1	
Rakousko	<i>mezičtvrtletní</i>	0,1	-1,1	-0,5	0,2	0,4	0,4	0,4	0,5	
	<i>meziroční</i>	1,7	-1,3	-1,6	0,4	1,4	1,9	2,5	3,2	
Maďarsko	<i>mezičtvrtletní</i>	-0,2	0,0	0,9	0,6	0,5	0,8	0,9	0,9	
	<i>meziroční</i>	-1,1	-2,2	-0,3	1,2	2,0	2,8	2,8	3,1	
Polsko	<i>mezičtvrtletní</i>	1,1	0,3	0,7	0,4	0,3	0,9	0,9	1,0	
	<i>meziroční</i>	-1,4	-0,3	0,6	3,3	2,5	3,2	2,6	3,1	
Slovensko	<i>mezičtvrtletní</i>	0,2	0,4	0,2	0,5	0,5	0,6	0,7	0,7	
	<i>meziroční</i>	0,9	1,2	1,1	0,9	1,6	2,1	2,8	3,6	
Česká republika	<i>mezičtvrtletní</i>	0,1	0,1	-0,6	0,1	0,4	0,5	0,6	0,7	
	<i>meziroční</i>	-0,3	-0,4	-0,8	-0,3	-0,1	0,3	1,6	2,2	

Zdroj: ČSÚ, Eurostat, OECD, Office for National Statistics. Výpočty a predikce MF ČR.

1.2 Ceny komodit

Cena za barel ropy Brent ve 4. čtvrtletí 2023 činila v průměru 84 USD (*proti 88 USD*), meziročně tedy poklesla o 5,3 %, v korunovém vyjádření téměř o 10 %.

V nadcházejících čtvrtletích lze v souvislosti s pomalým růstem světové ekonomiky očekávat jen velmi pozvolné zvyšování poptávky po ropě. Organizace zemí vyvážejících ropu a další s ní koordinující země (OPEC+) již dříve deklarovaly záměr adekvátně omezovat export ropy s cílem zajistit stabilizaci její ceny a ke konci listopadu dále snížily cílenou těžbu pro 1. čtvrtletí letošního roku. Naopak mnohé země mimo OPEC+ budou svoji produkci pravděpodobně dále navyšovat. Riziko pro budoucí cenu ropy představuje především eskalace geopolitického napětí na Blízkém a Středním východě.

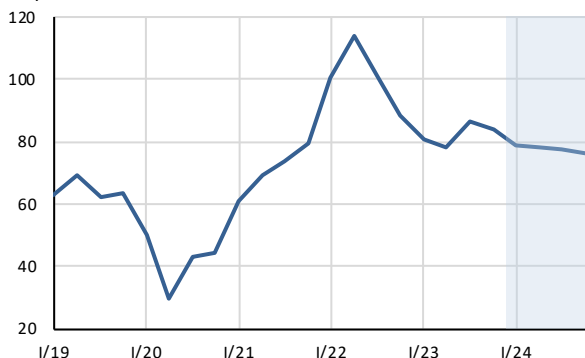
Na termínovém trhu se ropa s pozdějším termínem dodání obchoduje levněji než ropa s dřívějším dodáním. Předpokládaný vývoj ceny ropy Brent odráží právě tuto klesající křivku cen kontraktů futures. V letošním roce by průměrná cena barelu ropy Brent mohla meziročně klesnout o 5,7 % na 78 USD (*proti 84 USD*), v korunovém vy-

jádření by pak díky mírnému posílení koruny vůči dolaru mohla být nižší o 6,8 %.

Ceny a volatilita na **komoditních trzích** jsou nadále zvýšené, z velké části v souvislosti se zásadním omezením dodávek ropy, ropných produktů a zemního plynu z Ruské federace do EU. Probíhající evropská transformace energetiky pak skrze systém pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů a vlivem snižování produkce elektřiny z fosilních a jaderných zdrojů vytváří další tlak na růst cen elektřiny. Naopak opětovné zprovoznění velké části dříve odstavených jaderných elektráren ve Francii představovalo faktor pro pokles cen elektřiny. Pro aktuální topnou sezónu se podařilo zajistit dostatečné dodávky plynu a vytvořit vysoké zásoby, což přispělo k dalšímu poklesu velkoobchodních spotových i termínových cen plynu a elektřiny a ke snížení jejich volatility. Zajišťování dodávek energií a předzásobení jinými surovinami v období jejich velmi vysokých cen však brzdí pokles cen těchto komodit pro spotřebitele a mnohé firmy. Zvýšené ceny se tak nadále promítají do spotřebitelských cen (viz kapitulu 3.2).

Graf 1.2.1: Dolarová cena ropy Brent

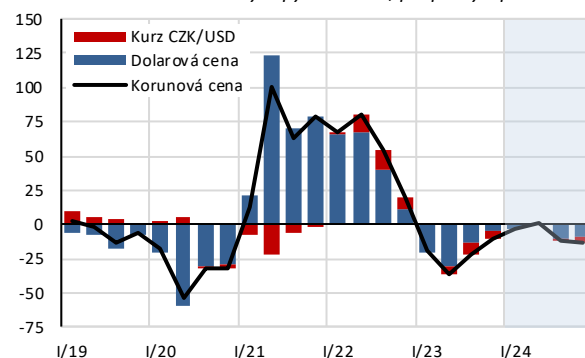
USD/barel

Zdroj: U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 1.2.2: Korunová cena ropy Brent

meziroční růst korunové ceny ropy Brent v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČNB, U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.2.1: Světové ceny vybraných komodit – roční

ceny okamžitého dodání, cena zemního plynu v USD za milion britských tepelných jednotek

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
		Predikce									
Ropa Brent	USD/barel	52,4	43,6	54,2	71,3	64,3	41,8	70,8	101,0	82,4	78
	růst v %	-47,1	-16,9	24,3	31,7	-9,8	-35,0	69,3	42,7	-18,4	-5,7
Index v CZK	2010=100	84,9	70,1	83,1	102,1	97,1	63,6	101,1	155,3	120,6	112
	růst v %	-36,9	-17,4	18,5	22,9	-4,9	-34,6	59,1	53,5	-22,3	-6,8
Zemní plyn (Evropa)	USD/MMBtu	6,8	4,6	5,7	7,7	4,8	3,2	16,1	40,3	13,1	.
	růst v %	-32,1	-33,1	25,3	34,4	-37,5	-32,5	397,1	150,3	-67,5	.
Index v CZK	2010=100	106,2	70,7	84,2	106,0	69,6	47,1	222,9	601,4	184,5	.
	růst v %	-19,4	-33,4	19,2	25,8	-34,3	-32,4	373,7	169,7	-69,3	.

Zdroj: ČNB, Světová banka, U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.2.2: Světové ceny vybraných komodit – čtvrtletní

ceny okamžitého dodání, cena zemního plynu v USD za milion britských tepelných jednotek

		2023				2024			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1 Predikce	Q2 Predikce	Q3 Predikce	Q4 Predikce
Ropa Brent	USD/barel	81,1	78,0	86,7	84,0	79	78	78	77
	růst v %	-19,6	-31,5	-14,0	-5,3	-3,1	0,2	-10,5	-8,8
Index v CZK	2010=100	118,3	111,3	126,5	126,2	115	113	112	110
	růst v %	-19,0	-35,9	-21,8	-9,7	-3,0	1,9	-11,8	-13,2
Zemní plyn (Evropa)	USD/MMBtu	16,8	11,3	10,8	13,5
	růst v %	-48,4	-64,2	-82,1	-63,4
Index v CZK	2010=100	236,3	155,3	151,0	195,3
	růst v %	-48,0	-66,5	-83,7	-65,1

Zdroj: ČNB, Světová banka, U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

1.3 Fiskální politika

Odhadujeme, že **hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2023** skončilo deficitem 3,6 % HDP (*beze změny*). Po očištění o vliv hospodářského cyklu a jednorázové operace, které v loňském roce zejména tlumily negativní dopad vysokých cen energií na ekonomické subjekty a na druhé straně zajišťovaly dodatečný zdroj jejich financování, by mělo jít o deficit ve výši 2,5 % HDP (*beze změny*).

Státní rozpočet v národní hotovostní metodice dosáhl na konci roku 2023 schodku 288,5 mld. Kč, po očištění příjmové a výdajové strany o vliv prostředků z EU a finančních mechanismů pak o necelých 11 mld. Kč vyšším. Zdravotní pojišťovny hospodařily na hotovostní bázi ke konci listopadu 2023 s meziročně o 9,4 mld. Kč horším výsledkem a vykázaly deficit 5,5 mld. Kč. Naproti tomu místní rozpočty dosáhly za stejné období rekordního přebytku 74,5 mld. Kč, který byl meziročně vyšší o 28,2 mld. Kč.

Odhad počítá s růstem celkových **příjmů sektoru vládních institucí** o 11,1 %, daňových příjmů včetně příspěvků na sociální zabezpečení pak o 9,2 %. Tempo **daně z přidané hodnoty** se drželo pod 6 %, přičemž autonomní vývoj byl korigován výpadkem příjmů v důsledku posunu hranice pro účely registrace k dani na 2 mil. Kč s dopadem 3 mld. Kč. Růst **spotřebních daní** byl tažen výnosem daně z minerálních olejů, v němž se pozitivně promítlo dřívější zrušení snížené sazby na naftu. Vliv zvýšení sazeb na tabákové výrobky byl patrně vykompenzován jejich nižšími prodejmi a pokračujícím přechodem k méně zdaněným alternativám. **Daně z výroby a dovozu** byly v loňském roce posíleny o 18,3 mld. Kč z titulu odvodu z nadměrných příjmů výrobců elektřiny. Odpuštění poplatku za obnovitelné zdroje energie u domácností a firem, účinné do konce roku 2023, představovalo naopak dodatečný výpadek příjmů ve výši odhadovaných 13,8 mld. Kč.

Dynamika důchodových daní byla kromě růstu objemu mezd a platů v ekonomice výrazně ovlivněna zavedením daně z neočekávaných zisků. Tempo **daně z příjmů fyzických osob** (15,1 %) determinovalo zdanění závislé čin-

nosti, odvíjející se od objemu mezd a platů, nicméně výrazným způsobem ho určoval rovněž třetinový nárůst daně z kapitálu. Odhadovaný růst **příspěvků na sociální zabezpečení** o 8,4 % souvisel jednak s vývojem výdělků a jednak s meziročně vyšší platbou za státního pojištění o 9,3 mld. Kč. Růst výnosu **daně z příjmů právnických osob** o více než 19 % byl ovlivněn vyššími zisky, které v případě vybraných odvětví a firem podléhaly od stanovené hranice zdanění mimořádnou 60% sazbou a byly základem daně z neočekávaných zisků s odhadovaným výnosem v roce 2023 ve výši 39,1 mld. Kč.

V rámci **důchodů z vlastnictví** vylepšily hospodaření státu mimořádně vysoké příjmy z dividend, zejména více než 54 mld. Kč od energetické společnosti ČEZ.

Výdaje sektoru vládních institucí rostly patrně téměř 12% tempem. Odhadujeme, že **konečná spotřeba** meziročně zrychlila na 10,2 %, což bylo důsledkem stále vysokého tempa u nákupů (10,8 %). Dynamiku 8,3 % by měly vykazat náhrady zaměstnancům. Na základě údajů národních účtů za první 3 čtvrtletí očekáváme výrazně vyšší tempo naturálních sociálních dávek (13,0 %) odrážející výdaje do zdravotnictví a sociálních služeb, financované i vyšší platbou za státního pojištění, a dále větší výdaje spojené s výplatou příspěvku a doplatku na bydlení. Naopak podstatně nižší dynamiku naznačují údaje za třetí čtvrtletí v případě produkce, která ve výpočtu snižuje výdaje na konečnou spotřebu.

V oblasti **sociálních dávek** došlo hlavně k růstu dávek důchodového pojištění (16,5 %), které byly determinovány jak běžnou lednovou valorizací navýšenou o tzv. výchovné, tak mimořádnou valorizací z titulu vysoké míry inflace od června loňského roku. Dodatečný vliv měly i náklady mimořádných valorizací roku 2022. To patrně vedlo spolu s navýšením dalších dávek (např. přídatku na dítě) a pokračující výplatou humanitární dávky pro ukrajinské uprchlíky (včetně započitatelných nákladů na bydlení) k růstu výdajů na sociální dávky o 10,6 %.

Za loňskou mimořádně vysokou dynamikou **dotací** stojí zvláště pomoc domácnostem, firmám, veřejným a dalším institucím ve formě zastropování cen energií v odhadované aktuální výši přesahující 46 mld. Kč (tj. včetně plateb vyplacených za poslední měsíce roku 2023 až v roce 2024). Dále s cílem zamezit plnému dopadu vysokých cen elektřiny a plynu na zákazníka byla vládou na rok 2023 schválena dotace provozovateli přenosové soustavy ČR ve výši 22,7 mld. Kč či kompenzace distributorům elektrické energie a plynu v celkové výši 15,4 mld. Kč s tím, že hotovostní plnění podobně jako v případě kompenzací z titulu zastropování cen energií přesahuje do roku 2024.

Tempo **investic do fixních aktiv** podle národních účtů ve 3. čtvrtletí loňského roku výrazně zpomalilo vlivem místních rozpočtů a za první 3 čtvrtletí tak dosáhlo 12,3 %. Za celý rok 2023 odhadujeme růst investic o 14,2 %, přičemž na jejich financování by se významnou měrou měl podílet rozpočet EU nejen z důvodu konce možnosti využití prostředků z programového období 2014–2020, ale také již využitím prostředků z aktuálního programového období 2021–2027, stejně jako prostředků z nástroje EU příští generace.

Výsledkem očekávaného nárůstu **dluhu sektoru vládních institucí** v roce 2023 o 7,2 % a vysoké odhadované dynamiky nominálního HDP je předpokládán pokles dluhové kvóty o 0,5 p. b. na 43,7 % HDP (proti 44,7 % HDP z titulu nižšího státního dluhu). Vyšší zadlužení a vývoj úrokových sazeb měly za následek zvýšení **úrokových nákladů**, které tak patrně dosáhly úrovně 1,3 % HDP.

Konsolidační úsilí vlády by se mělo odrazit ve výsledku hospodaření **v roce 2024**, kdy očekáváme meziroční snížení deficitu v poměru k HDP pod 3% hranici stanovenou evropskými fiskálními pravidly. Oproti podzimní predikci však spatřujeme rizika v nižší dynamice některých makroekonomických základů rozhodných pro očekávaný vývoj daňových příjmů. Na druhou stranu pozitivně může překvapit výsledné hospodaření veřejných financí za rok 2023, což by se u řady veličin promítlo i do prognózy na následující roky.

Relativně nižší míra inflace by měla povzbudit reálnou spotřebu domácností a pozitivně ovlivnit daně ze spotřeby. Do výnosu **daně z přidané hodnoty** naopak negativně dopadne vliv konsolidačního balíčku, který redukuje sazby daně na 21 % a 12 % a současně přesouvá některé zboží a služby do jiné sazby. Naproti tomu by měl však přinést vyšší výnos daně z přidané hodnoty z titulu navýšení spotřebních daní. Dynamiku **spotřebních daní** pozitivně ovlivní pokles sazby daně na motorovou naftu v roce 2023 a zvýšení sazeb daně z tabákových výrobků a lihu jako součást opatření konsolidačního balíčku. Zvýšení daně z nemovitých věcí by mělo přinést do veřejných rozpočtů odhadem 10 mld. Kč.

Očekávaný růst objemu mezd a platů v ekonomice determinuje **daň z příjmů fyzických osob i příspěvky na sociální zabezpečení**, v nichž se navíc odráží i nárůst platby za státní pojištění. Oba tituly budou pozitivně ovlivněny rovněž diskrečními opatřeními v rámci konsolidačního balíčku. V případě **daně z příjmů právnických osob** budou působit zejména dva protichůdné faktory. Na jedné straně očekáváme meziroční snížení výnosu daně z neočekávaných zisků, na druhé straně se pak projeví pozitivní efekt zvýšení sazby daně o 2 p. b.

Celkovou dynamiku příjmů zřejmě negativně ovlivní vývoj **transferů**, reflektující ukončení finanční perspektivy 2014–2020 částečně kompenzované náběhem projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU z programového období 2021–2027 a prostředky z nástroje EU příští generace. Vliv by pak měly mít i meziročně výrazně nižší **příjmy z dividend** od státem vlastněných společností.

Na výdajové straně počítáme se zpomalením tempa **výdajů na konečnou spotřebu**. Náhrady zaměstnancům sektoru vládních institucí patrně dosáhnou výrazně nižší dynamiky než v loňském roce, zejména s přihlédnutím ke schváleným opatřením konsolidačního balíčku. Naproti tomu zvýšení objemu předpokládáme v oblasti zdravotnictví a v důsledku přijatého návrhu o průměrné výši platu učitelů i ve školství. Rovněž tempo naturálních sociálních transferů by mělo zvolnit, což je dáno vysokou základnou roku 2023. U sociálních dávek na bydlení počítáme se zachováním relativně vyšší úrovně, nárůst by pak ale měl být tažen zejména výdaji zdravotních pojišťoven umožněný nárůstem pojistného i plateb za státní pojištění. Růst mezispotřeby očekáváme v porovnání s rokem 2023 podstatně nižší primárně v důsledku nižší očekávané inflace.

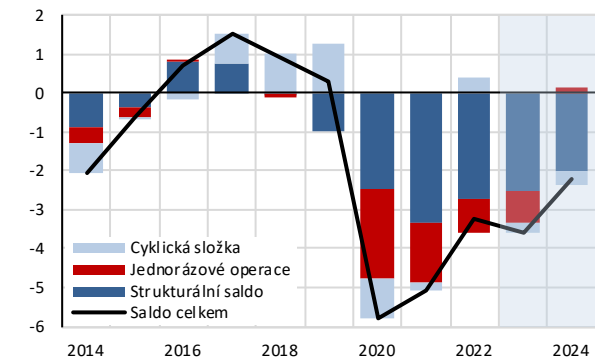
V oblasti **peněžitých sociálních dávek** kalkulujeme s navýšením výdajů na výplatu dávek důchodového pojištění. Ty by měly být ovlivněny jak standardní valorizací od ledna 2024, tak doplatkem mimořádné valorizace z června loňského roku. Kromě důchodů ovlivní dynamiku i humanitární dávky vyplácené uprchlíkům z Ukrajiny či růst platby za státního pojištění.

Investice do fixních aktiv budou ovlivněny zvýšenými výdaji v oblasti dopravní infrastruktury a obrany, kde by již v letošním roce mělo být dosaženo hranice 2 % HDP. V případě výdajů spolufinancovaných z EU bude hrát roli postupný náběh prostředků v rámci nástroje EU příští generace nebo rozbíhající se finanční perspektiva 2021–2027. Opatření konsolidačního balíčku spolu s koncem dočasných titulů schválených v reakci na energetickou krizi budou představovat meziroční úsporu v **dotacích a transferech** v řádu desítek miliard korun.

Dluh sektoru vládních institucí by měl v roce 2024 v poměrovém vyjádření vzrůst na 45,6 % HDP (proti 45,9 % HDP). To patrně povede spolu s očekávaným vývojem úrokových měr k dalšímu růstu **úrokových výdajů**.

Graf 1.3.1: Saldo sektoru vládních institucí

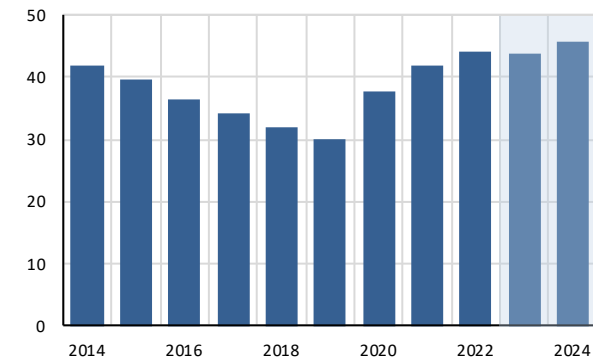
v % HDP

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 1.3.2: Dluh sektoru vládních institucí

v % HDP

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.3.1: Saldo a dluh

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
											Odhad	Predikce
Saldo sektoru vládních institucí	% HDP	-0,6	0,7	1,5	0,9	0,3	-5,8	-5,1	-3,2	-3,6	-2,2	
	mld. Kč	-30	34	77	48	17	-329	-311	-218	-264	-169	
Cyklická složka salda	% HDP	0,0	-0,2	0,7	1,0	1,3	-1,0	-0,2	0,4	-0,2	-0,4	
Cyklicky očištěné saldo	% HDP	-0,6	0,9	0,8	-0,1	-1,0	-4,8	-4,9	-3,6	-3,3	-1,9	
Jednorázové a jiné přechodné operace	% HDP	-0,3	0,1	0,0	-0,1	0,0	-2,3	-1,6	-0,9	-0,8	0,1	
Strukturální saldo	% HDP	-0,4	0,8	0,8	0,0	-1,0	-2,5	-3,3	-2,7	-2,5	-2,0	
Fiskální úsilí	p. b.	0,5	1,2	0,0	-0,8	-1,0	-1,5	-0,8	0,6	0,2	0,5	
Úroky	% HDP	1,1	0,9	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	1,1	1,3	1,4	
Primární saldo	% HDP	0,4	1,6	2,2	1,6	1,0	-5,0	-4,3	-2,1	-2,3	-0,8	
Primární cyklicky očištěné saldo	% HDP	0,4	1,8	1,5	0,6	-0,3	-4,0	-4,1	-2,4	-2,0	-0,4	
Dluh sektoru vládních institucí	% HDP	39,7	36,6	34,2	32,1	30,0	37,7	42,0	44,2	43,7	45,6	
	mld. Kč	1 836	1 755	1 750	1 735	1 740	2 150	2 567	2 998	3 213	3 486	
Změna dluhové kvóty	p. b.	-2,2	-3,1	-2,3	-2,2	-2,0	7,6	4,4	2,2	-0,5	1,9	

Pozn.: Predikci hospodaření sektoru vládních institucí prozatím zachováváme oproti listopadové predikci beze změn, kromě dluhu sektoru vládních institucí.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

1.4 Měnová politika, finanční sektor a měnové kurzy

Česká národní banka v prosinci 2023 snížila **dvoutýdenní repo sazbu** o 0,25 p. b. na 6,75 %. S ohledem na predikovaný vývoj inflace očekáváme, že ČNB bude v roce 2024 v postupném snižování repo sazby pokračovat.

Tříměsíční sazba PRIBOR ve 4. čtvrtletí 2023 v souvislosti s očekáváním finančního trhu o snížení primárních úrokových sazeb ČNB poklesla na 7,0 % (*proti 6,9 %*), za celý rok 2023 činila 7,1 % (*v souladu s predikcí*). V 1. čtvrtletí 2024 by se při předpokládaném vývoji primární úrokové sazby měla snížit na 6,4 %. Za celý rok 2024 očekáváme průměrnou hodnotu 5,6 % (*proti 5,8 %*).

Výnos do splatnosti desetiletých státních dluhopisů se ve 4. čtvrtletí 2023 zvýšil na 4,4 % (*proti 4,1 %*), za celý rok 2023 prakticky stagnoval na 4,4 % (*v souladu s predikcí*). S ohledem na předpokládané nastavení měnové politiky ČNB a ECB i vývoj inflace se domníváme, že by se dlouhodobé úrokové sazby měly pohybovat po sestupné trajektorii – v 1. čtvrtletí 2024 by se měly snížit na 4,1 %, za celý rok 2024 by měly v průměru dosáhnout 3,9 % (*proti 3,6 %*).

Meziroční růst celkového objemu **úvěrů domácnostem** ve 3. čtvrtletí 2023 zpomalil na 4,9 %, což bylo dáno slabší dynamikou úvěrů na bydlení v důsledku působení zpřísněné měnové politiky. V říjnu a listopadu tento vývoj s meziročními růsty o 4,9 % a 4,8 % pokračoval. Průměrná klientská úroková sazba z celkového objemu úvěrů domácnostem se ve 3. čtvrtletí zvýšila na 3,9 %, v říjnu a listopadu dále vzrostla na 4,0 % a 4,1 %. U čistých nových hypotečních úvěrů se průměrná klientská úroková sazba v průběhu 3. čtvrtletí i října a listopadu velmi pozvolna snižovala až na 5,8 %. Meziroční růst vkladů domácností díky silnější dynamice korunových vkladů dále zrychloval až na listopadových 7,4 %.

Úvěry nefinančním podnikům ve 3. čtvrtletí 2023 meziročně vzrostly o 3,8 %, v říjnu a listopadu o 5,0 % a 4,3 %.

Pokračující významné poklesy korunových úvěrů byly vykompenzovány trvajícím silným nárůstem cizoměnových úvěrů, zejména v důsledku kladného úrokového rozpětí vůči eurozóně. Podíl cizoměnových úvěrů na celkových úvěrech se tak opět zvýšil, a to na listopadových 49,6 %. Průměrná klientská úroková sazba z celkového objemu úvěrů nefinančním podnikům prakticky stagnovala, v listopadu byla 7,5 %.

Podíl úvěrů v selhání na celkových úvěrech nefinančním podnikům i domácnostem se nadále pohyboval kolem historicky nejnižších hodnot. U domácností v posledních měsících stagnuje na 1,3 %, u nefinančních podniků v listopadu mírně vzrostl na 2,8 %.

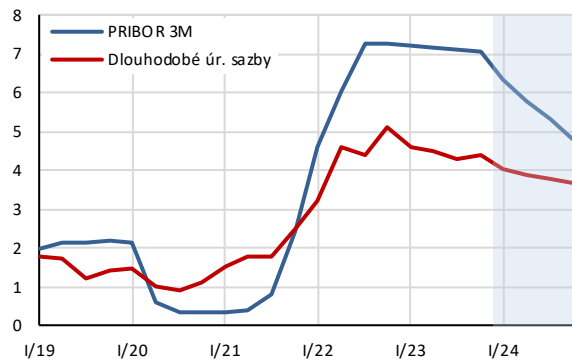
Ve 4. čtvrtletí 2023 činil **kurz koruny vůči euru** v průměru 24,5 CZK/EUR (*proti 24,6 CZK/EUR*), meziročně tak koruna oslabilo o 0,5 % (*proti 0,7 %*). V průměru za celý rok 2023 ale koruna k euru posílila o 2,3 % na 24,0 CZK/EUR (*v souladu s predikcí*).

V souvislosti s nepříznivým globálním ekonomickým výhledem, očekávaným snižováním kladného úrokového diferenciálu vůči eurozóně a zvýšeným geopolitickým rizikům by mohla koruna vůči euru v 1. čtvrtletí 2024 meziročně oslavit o 3,1 % na průměrných 24,6 CZK/EUR. Poté by měla ve světle očekávaného obnovení ekonomické konvergence k eurozóně mírně posilovat, avšak vzhledem k silným úrovním na začátku roku 2023 by i tak v průměru za celý rok 2024 mohla oslavit o 1,7 % (*proti 1,5 %*) na 24,4 CZK/EUR (*beze změny*).

Predikce kurzu USD/EUR vychází z vývoje termínových kontraktů před uzávěrkou vstupních dat. Pro letošní rok ho odhadujeme na úrovni 1,11 (*proti 1,07*). Kurzem USD/EUR je implikován očekávaný vývoj kurzu koruny vůči americkému dolaru.

Graf 1.4.1: Úrokové sazby

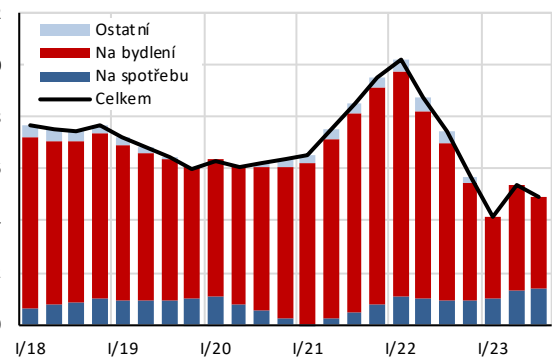
v % p. a.

Zdroj: ČNB. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 1.4.2: Úvěry domácnostem

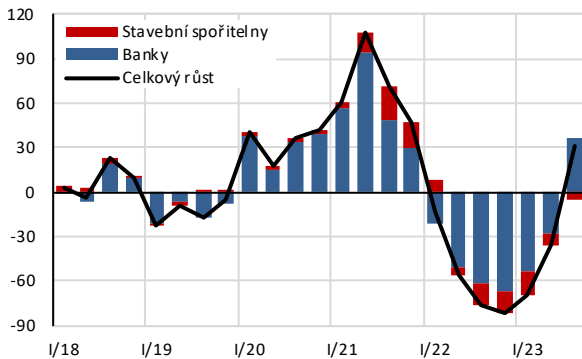
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 1.4.3: Hypoteční úvěry na nákup byt. nemovitostí

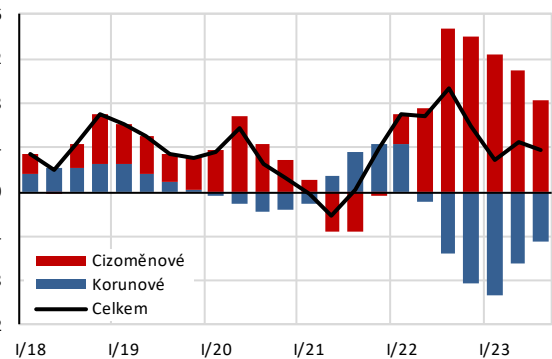
nové úvěry včetně navýšení, meziroční růst v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 1.4.4: Úvěry nefinančním podnikům

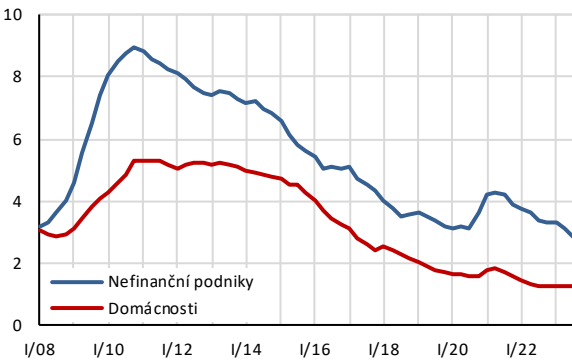
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 1.4.5: Úvěry v selhání

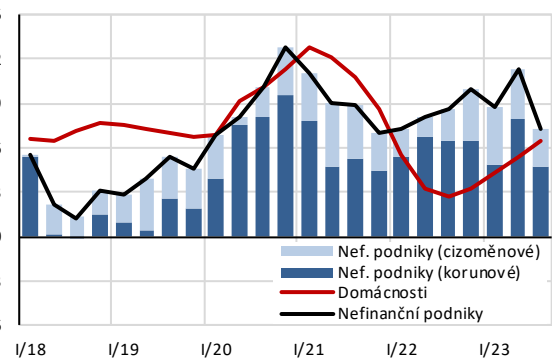
podíl úvěrů v selhání na celkových úvěrech, v %

Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 1.4.6: Vklady

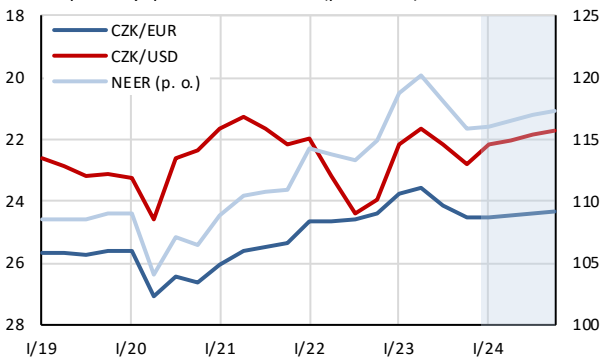
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

Graf 1.4.7: Nominální měnové kurzy

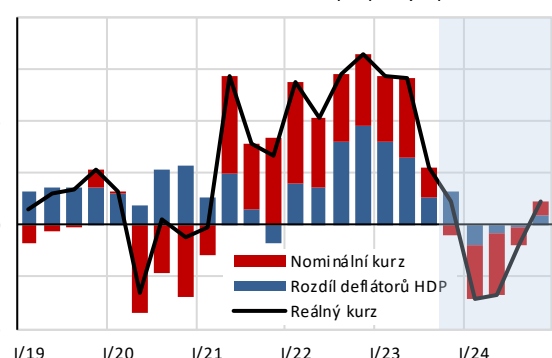
čtvrtletní průměry, průměr 2015 = 100 (pravá osa)

Zdroj: ČNB. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 1.4.8: Reálný měnový kurz vůči eurozóně

zhodnocení reálného měnového kurzu v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČNB, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.4.1: Úrokové sazby – roční

průměrná sazba za dané období, není-li uvedeno jinak

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
											Predikce
Repo 2T ČNB (konec období)	v % p.a.	0,05	0,05	0,50	1,75	2,00	0,25	3,75	7,00	6,75	.
Hlavní refinanční sazba ECB (konec období)	v % p.a.	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,50	4,50	.
Hlavní refinanční sazba Fed (konec období)	v % p.a.	0,50	0,75	1,50	2,50	1,75	0,25	0,25	4,50	5,50	.
PRIBOR 3M	v % p.a.	0,31	0,29	0,41	1,23	2,12	0,86	1,00	6,29	7,13	5,6
Dlouhodobé úrokové sazby ¹⁾	v % p.a.	0,57	0,43	0,98	1,98	1,55	1,13	1,90	4,33	4,44	3,9
Klientské úrokové sazby											
Úvěry domácnostem	v % p.a.	5,15	4,65	4,10	3,76	3,66	3,53	3,31	3,42	.	.
Úvěry nefinančním podnikům	v % p.a.	2,78	2,59	2,57	3,05	3,75	2,96	2,86	6,42	.	.
Vklady domácností	v % p.a.	0,65	0,47	0,36	0,33	0,39	0,35	0,26	1,13	.	.
Vklady nefinančních podniků	v % p.a.	0,19	0,10	0,05	0,11	0,37	0,20	0,11	1,96	.	.

¹⁾ Výnos 10letých státních dluhopisů pro konvergenční účely

Zdroj: ČNB, ECB, Fed. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.4.2: Úrokové sazby – čtvrtletní

průměrná sazba za dané období, není-li uvedeno jinak

		2023				2024			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
						Predikce	Predikce	Predikce	Predikce
Repo 2T ČNB (konec období)	v % p.a.	7,00	7,00	7,00	6,75
Hlavní refinanční sazba ECB (konec období)	v % p.a.	3,50	4,00	4,50	4,50
Hlavní refinanční sazba Fed (konec období)	v % p.a.	5,00	5,25	5,50	5,50
PRIBOR 3M	v % p.a.	7,20	7,17	7,11	7,04	6,4	5,8	5,3	4,8
Dlouhodobé úrokové sazby ¹⁾	v % p.a.	4,58	4,50	4,30	4,37	4,1	3,9	3,8	3,7
Klientské úrokové sazby									
Úvěry domácnostem	v % p.a.	3,66	3,77	3,90
Úvěry nefinančním podnikům	v % p.a.	7,35	7,38	7,41
Vklady domácností	v % p.a.	1,97	2,09	2,14
Vklady nefinančních podniků	v % p.a.	3,03	3,48	3,39

¹⁾ Výnos 10letých státních dluhopisů pro konvergenční účely

Zdroj: ČNB, ECB, Fed. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.4.3: Úvěry a vklady – roční průměry

		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Domácnosti											
Úvěry	<i>růst v %</i>	4,0	3,4	4,8	7,2	7,8	7,6	6,6	6,3	8,0	8,0
Na spotřebu	<i>růst v %</i>	-0,1	-0,9	3,4	6,0	4,3	5,4	6,4	4,4	2,6	7,0
Na bydlení	<i>růst v %</i>	5,5	4,5	5,6	8,1	9,0	8,5	7,4	7,3	9,5	8,5
Ostatní	<i>růst v %</i>	1,2	2,9	1,0	3,0	4,2	4,3	1,1	0,9	4,2	4,5
Korunové	<i>růst v %</i>	4,0	3,4	4,7	7,2	7,7	7,6	6,6	6,3	8,0	7,9
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	-1,3	0,0	12,7	8,5	36,3	1,7	9,0	6,1	16,9	43,4
Vklady	<i>růst v %</i>	3,3	2,9	4,8	7,0	8,7	7,0	7,2	9,4	11,1	3,7
Korunové	<i>růst v %</i>	3,3	2,7	4,1	6,9	9,7	7,1	6,9	9,2	10,9	3,2
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	2,3	8,5	22,5	7,3	-13,9	3,5	15,2	14,5	16,6	16,6
Podíl úvěrů v selhání (bankovní statistika)	<i>v %</i>	5,2	4,9	4,5	3,6	2,7	2,4	1,9	1,6	1,7	1,3
Poměr úvěrů ke vkladům	<i>v %</i>	63	63	63	63	63	63	63	61	59	62
Nefinanční podniky											
Úvěry	<i>růst v %</i>	1,3	1,9	6,5	6,6	5,0	4,2	4,3	3,2	0,5	7,2
Korunové	<i>růst v %</i>	0,3	-1,0	5,9	2,8	-1,4	3,0	1,9	-1,8	3,2	-4,0
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	5,7	13,7	9,0	20,5	24,4	6,9	10,0	14,0	-4,6	29,6
Vklady	<i>růst v %</i>	4,9	7,6	10,3	4,6	7,8	3,0	4,2	9,5	9,0	8,5
Korunové	<i>růst v %</i>	4,2	5,6	6,7	4,5	13,9	2,1	1,9	9,4	7,1	8,3
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	8,0	15,2	23,2	4,8	-11,1	6,6	13,0	9,9	15,3	9,2
Podíl úvěrů v selhání (bankovní statistika)	<i>v %</i>	7,4	7,0	6,0	5,2	4,7	3,7	3,4	3,3	4,2	3,5
Poměr úvěrů ke vkladům	<i>v %</i>	116	110	106	108	105	106	106	100	92	91

Pozn.: Vyjma podílu úvěrů v selhání vycházejí údaje z měnové statistiky.

Zdroj: ČNB, ECB. Výpočty MF ČR.

Tabulka 1.4.4: Úvěry a vklady – čtvrtletní průměry

		2021	2022				2023		
		Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
Domácnosti									
Úvěry	<i>růst v %</i>	9,5	10,2	8,7	7,4	5,6	4,1	5,3	4,9
Na spotřebu	<i>růst v %</i>	5,5	7,8	7,1	6,5	6,6	7,1	9,7	10,0
Na bydlení	<i>růst v %</i>	10,8	11,2	9,4	7,9	5,8	4,1	5,2	4,5
Ostatní	<i>růst v %</i>	4,4	5,2	5,5	5,0	2,5	-0,6	-0,3	0,0
Korunové	<i>růst v %</i>	9,5	10,2	8,6	7,3	5,5	4,0	5,3	4,9
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	18,3	22,8	43,1	50,6	55,1	46,5	32,7	16,3
Vklady	<i>růst v %</i>	8,6	5,6	3,2	2,8	3,3	4,3	5,4	6,5
Korunové	<i>růst v %</i>	8,4	5,3	2,8	2,2	2,6	3,4	4,6	5,9
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	15,2	13,2	15,2	17,6	20,1	26,7	23,4	18,7
Podíl úvěrů v selhání (bankovní statistika)	<i>v %</i>	1,6	1,5	1,4	1,3	1,2	1,2	1,2	1,3
Poměr úvěrů ke vkladům	<i>v %</i>	61	62	62	62	62	62	61	61
Nefinanční podniky									
Úvěry	<i>růst v %</i>	3,9	7,1	6,7	9,3	5,9	2,9	4,5	3,8
Korunové	<i>růst v %</i>	6,6	6,6	-1,3	-8,1	-12,3	-14,4	-10,5	-7,7
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	-0,9	8,0	22,8	46,5	41,7	35,2	28,7	19,2
Vklady	<i>růst v %</i>	7,0	7,2	8,1	8,6	10,0	8,7	11,4	7,3
Korunové	<i>růst v %</i>	5,8	7,1	9,0	8,6	8,6	6,5	10,3	6,3
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	10,8	7,6	5,6	8,9	14,7	15,9	14,8	10,5
Podíl úvěrů v selhání (bankovní statistika)	<i>v %</i>	3,9	3,8	3,6	3,4	3,3	3,3	3,1	2,9
Poměr úvěrů ke vkladům	<i>v %</i>	93	93	91	92	89	88	86	89

Pozn.: Vyjma podílu úvěrů v selhání vycházejí údaje z měnové statistiky.

Zdroj: ČNB, ECB. Výpočty MF ČR.

Tabulka 1.4.5: Měnové kurzy – roční

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
								Odhad	Predikce	Výhled	Výhled
Nominální měnové kurzy											
CZK / EUR	roční průměr	26,33	25,65	25,67	26,44	25,65	24,57	24,01	24,4	24,1	23,8
	zhodnocení v %	2,7	2,7	-0,1	-2,9	3,1	4,4	2,3	-1,7	1,3	1,3
CZK / USD	roční průměr	23,39	21,74	22,94	23,20	21,68	23,36	22,21	22,0	21,3	20,7
	zhodnocení v %	4,5	7,6	-5,2	-1,1	7,0	-7,2	5,2	1,2	3,0	2,9
Nominální efektivní měnový kurz¹⁾	průměr 2015=100	105,2	109,1	108,8	106,7	110,4	114,8	118,3	117	118	120
	zhodnocení v %	2,8	3,7	-0,3	-1,9	3,4	4,0	3,0	-1,3	1,5	1,4
Reálný měnový kurz vůči EA20²⁾	průměr 2015=100	104,0	107,9	110,1	109,4	114,1	123,6	130	128	129	131
	zhodnocení v %	2,8	3,7	2,0	-0,6	4,2	8,3	5,4	-2,0	1,4	1,2
Reálný efektivní měnový kurz³⁾	průměr 2015=100	106,6	111,1	111,5	112,3	116,7	126,8	140	.	.	.
	zhodnocení v %	3,9	4,3	0,3	0,8	3,9	8,7	10,3	.	.	.

¹⁾ Index agregující měnové kurzy na základě vah zahraničního obchodu.

²⁾ Index popisuje meziroční reálné zhodnocení koruny vůči euru, deflováno deflátory HDP.

³⁾ Propočty Eurostatu, deflováno CPI, vůči 42 zemím. Součást analýzy a hodnocení makroekonomických nerovnováh Evropskou komisí.

Zdroj: ČNB, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 1.4.6: Měnové kurzy – čtvrtletní

		2023				2024			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
					Odhad	Predikce	Predikce	Predikce	Predikce
Nominální měnové kurzy									
CZK / EUR	průměr čtvrtletí	23,79	23,59	24,14	24,52	24,6	24,5	24,4	24,3
	zhodnocení v %	3,7	4,5	1,8	-0,5	-3,1	-3,6	-1,1	0,8
CZK / USD	průměr čtvrtletí	22,17	21,67	22,17	22,82	22,2	22,0	21,9	21,7
	zhodnocení v %	-0,8	6,8	10,1	4,8	-0,1	-1,6	1,4	5,1
Nominální efektivní měnový kurz¹⁾	průměr 2015=100	118,7	120,1	118,1	115,9	116	117	117	117
	zhodnocení v %	3,9	5,5	4,3	0,8	-2,2	-3,0	-1,0	1,3
Reálný měnový kurz vůči EA20²⁾	průměr 2015=100	131,2	132,2	129,9	128	126	127	128	129
	zhodnocení v %	8,6	8,5	3,4	1,4	-4,2	-4,0	-1,2	1,4
Reálný efektivní měnový kurz³⁾	průměr 2015=100	141,2	142,2	139,9	136
	zhodnocení v %	12,2	12,5	9,8	6,6

¹⁾ Index agregující měnové kurzy na základě vah zahraničního obchodu.

²⁾ Index popisuje meziroční reálné zhodnocení koruny vůči euru, deflováno deflátory HDP.

³⁾ Propočty Eurostatu, deflováno CPI, vůči 42 zemím. Součást analýzy a hodnocení makroekonomických nerovnováh Evropskou komisí.

Zdroj: ČNB, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

1.5 Demografie

Počet obyvatel ČR se od ledna do září 2023 zvýšil o 54,7 tis. na 10,882 milionu. Přírůstek populace byl opět tažen kladným saldem zahraničního stěhování (68,0 tis.), saldo přirozené měny naopak bylo záporné (-13,3 tis.).

Během prvních devíti měsíců minulého roku se živě narodilo 69,2 tis. dětí, meziročně o 8,6 tis. (11,0 %) méně. Nižší počet narozených dětí v 1.–3. čtvrtletí byl naposledy zaznamenán v roce 1999.

Počet zemřelých v 1.–3. čtvrtletí 2023 dosáhl 82,6 tis. Oproti stejnému období roku 2022 tak poklesl o 5,8 tis., resp. o 6,5 %.

Kladné saldo zahraničního stěhování od ledna do září minulého roku meziročně kleslo o 226,4 tis. (o 76,9 %). Za výrazným poklesem stojí vysoká srovnávací základna za první tři čtvrtletí roku 2022, kdy do ČR přicházel velký

počet uprchlíků z Ukrajiny. Do ČR se během prvních tří čtvrtletí roku 2023 přistěhovalo 116,7 tis. osob, což byl meziroční pokles o 192,5 tis., resp. o 62,3 %. Z ČR se naopak vystěhovalo 48,6 tis. osob, meziročně o 33,9 tis. více. Dvě pětiny vystěhovalých přitom byly zaznamenány v září 2023, kdy byl ukončován pobyt osobám s dočasnou ochranou, které se včas nedostavily k vylepení vízového štítku do cestovního dokladu.

V listopadu 2023 ČSÚ publikoval novou demografickou projekci, z jejíž střední varianty je odvozen předpoklad budoucího vývoje obyvatelstva. Do roku 2027 je počet obyvatel v nové projekci vyšší než v předchozí projekci, a to z důvodu vysoké imigrace, která v projekci z roku 2018 nemohla být zachycena. Za pesimističtější výhledem v dalších letech pak stojí nižší úhrnná plodnost, která by se měla pohybovat okolo 1,5 (proti 1,7) dítěte na

jednu ženu. Pokles počtu obyvatel ČR nezvrátí ani vyšší odhadované saldo migrace, které by se mělo od roku 2028 ustálit na 35 tis. (proti 26 tis.) ročně, ani vyšší naděje dožití při narození u obou pohlaví.

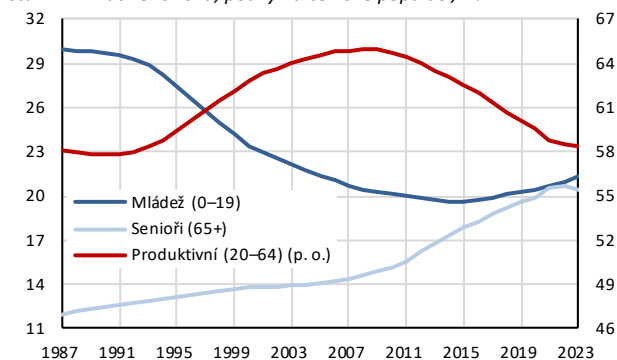
Pro ekonomický pohled je důležitým indikátorem demografické projekce míra závislosti (poměr populace ve věku 65 a více let k populaci ve věku 20–64 let). Ta by se měla z aktuální hodnoty 35,0 % postupně zvyšovat na 39,4 % v roce 2035, kdy populačně silné ročníky půjdou do důchodu. Od tohoto roku dojde k výrazné akceleraci míry závislosti až na 59,0 % v roce 2060 (proti 59,6 %). Na konci horizontu projekce by však míra závislosti mohla být až 67,9 % (proti 57,6 %). Za zvyšováním míry závislosti lze spatřovat jak pokles počtu obyvatel v produktivním věku, který je od roku 2071 výraznější než v demografické projekci z roku 2018 (viz graf 1.5.4), tak i růst počtu obyvatel ve věku 65+. Proces stárnutí obyva-

tel tak bude ekonomický i sociální vývoj silně ovlivňovat i v budoucnu.

Ke konci září 2023 evidovala Česká správa sociálního zabezpečení 2,366 mil. starobních důchodců, což odpovídalo 21,8 % obyvatel ČR. Prodlužování statutárního věku odchodu do důchodu vedlo k meziročnímu poklesu počtu starobních důchodců o 2,1 tis., resp. o 0,1 % (viz graf 1.5.3). Tento pokles byl nicméně tlumen předčasnými odchody do důchodu (dle dat České správy sociálního zabezpečení počet krácených starobních důchodů meziročně vzrostl o 39,9 tis., resp. o 5,9 %) z důvodu využívání příznivějších podmínek vzniklých vlivem mimořádných valorizací. Od 1. 10. 2023 jsou účinná přísnější pravidla pro předčasné důchody a v dalších čtvrtletích tak lze očekávat pokles počtu nových předčasných starobních důchodů.

Graf 1.5.1: Věkové skupiny

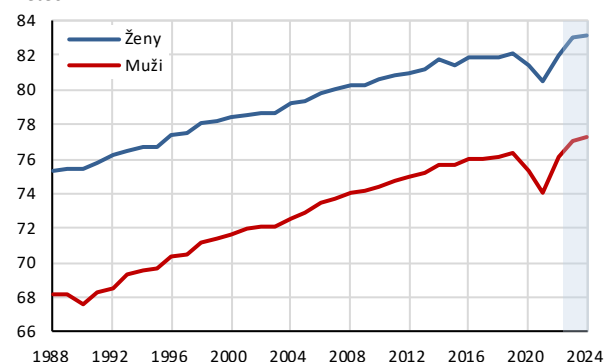
stav k 1. 1. daného roku, podíly na celkové populaci, v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 1.5.2: Očekávaná střední délka života při narození

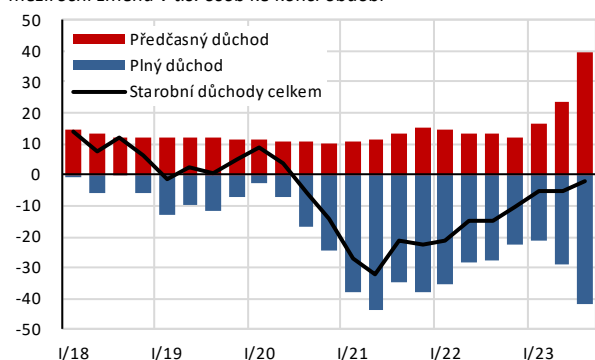
v letech

Zdroj: ČSÚ.

Graf 1.5.3: Starobní důchodci

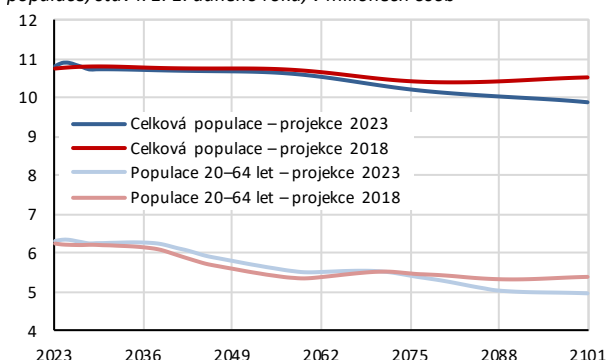
meziroční změna v tis. osob ke konci období

Pozn.: Jen důchody v kompetenci České správy sociálního zabezpečení.
Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení. Výpočty MF ČR.

Graf 1.5.4: Srovnání projekcí 2018 a 2023

populace, stav k 1. 1. daného roku, v milionech osob

Zdroj: ČSÚ.

Tabulka 1.5.1: Demografie

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
								<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Výhled</i>	<i>Výhled</i>
Počet obyvatel k 1. 1.	<i>tis. osob</i>	10 579	10 610	10 650	10 694	10 495	10 517	10 828	10 909	10 915	10 862
	<i>růst v %</i>	0,2	0,3	0,4	0,4	-1,9	0,2	3,0	0,8	0,0	-0,5
0–19 let	<i>tis. osob</i>	2 106	2 133	2 160	2 188	2 171	2 197	2 307	2 326	2 312	2 274
	<i>růst v %</i>	1,2	1,3	1,3	1,3	-0,8	1,2	5,0	0,8	-0,6	-1,6
20–64 let	<i>tis. osob</i>	6 484	6 437	6 403	6 374	6 172	6 151	6 312	6 343	6 344	6 312
	<i>růst v %</i>	-0,9	-0,7	-0,5	-0,4	-3,2	-0,3	2,6	0,5	0,0	-0,5
65 a více let	<i>tis. osob</i>	1 989	2 040	2 087	2 132	2 152	2 169	2 208	2 240	2 259	2 275
	<i>růst v %</i>	2,9	2,6	2,3	2,2	0,9	0,8	1,8	1,5	0,8	0,7
Starobní důchodci k 1. 1.¹⁾	<i>tis. osob</i>	2 395	2 404	2 410	2 415	2 400	2 378	2 367	2 377	2 371	2 363
	<i>růst v %</i>	0,8	0,4	0,3	0,2	-0,6	-0,9	-0,4	0,4	-0,3	-0,3
Míry závislosti k 1. 1.											
Demografická	%	30,7	31,7	32,6	33,4	34,9	35,3	35,0	35,3	35,6	36,0
Podle platné legislativy	%	40,1	40,4	40,4	40,5	41,2	40,6	39,3	38,8	38,6	38,5
Efektivní míra závislosti	%	46,2	45,7	45,2	45,5	46,0	45,2	47,3	47,1	46,8	46,6
Úhrnná plodnost	<i>počet dětí</i>	1,687	1,708	1,709	1,707	1,827	1,618	1,50	1,50	1,50	1,50
Přírůstek populace	<i>tis. osob</i>	31	40	44	8	22	311	82	5	-53	-57
Přirozený přírůstek	<i>tis. osob</i>	3	1	0	-19	-28	-19	-16	-19	-22	-26
Živě narození	<i>tis. osob</i>	114	114	112	110	112	101	94	93	91	88
Zemřelí	<i>tis. osob</i>	111	113	112	129	140	120	110	112	113	114
Saldo migrace	<i>tis. osob</i>	28	39	44	27	50	330	98	24	-31	-31
Imigrace	<i>tis. osob</i>	46	58	66	56	69	350
Emigrace	<i>tis. osob</i>	18	20	21	29	19	20
Nedopočet při sčítání lidu	<i>tis. osob</i>	x	x	x	x	-207	x	x	x	x	x

Pozn.: Údaje se týkají obyvatel, kteří mají na území ČR trvalé bydliště, a to bez ohledu na jejich státní občanství. Predikce a výhled demografických veličin jsou založeny na střední variantě demografické projekce ČSÚ 2023. V časových řadách počtu obyvatel je mezi roky 2020 a 2021 zlom vyplývající z výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2021.

¹⁾ Pouze důchodci v kompetenci České správy sociálního zabezpečení.

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

1.6 Ostatní předpoklady

Kromě faktorů uvedených v předchozích kapitolách vychází predikce z těchto předpokladů:

- výpadek dodávek zemního plynu a ropy z Ruska do EU bude nahrazen kombinací zvýšeného dovozu z jiných zemí (včetně zkapalněného zemního plynu), úspor a přechodu na alternativní technologie;
- probíhající válka na Ukrajině ani napětí na Blízkém a Středním východě nepovedou k trvalému zdražení komodit na světových trzích;
- vyjma změn zahrnutých v konsolidačním balíčku zůstanou sazby a základy ostatních významných daní a povinných odvodů beze změny;
- v horizontu predikce již budou dodavatelské řetězce fungovat bez významnějších problémů a díky tomu budou slábnout i tlaky na růst cenové hladiny;
- díky očkování, vysokému počtu osob, které onemocněly covid-19 prodělaly, a širším možnostem léčby již v budoucnu při zhoršení epidemické situace nebude nutné přijímat makroekonomicky významné restriktce;
- minimální mzda a nejnižší úroveň zaručené mzdy budou v příštích letech zvyšovány v souladu s predikovaným růstem průměrné nominální mzdy.

2 Ekonomický cyklus

2.1 Pozice v rámci ekonomického cyklu

Produkční mezera, která se ve 2. čtvrtletí 2023 vrátila do záporného pásma, by se měla prohlubovat až do 2. čtvrtletí letošního roku (viz graf 2.1.1). Ekonomika se pravděpodobně bude pohybovat pod svojí potenciální úrovní po celý rok 2024. Vzhledem k mimořádné nejistotě a volatilitě hospodářského vývoje je nicméně potřeba k výsledkům přistupovat obezřetně.

Potenciální produkt, jehož růst od roku 2020 v důsledku ekonomické recese citelně zvolnil, se v roce 2023 dle odhadu zvýšil o 2,1 % (proti 2,2 %). V letošním roce by jeho dynamika mohla mírně zpomalit na 1,9 % (proti 2,0 %).

Dlouhodobě je hlavním faktorem potenciálního růstu trendová složka **souhrnné produktivity výrobních faktorů**. Její příspěvek se v posledních letech pohyboval v blízkosti 1 p. b. a v okolí této hodnoty by měl setrvat i v horizontu predikce. Nadále by tak výrazně zaostával za úrovní, jíž dosahoval během konjunktury před pandemií.

Výrazné snížení investiční aktivity v roce 2020 a pouze mírné oživení v roce 2021 vyústilo v pomalejší navyšování **zásoby kapitálu**. Při očekávaném vývoji tvorby hrubého fixního kapitálu a odpisů by tento faktor mohl v roce 2024 zvýšit potenciální růst o 0,7 p. b. (beze změny).

Počet osob v produktivním věku 20–64 let v důsledku stárnutí populace dlouhodobě klesá, což negativně dopadá na **nabídku práce**. Ekonomická konjunktura, doprovázená silným nárůstem **míry participace**, však nepříznivé dopady až do roku 2018 více než kompenzovala. Naproti tomu průměrný počet **obvykle odpracovaných hodin** vykazuje klesající trend. Výrazný zlom v časové řadě (viz graf 2.1.4), k němuž došlo v roce 2021, přitom nemá ekonomické opodstatnění a vyplývá z metodických změn ve VŠPS. V úhrnu by **výrobní faktor práce** mohl v roce 2024 potenciální růst podpořit v rozsahu 0,3 p. b. (beze změny).

Graf 2.1.1: Produkční mezera

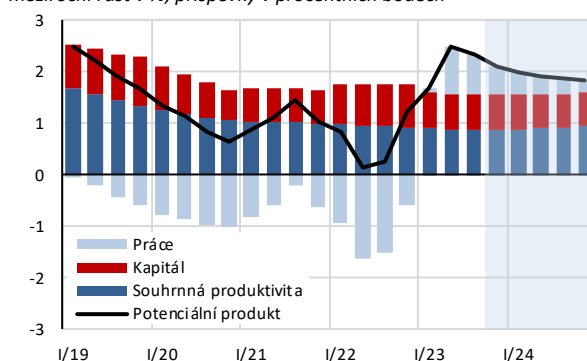
v % potenciálního produktu

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 2.1.2: Potenciální produkt

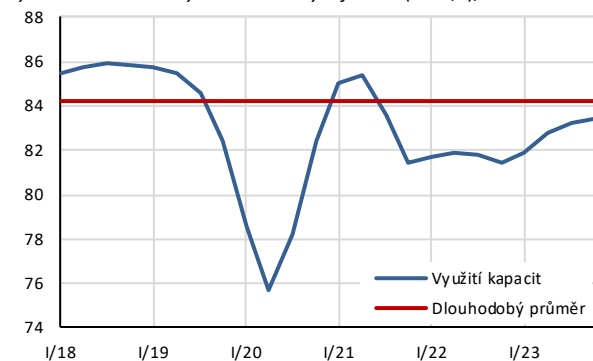
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 2.1.3: Využití výrobních kapacit v průmyslu

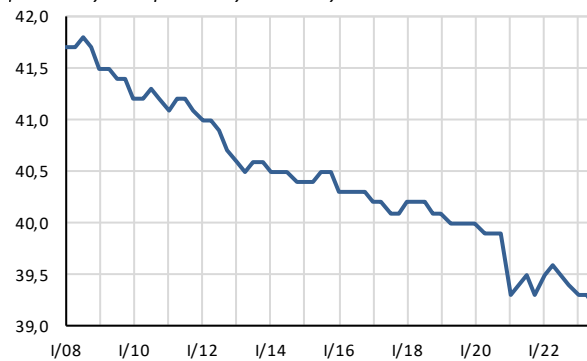
vyhlazeno Hodrickovým-Prescottovým filtrem ($\lambda = 0,5$), v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 2.1.4: Obvykle odpracované hodiny

počet obvykle odpracovaných hodin týdně

Zdroj: Eurostat.

Tabulka 2.1.1: Produkční mezera a potenciální produkt

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
								<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Výhled</i>	<i>Výhled</i>
Produkční mezera	%	2,2	2,9	3,8	-2,7	-0,5	1,2	-0,7	-1,5	-0,7	0,0
Potenciální produkt	růst v %	2,7	2,6	2,1	1,0	1,1	0,6	2,1	1,9	1,7	1,6
Příspěvky											
Trend souhrnné produktivity faktorů	<i>p. b.</i>	2,2	2,0	1,5	1,2	1,0	1,0	0,9	0,9	1,0	1,1
Zásoba kapitálu	<i>p. b.</i>	0,5	0,6	0,9	0,7	0,6	0,8	0,7	0,7	0,6	0,5
Obyvatelstvo 20–64 let	<i>p. b.</i>	-0,6	-0,5	-0,4	-0,4	-0,4	-1,7	0,0	0,2	0,0	-0,2
Míra participace	<i>p. b.</i>	0,7	0,7	0,2	-0,2	0,2	0,6	0,8	0,2	0,1	0,2
Obvykle odpracované hodiny	<i>p. b.</i>	-0,2	-0,1	-0,1	-0,3	-0,4	-0,1	-0,2	-0,1	0,0	0,0

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

2.2 Konjunkturální indikátory

Vývoj indikátorů důvěry ve 4. čtvrtletí 2023 poukazuje na mezičtvrtletní růst hrubé přidané hodnoty v průmyslu. Rovněž ve stavebnictví indikátor důvěry signalizuje mezičtvrtletní zvýšení hrubé přidané hodnoty. Korelace mezi vývojem důvěry a hrubé přidané hodnoty ve stavebnictví je však velmi nízká. Naproti tomu v obchodu a službách by měla hrubá přidaná hodnota nadále klesat.

Kompozitní indikátor vývozu zboží, sestavený Ministerstvem financí z dílčích otázek konjunkturálního průzkumu ČSÚ a podnikatelské důvěry v Německu, indikuje mírné oživení exportu zboží.

Indikátor důvěry spotřebitelů ČSÚ ve 4. čtvrtletí 2023 mezičtvrtletně mírně oslabil. Jeho vývoj pro 1. čtvrtletí 2024 (indikátor důvěry vykazuje předstih 1 čtvrtletí) signalizuje jen pozvolné ožívování výdajů domácností na

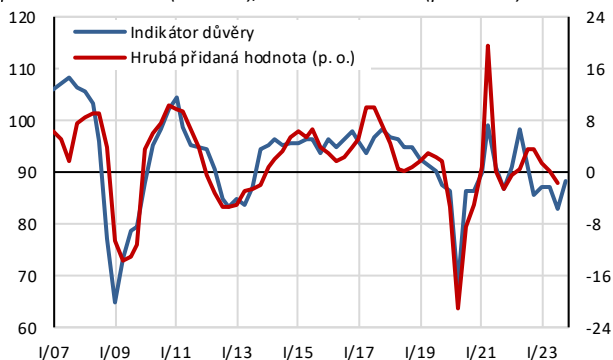
konečnou spotřebu. Naproti tomu indikátor důvěry spotřebitelů, sestavený Ministerstvem financí z dílčích otázek spotřebitelského průzkumu Evropské komise, ve 4. čtvrtletí 2023 oproti předchozímu období mírně vzrostl. Pesimismus spotřebitelů nicméně i nadále zůstává značný a pramení z výrazně negativního hodnocení ekonomické situace a obav ohledně finanční situace domácností.

Ve výsledku souhrnný indikátor důvěry pro 4. čtvrtletí 2023 signalizuje mezičtvrtletní růst celkové hrubé přidané hodnoty.

Podle kompozitního předstihového indikátoru by se měla záporná mezera výstupu v polovině roku 2024 stabilizovat. To je v souladu s naším aktuálním odhadem pozice ekonomiky v hospodářském cyklu (viz kapitulu 2.1).

Graf 2.2.1: Indikátor důvěry a HPH v průmyslu

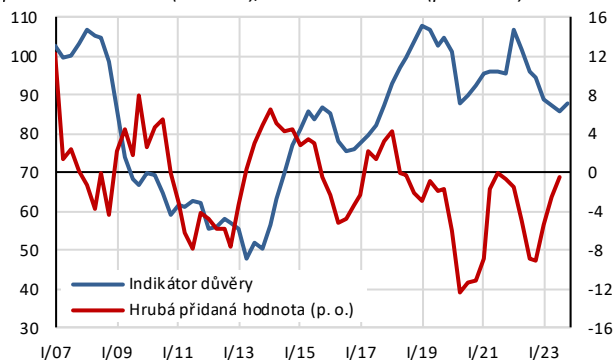
průměr 2005 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)

Zdroj: ČSÚ.

Graf 2.2.2: Indikátor důvěry a HPH ve stavebnictví

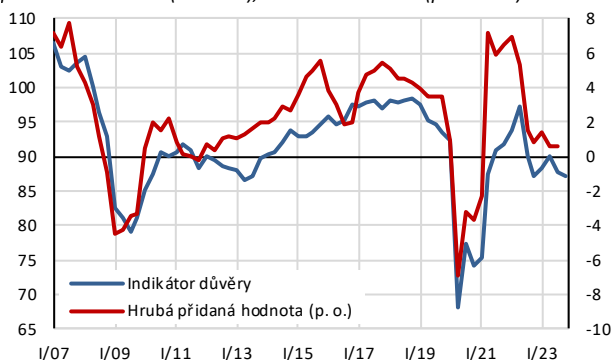
průměr 2005 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)

Zdroj: ČSÚ.

Graf 2.2.3: Indikátor důvěry a HPH v obchodě a službách

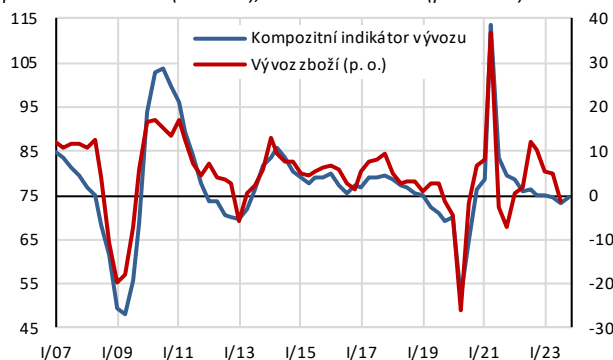
průměr 2005 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 2.2.4: Kompozitní indikátor vývozu zboží

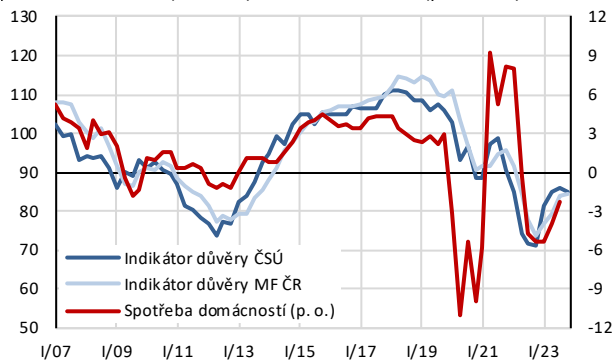
průměr 2010 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)

Zdroj: CESifo, ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 2.2.5: Indikátory důvěry a spotřeba domácností

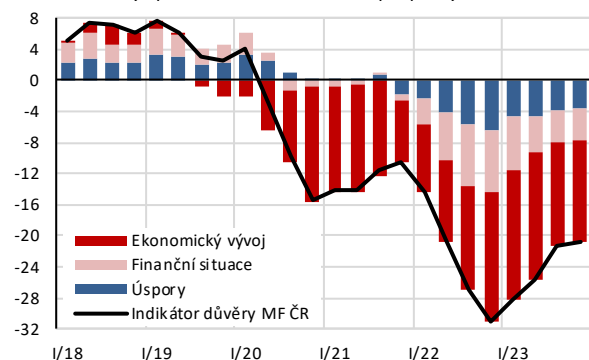
průměr 2005 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)

Zdroj: ČSÚ, Evropská komise. Výpočty MF ČR.

Graf 2.2.6: Rozklad spotřebitelských očekávání

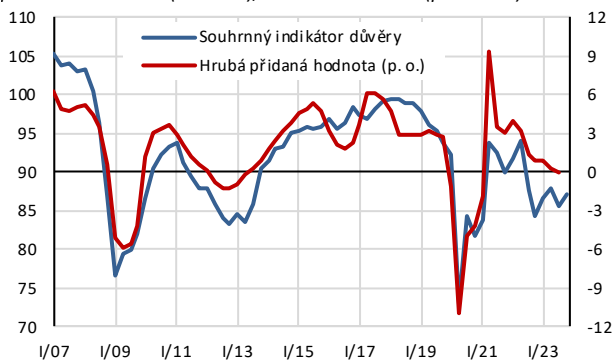
indikátor důvěry spotřebitelů MF ČR, saldo, příspěvky

Zdroj: Evropská komise. Výpočty MF ČR.

Graf 2.2.7: Souhrnný indikátor důvěry a HPH

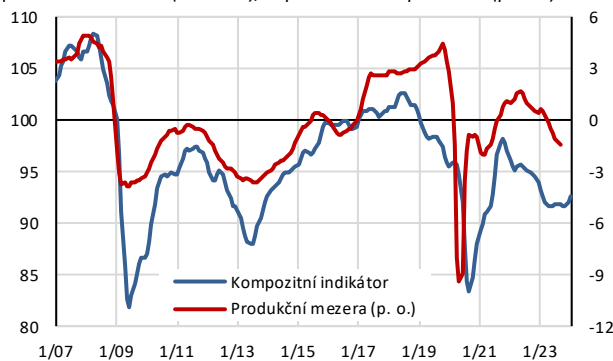
průměr 2005 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)

Zdroj: ČSÚ.

Graf 2.2.8: Kompozitní předstihový indikátor

průměr 2005 = 100 (levá osa), % potenciálního produktu (p. osa)

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

3 Predikce makroekonomického vývoje v ČR

3.1 Ekonomický výkon

Česká ekonomika ve **3. čtvrtletí 2023** meziročně poklesla o 1,0 % (*proti 0,9 %*), proti předchozímu čtvrtletí se sezónně očištěný HDP snížil o 0,6 % (*proti 0,3 %*). Hospodářskou aktivitu nejvíce podpořila průmyslová odvětví mimo zpracovatelský průmysl, nejvýrazněji ji naopak tlumil pokles přidané hodnoty ve zpracovatelském průmyslu, netržních službách a v obchodu, dopravě, ubytování a pohostinství. V rámci revize dat byla mírně zlepšena dynamika HDP v 1. polovině roku 2023.

Spotřeba domácností byla ve 3. čtvrtletí meziročně nižší o 2,5 % (*proti 1,7 %*), a to jak kvůli poklesu reálného disponibilního důchodu, tak nárůstu míry úspor. Domácnosti nejvíce omezovaly výdaje na výrobky střednědobé spotřeby, klesaly však také nákupy ostatního zboží i výdaje na služby. Rekordně vysoké (více než 25 mld. Kč ve stálých cenách) byly nákupy rezidentů v zahraničí.

Spotřeba vládních institucí se vlivem růstu zaměstnanosti ve veřejném sektoru, nákupů zboží a služeb a zejména silně rostoucích naturálních sociálních dávek meziročně zvýšila o 3,9 % (*proti 2,0 %*). Nákupy zboží a služeb (meziúspora) rostly nejrychleji u ústředních vládních institucí. V rámci jednotlivých subjektů sektoru vládních institucí pak nejdynamičtější vývoj s růstem téměř 50 % zaznamenala Správa železnic. U naturálních sociálních dávek hrály roli jak výdaje do zdravotnictví, tak zvýšené dávky státní sociální podpory v souvislosti s bydlením.

Tvorba hrubého fixního kapitálu posílila o 3,9 % (*proti 3,7 %*). Investiční aktivitu podpořily investice do strojů a zařízení, ostatní objemově významné kategorie ale vykázaly pokles, z toho nejvíce investice do produktů duševního vlastnictví. Ze sektorového hlediska bylo zvýšení investic firem a vládních institucí tlumeno nižšími investičními výdaji domácností. Soukromé investice byly podpořeny projekty spolufinancovanými fondy EU.

Změna stavu zásob a cenností z růstu ekonomiky ubrala 2,5 p. b. (*proti 1,5 p. b.*), tvorba hrubého kapitálu tak klesla o 4,5 % (*proti 1,5 %*). Firmy sice dále navyšovaly skladové zásoby výrobních vstupů, aby předešly ztrátám plynoucím z možných výpadků v dodávkách komponent, v meziročním srovnání se však akumulace zásob snížila.

Saldo **zahraničního obchodu** ekonomický růst podpořilo v rozsahu 0,8 p. b. (*proti -0,1 p. b.*). Zatímco vývoz zboží a služeb meziročně klesl o 1,2 % (*proti 0,8 %*), dovoz se snížil o 2,2 % (*proti 0,5 %*). Oslabil především vývoz do EU, naopak export do zemí mimo Evropskou unii vzrostl. Dovozy pak kromě nízké dynamiky exportu tlumila také slabá domácí poptávka.

Odhadujeme, že česká ekonomika ve 4. čtvrtletí 2023 mezičtvrtletně vzrostla o 0,1 % (*proti 0,4 %*). Za celý rok **2023** tak HDP klesl o 0,6 % (*proti 0,5 %*). Hospodářskou aktivitu v minulém roce nejvýrazněji podpořil zahraniční obchod, avšak spotřeba vládních institucí i investice do fixního kapitálu také působily prorůstově. Opačný efekt měl pokračující útlum spotřeby domácností, stejně jako nižší akumulace zásob. Očekáváme, že dopad vládního konsolidačního balíčku na růstovou dynamiku bude mírně negativní (-0,3 p. b.). **V roce 2024** by tak reálný HDP mohl při kladném příspěvku zahraniční i domácí poptávky vzrůst o 1,2 % (*proti 1,9 %*).

Na **výdaje domácností na konečnou spotřebu** v loňském roce dopadal pokračující pokles reálného disponibilního důchodu a restriktivní nastavení měnové politiky. Kladně se naopak v celoroční dynamice spotřeby projevil spotřební výdaje uprchlíků z Ukrajiny. Míra úspor se s ohledem na přetrvávající negativní spotřebitelský sentiment zvýšila. Odhadujeme, že reálná spotřeba domácností v roce 2023 klesla o 3,2 % (*proti 2,7 %*). V letošním roce by již za předpokladu zlepšení spotřebitelského sentimentu mohla míra úspor začít klesat (její snižování ale bude tlumit snaha domácností s nižšími příjmy obnovit finanční rezervu), a stimulovat tak růst spotřeby. I přesto by však míra úspor měla setrvat výrazně nad svým dlouhodobým průměrem. Navíc by se díky snížení inflace měly v roce 2024 zvyšovat reálné příjmy domácností. Dynamiku soukromé spotřeby nicméně bude mírně tlumit konsolidační balíček, spotřební výdaje domácností by se tak mohly zvýšit o 2,6 % (*proti 3,9 %*). Poměrně výrazná revize predikce pro tento rok odráží především horší než odhadovaný vývoj ve 3. čtvrtletí 2023 a v návaznosti na nová data též úpravu prognózy pro 4. čtvrtletí 2023.

Odhadujeme, že **spotřeba sektoru vládních institucí** v roce 2023 vzrostla o 3,1 % (*proti 2,4 %*). V souvislosti s migrační vlnou z Ukrajiny došlo k navýšení personálních kapacit především ve vzdělávání, což se promítlo v růstu zaměstnanosti. Nákupy zboží a služeb byly podpořeny běžnými dotacemi z fondů EU v souvislosti s blížícím se koncem finanční perspektivy 2014–2020. V roce 2024 by růst spotřeby sektoru vládních institucí mohl zpomalit na 1,6 % (*beze změny*). Vedle fiskální konsolidace se projeví i přechod na novou finanční perspektivu 2021–2027, který však bude do určité míry korigován náběhem běžných výdajů z ostatních nástrojů EU, zejména Nástroje pro oživení a odolnost.

Tvorba hrubého fixního kapitálu v roce 2023 kvůli hospodářským problémům v zemích eurozóny zpomalila. Její dynamice ubraly také měnové podmínky, které v závěru loňského roku působily restriktivně. Naopak pozitivní vliv na investiční aktivitu měly výdaje sektoru vládních insti-

tucí spolufinancované fondy EU z předchozí finanční perspektivy. Přetrvávající negativní sentiment a slabý hospodářský růst v eurozóně by měly limitovat soukromou investiční aktivitu i v první polovině letošního roku. Tlumit ji budou také dopady restriktivního nastavení měnové i fiskální politiky. Přejít na novou finanční perspektivu fondů EU se pak projeví poklesem investic sektoru vládních institucí. Tvorba hrubého fixního kapitálu se tak v roce 2023 mohla zvýšit o 2,0 % (proti 2,2 %), v roce 2024 by její růst mohl zpomalit na 1,2 % (proti 1,7 %).

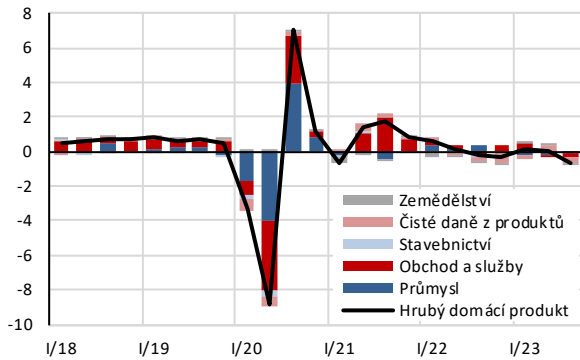
Předpokládáme, že v celém predikčním horizontu bude **změna zásob** na růst HDP působit negativně. Kvůli snaze firem o zajištění kontinuity výrobního procesu v případě opětovných výpadků dodávek klíčových komponent však akumulace zásob zůstane svým rozsahem vysoká. Tvorba hrubého kapitálu tak ve výsledku mohla loni poklesnout

o 4,5 % (proti 3,9 %) a v letošním roce by se mohla snížit o 3,6 % (proti 5,1 %).

Odhadujeme, že **vývoz zboží a služeb** v uplynulém roce vzrostl o 2,4 % (beze změny). Dopad poklesu exportních trhů předčil nárůst exportní výkonnosti daný odezněním problémů v dodavatelských řetězcích a dokončováním rozpracované produkce (viz kapitulu 3.4). Předpokládané mírné zrychlení růstu vývozu v roce 2024 na 2,8 % (proti 4,2 %) reflektuje oživení hlavních exportních trhů. Dynamika vývozu a domácí poptávky, zejména dovozně náročných investic, se pak promítá v tempu **dovozu zboží a služeb**, který v roce 2023 mohl nepatrně vzrůst o 0,1 % (proti 0,3 %). Zrychlení růstu v roce 2024 na 1,9 % (proti 2,6 %) odráží především oživení spotřeby domácností a soukromé investiční aktivity.

Graf 3.1.1: Zdroje hrubého domácího produktu

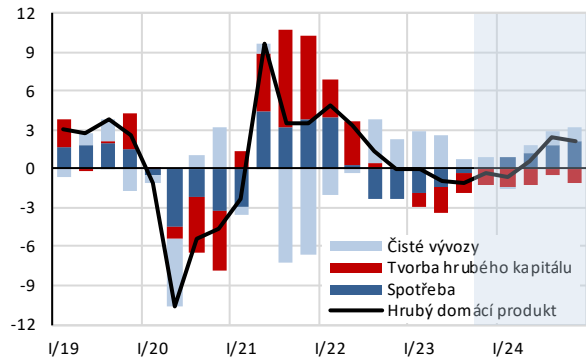
mezičtvrtletní růst reálného HDP v %, přísp. v p. b., sezónně očištěno

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 3.1.2: Výdaje na hrubý domácí produkt

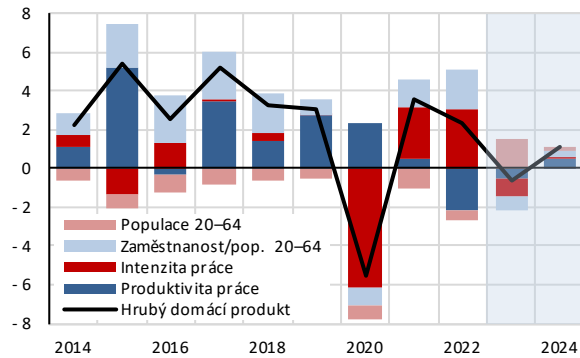
meziroční růst reálného HDP v %, příspěvky v p. b.

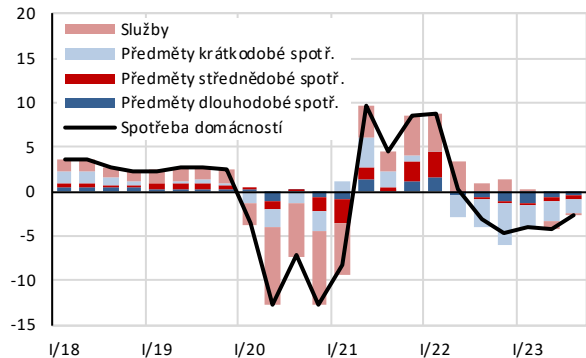
Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.1.3: Reálný hrubý domácí produkt

růst v %, příspěvky v procentních bodech

Pozn.: Intenzita práce udává počet odpracovaných hodin na pracovníka.
Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.**Graf 3.1.4: Spotřeba domácností**

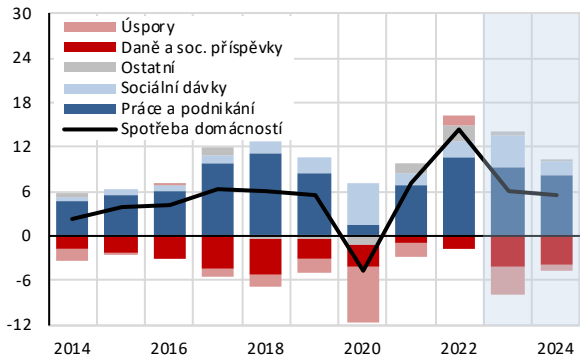
domácí pojetí, meziroční růst reálné spotřeby v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 3.1.5: Spotřeba domácností

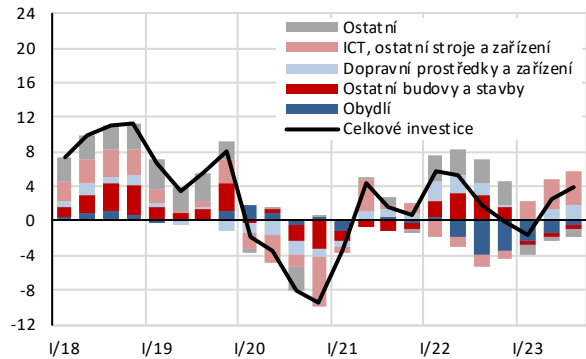
národní pojetí, meziroční růst nominální spotřeby v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.1.6: Věcné členění investic

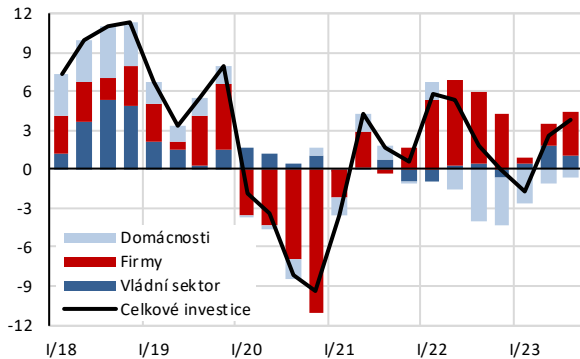
meziroční růst reálné THFK v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 3.1.7: Sektorové členění investic

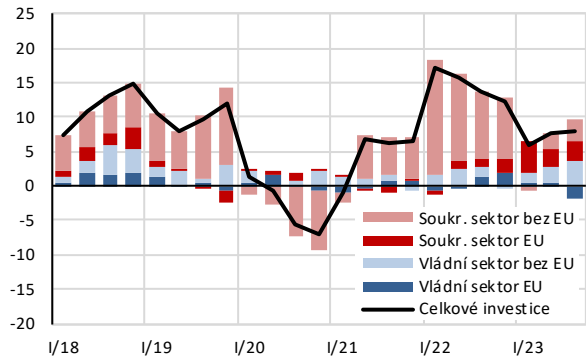
meziroční růst reálné THFK v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 3.1.8: Zdroje financování investic

meziroční růst nominální THFK v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Tabulka 3.1.1: HDP – užití ve stálých cenách – roční
zřetěžené objemy, referenční rok 2015

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
								<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Výhled</i>	<i>Výhled</i>
Hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč 2015</i>	4 988	5 148	5 304	5 013	5 191	5 313	5 281	5 342	5 477	5 604
	<i>růst v %</i>	5,2	3,2	3,0	-5,5	3,6	2,4	-0,6	1,2	2,5	2,3
	<i>růst v %¹⁾</i>	5,3	3,2	3,0	-5,5	3,5	2,4	-0,5	1,0	2,6	2,4
Výdaje domácností na spotřebu²⁾	<i>mld. Kč 2015</i>	2 355	2 438	2 504	2 322	2 418	2 402	2 326	2 386	2 470	2 541
	<i>růst v %</i>	4,0	3,5	2,7	-7,2	4,1	-0,6	-3,2	2,6	3,5	2,9
Výdaje vládních inst. na spotřebu	<i>mld. Kč 2015</i>	913	949	973	1 014	1 027	1 031	1 063	1 080	1 101	1 123
	<i>růst v %</i>	1,8	3,9	2,5	4,2	1,4	0,3	3,1	1,6	2,0	2,0
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč 2015</i>	1 323	1 425	1 489	1 351	1 609	1 699	1 623	1 565	1 561	1 573
	<i>růst v %</i>	6,5	7,7	4,5	-9,3	19,1	5,6	-4,5	-3,6	-0,2	0,8
Fixní kapitál	<i>mld. Kč 2015</i>	1 248	1 374	1 455	1 368	1 379	1 421	1 450	1 467	1 498	1 532
	<i>růst v %</i>	4,9	10,0	5,9	-6,0	0,8	3,0	2,0	1,2	2,1	2,3
Změna zásob a cenností	<i>mld. Kč 2015</i>	75	51	34	-16	230	278	173	98	63	41
Vývoz zboží a služeb	<i>mld. Kč 2015</i>	4 168	4 322	4 386	4 034	4 312	4 624	4 733	4 865	5 030	5 167
	<i>růst v %</i>	7,2	3,7	1,5	-8,0	6,9	7,2	2,4	2,8	3,4	2,7
Dovoz zboží a služeb	<i>mld. Kč 2015</i>	3 771	3 989	4 051	3 719	4 214	4 479	4 484	4 570	4 700	4 814
	<i>růst v %</i>	6,3	5,8	1,5	-8,2	13,3	6,3	0,1	1,9	2,8	2,4
Hrubé domácí výdaje	<i>mld. Kč 2015</i>	4 592	4 811	4 964	4 693	5 053	5 130	5 011	5 034	5 140	5 246
	<i>růst v %</i>	4,3	4,8	3,2	-5,5	7,7	1,5	-2,3	0,5	2,1	2,1
Reálný hrubý domácí důchod	<i>mld. Kč 2015</i>	4 988	5 149	5 324	5 083	5 259	5 232	5 304	5 369	5 504	5 630
	<i>růst v %</i>	4,3	3,2	3,4	-4,5	3,4	-0,5	1,4	1,2	2,5	2,3
Příspěvky k růstu HDP											
Hrubé domácí výdaje	<i>p. b.</i>	3,9	4,4	3,0	-5,1	7,2	1,5	-2,3	0,4	2,0	2,0
Konečná spotřeba	<i>p. b.</i>	2,3	2,4	1,8	-2,6	2,2	-0,2	-0,8	1,5	2,0	1,8
Výdaje domácností	<i>p. b.</i>	1,9	1,7	1,3	-3,4	1,9	-0,3	-1,5	1,2	1,6	1,3
Výdaje vlády	<i>p. b.</i>	0,3	0,7	0,5	0,8	0,3	0,1	0,6	0,3	0,4	0,4
Tvorba hrubého kapitálu	<i>p. b.</i>	1,7	2,0	1,2	-2,6	5,0	1,7	-1,5	-1,1	-0,1	0,2
Tvorba fixního kapitálu	<i>p. b.</i>	1,2	2,5	1,6	-1,6	0,2	0,8	0,5	0,3	0,6	0,6
Změna zásob	<i>p. b.</i>	0,5	-0,5	-0,3	-0,9	4,8	0,9	-2,0	-1,4	-0,6	-0,4
Saldo zahraničního obchodu	<i>p. b.</i>	1,2	-1,2	0,0	-0,4	-3,6	0,9	1,7	0,7	0,5	0,4
Saldo zboží	<i>p. b.</i>	0,9	-1,0	0,4	-0,3	-3,6	1,4	2,3	0,7	0,4	0,3
Saldo služeb	<i>p. b.</i>	0,3	-0,2	-0,4	-0,1	0,0	-0,5	-0,6	0,0	0,1	0,1
Hrubá přidaná hodnota	<i>mld. Kč 2015</i>	4 491	4 644	4 784	4 532	4 687	4 797
	<i>růst v %</i>	5,2	3,4	3,0	-5,3	3,4	2,3
Saldo daní a dotací na produkty	<i>mld. Kč 2015</i>	497	504	521	480	504	516

¹⁾ Z dat očištěných o vliv nestejného počtu pracovních dní.

²⁾ Spotřeba neziskových institucí je zařazena do spotřeby sektoru domácností.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.1.2: HDP – užití ve stálých cenách – čtvrtletní
zřetězené objemy, referenční rok 2015

		2023				2024			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
		<i>Odhad</i>				<i>Predikce</i>			
Hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč 2015</i>	1 260	1 341	1 335	1 345	1 252	1 349	1 367	1 374
	<i>růst v %</i>	0,0	-0,9	-1,0	-0,3	-0,6	0,6	2,4	2,2
	<i>růst v % ¹⁾</i>	-0,3	-0,4	-0,8	-0,3	-0,1	0,3	1,6	2,2
	<i>mezičtvrtletní růst v % ¹⁾</i>	0,1	0,1	-0,6	0,1	0,4	0,5	0,6	0,7
Výdaje domácností na spotřebu ²⁾	<i>mld. Kč 2015</i>	559	586	588	593	565	597	609	615
	<i>růst v %</i>	-5,3	-4,4	-2,5	-0,6	1,1	1,9	3,5	3,6
Výdaje vládních inst. na spotřebu	<i>mld. Kč 2015</i>	248	257	260	298	253	261	262	304
	<i>růst v %</i>	2,8	3,4	3,9	2,5	1,8	1,6	0,9	2,0
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč 2015</i>	359	419	437	409	339	402	431	393
	<i>růst v %</i>	-3,1	-6,4	-4,5	-3,7	-5,5	-4,1	-1,4	-3,7
Fixní kapitál	<i>mld. Kč 2015</i>	308	372	373	397	317	370	379	401
	<i>růst v %</i>	-1,7	2,5	3,9	2,8	2,8	-0,5	1,4	1,2
Změna zásob a cenností	<i>mld. Kč 2015</i>	51	47	63	12	22	32	52	-8
Vývoz zboží a služeb	<i>mld. Kč 2015</i>	1 200	1 207	1 106	1 219	1 193	1 236	1 173	1 263
	<i>růst v %</i>	7,0	3,5	-1,2	0,3	-0,6	2,4	6,0	3,6
Dovoz zboží a služeb	<i>mld. Kč 2015</i>	1 106	1 132	1 064	1 183	1 098	1 148	1 113	1 211
	<i>růst v %</i>	3,4	0,2	-2,2	-0,8	-0,7	1,4	4,5	2,4
Hrubé domácí výdaje	<i>mld. Kč 2015</i>	1 166	1 262	1 284	1 300	1 159	1 261	1 301	1 314
	<i>růst v %</i>	-2,9	-3,5	-1,9	-1,1	-0,6	-0,1	1,3	1,1
Reálný hrubý domácí důchod	<i>mld. Kč 2015</i>	1 253	1 352	1 344	1 354	1 250	1 360	1 376	1 383
	<i>růst v %</i>	0,0	2,1	1,4	1,9	-0,2	0,6	2,4	2,1
Hrubá přidaná hodnota	<i>mld. Kč 2015</i>	1 159	1 219	1 209
	<i>růst v %</i>	1,3	-0,2	-0,3
	<i>růst v % ¹⁾</i>	1,0	0,3	-0,1
	<i>mezičtvrtletní růst v % ¹⁾</i>	0,4	-0,3	-0,4
Saldo daní a dotací na produkty	<i>mld. Kč 2015</i>	100	122	126

¹⁾ Z dat očištěných o sezónní a kalendářní vlivy.

²⁾ Spotřeba neziskových institucí je zařazena do spotřeby sektoru domácností.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.1.3: HDP – užití v běžných cenách – roční

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
								<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Výhled</i>	<i>Výhled</i>
Hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč</i>	5 111	5 411	5 791	5 709	6 109	6 787	7 351	7 640	8 022	8 370
	<i>růst v %</i>	6,5	5,9	7,0	-1,4	7,0	11,1	8,3	3,9	5,0	4,3
Výdaje domácností na spotřebu ¹⁾	<i>mld. Kč</i>	2 420	2 568	2 711	2 588	2 772	3 167	3 362	3 545	3 764	3 949
	<i>růst v %</i>	6,5	6,1	5,6	-4,5	7,1	14,3	6,1	5,5	6,2	4,9
Výdaje vládních inst. na spotřebu	<i>mld. Kč</i>	959	1 050	1 134	1 243	1 310	1 371	1 511	1 581	1 656	1 725
	<i>růst v %</i>	5,4	9,5	8,0	9,5	5,4	4,6	10,2	4,7	4,7	4,2
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč</i>	1 348	1 472	1 599	1 493	1 846	2 182	2 162	2 122	2 159	2 215
	<i>růst v %</i>	8,0	9,2	8,7	-6,6	23,6	18,2	-0,9	-1,8	1,7	2,6
Fixní kapitál	<i>mld. Kč</i>	1 273	1 423	1 568	1 516	1 589	1 819	1 942	2 017	2 105	2 194
	<i>růst v %</i>	6,4	11,7	10,2	-3,3	4,8	14,5	6,8	3,9	4,4	4,2
Změna zásob a ceností	<i>mld. Kč</i>	74	49	31	-22	257	364	220	106	54	21
Saldo zahraničního obchodu	<i>mld. Kč</i>	384	321	347	385	181	67	316	391	443	481
Vývoz zboží a služeb	<i>mld. Kč</i>	4 039	4 163	4 279	3 993	4 443	5 189	5 256	5 494	5 709	5 882
	<i>růst v %</i>	6,4	3,1	2,8	-6,7	11,3	16,8	1,3	4,5	3,9	3,0
Dovoz zboží a služeb	<i>mld. Kč</i>	3 654	3 842	3 932	3 608	4 262	5 122	4 940	5 103	5 266	5 400
	<i>růst v %</i>	6,6	5,1	2,3	-8,2	18,1	20,2	-3,6	3,3	3,2	2,6
Hrubý národní důchod	<i>mld. Kč</i>	4 821	5 114	5 441	5 424	5 859	6 478	7 230	7 504	7 865	8 193
	<i>růst v %</i>	7,8	6,1	6,4	-0,3	8,0	10,6	11,6	3,8	4,8	4,2
Saldo prvotních důchodů	<i>mld. Kč</i>	-289	-297	-350	-285	-249	-309	-121	-136	-156	-177

¹⁾ Spotřeba neziskových institucí je zařazena do spotřeby sektoru domácností.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.1.4: HDP – užití v běžných cenách – čtvrtletní

		2023				2024			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
					<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>
Hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč</i>	1 716	1 851	1 863	1 920	1 749	1 912	1 957	2 023
	<i>růst v %</i>	11,3	9,1	6,3	6,9	1,9	3,3	5,0	5,4
Výdaje domácností na spotřebu ¹⁾	<i>mld. Kč</i>	796	844	852	869	823	883	907	932
	<i>růst v %</i>	8,1	5,4	4,7	6,5	3,4	4,6	6,4	7,2
Výdaje vládních inst. na spotřebu	<i>mld. Kč</i>	340	358	365	447	354	373	377	477
	<i>růst v %</i>	12,0	10,2	10,3	8,9	4,1	4,0	3,3	6,7
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč</i>	479	547	584	551	460	534	587	541
	<i>růst v %</i>	6,3	-2,8	-3,0	-2,7	-4,1	-2,4	0,5	-1,7
Fixní kapitál	<i>mld. Kč</i>	412	486	503	541	435	496	524	562
	<i>růst v %</i>	5,9	7,6	7,8	5,7	5,7	2,2	4,1	3,8
Změna zásob a ceností	<i>mld. Kč</i>	68	62	81	9	25	38	64	-21
Saldo zahraničního obchodu	<i>mld. Kč</i>	100	101	62	53	112	121	86	72
Vývoz zboží a služeb	<i>mld. Kč</i>	1 340	1 330	1 232	1 354	1 356	1 398	1 330	1 410
	<i>růst v %</i>	10,8	1,3	-4,9	-1,2	1,2	5,2	7,9	4,1
Dovoz zboží a služeb	<i>mld. Kč</i>	1 240	1 228	1 170	1 301	1 244	1 277	1 244	1 338
	<i>růst v %</i>	7,0	-5,9	-9,3	-4,9	0,4	4,0	6,3	2,8

¹⁾ Spotřeba neziskových institucí je zařazena do spotřeby sektoru domácností.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.1.5: HDP – důchodová struktura – roční

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
								Odhad	Predikce	Výhled	Výhled
HDP	<i>mld. Kč</i>	5 111	5 411	5 791	5 709	6 109	6 787	7 351	7 640	8 022	8 370
	<i>růst v %</i>	6,5	5,9	7,0	-1,4	7,0	11,1	8,3	3,9	5,0	4,3
Saldo daní a dotací	<i>mld. Kč</i>	493	504	534	449	477	591	538	692	764	804
	<i>% HDP</i>	9,7	9,3	9,2	7,9	7,8	8,7	7,3	9,1	9,5	9,6
	<i>růst v %</i>	8,6	2,2	6,0	-16,0	6,3	24,0	-9,0	28,7	10,4	5,2
Daně z výroby a dovozu	<i>mld. Kč</i>	635	656	696	660	715	780
	<i>růst v %</i>	6,6	3,3	6,2	-5,3	8,3	9,2
Dotace na výrobu	<i>mld. Kč</i>	142	152	162	211	238	189
	<i>růst v %</i>	0,4	7,2	6,7	30,3	12,6	-20,5
Náhrady zaměstnancům	<i>mld. Kč</i>	2 185	2 399	2 586	2 625	2 787	3 007	3 249	3 463	3 626	3 787
<i>(domácí koncept)</i>	<i>% HDP</i>	42,8	44,3	44,6	46,0	45,6	44,3	44,2	45,3	45,2	45,2
	<i>růst v %</i>	9,1	9,8	7,8	1,5	6,1	7,9	8,0	6,6	4,7	4,4
Mzdy a platy	<i>mld. Kč</i>	1 680	1 842	1 986	1 989	2 106	2 302	2 495	2 659	2 784	2 908
	<i>růst v %</i>	9,2	9,6	7,8	0,1	5,9	9,3	8,4	6,6	4,7	4,4
Příspěvky na sociální zabezpečení placené zaměstnavatelem	<i>mld. Kč</i>	505	557	599	636	681	705	754	804	842	879
	<i>růst v %</i>	8,7	10,3	7,6	6,2	7,0	3,5	7,0	6,6	4,7	4,4
Hrubý provozní přebytek a smíšený důchod	<i>mld. Kč</i>	2 432	2 507	2 671	2 635	2 845	3 188	3 563	3 485	3 631	3 779
	<i>% HDP</i>	47,6	46,3	46,1	46,2	46,6	47,0	48,5	45,6	45,3	45,1
	<i>růst v %</i>	4,0	3,1	6,5	-1,4	8,0	12,1	11,8	-2,2	4,2	4,1
Spotřeba fixního kapitálu	<i>mld. Kč</i>	1 022	1 074	1 153	1 229	1 302	1 434	1 550	1 643	1 754	1 869
	<i>růst v %</i>	3,5	5,0	7,4	6,5	6,0	10,1	8,1	6,0	6,7	6,5
Čistý provozní přebytek	<i>mld. Kč</i>	1 410	1 434	1 518	1 406	1 543	1 754	2 014	1 841	1 877	1 910
	<i>růst v %</i>	4,3	1,7	5,9	-7,4	9,7	13,7	14,8	-8,6	1,9	1,8

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.1.6: HDP – důchodová struktura – čtvrtletní

		2023				2024			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
HDP	<i>mld. Kč</i>	1 716	1 851	1 863	1 920	1 749	1 912	1 957	2 023
	<i>růst v %</i>	11,3	9,1	6,3	6,9	1,9	3,3	5,0	5,4
Saldo daní a dotací	<i>mld. Kč</i>	114	158	163	103	156	184	187	166
	<i>růst v %</i>	-8,7	1,7	-1,8	-29,1	36,7	16,1	14,5	61,7
Náhrady zaměstnancům	<i>mld. Kč</i>	774	807	796	871	817	861	853	932
<i>(domácí koncept)</i>	<i>růst v %</i>	9,7	8,0	7,1	7,5	5,5	6,7	7,2	6,9
Mzdy a platy	<i>mld. Kč</i>	593	620	613	670	627	661	655	715
	<i>růst v %</i>	10,1	8,4	7,4	7,7	5,8	6,7	6,9	6,8
Příspěvky na sociální zabezpečení placené zaměstnavatelem	<i>mld. Kč</i>	181	188	184	202	189	200	198	216
	<i>růst v %</i>	8,3	6,8	6,1	6,9	4,5	6,5	7,9	7,3
Hrubý provozní přebytek a smíšený důchod	<i>mld. Kč</i>	828	886	904	946	777	867	916	925
	<i>růst v %</i>	16,4	11,6	7,2	12,5	-6,2	-2,2	1,4	-2,2

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

3.2 Ceny

Průměrná míra inflace v roce 2023 dosáhla 10,7 % (*proti 10,8 %*). Meziroční růst **spotřebitelských cen** v prosinci 2023 zpomalil na 6,9 % (*proti 7,6 %*). Bez zahrnutí úsporného tarifu by prosincová meziroční inflace činila 4,2 %. K chybě predikce přispěl zejména silnější pokles cen potravin a pohonných hmot, naopak ceny energií byly vyšší. Z hlediska oddílů spotřebního koše byl hlavním faktorem prosincové meziroční inflace oddíl bydlení (příspěvek 4,6 p. b.), a to především vlivem růstu cen nájemného z bytu o 7,3 %, elektřiny o 142,4 % (bez zohlednění vlivu úsporného tarifu o 24,7 %) či tepla a teplé vody o 24,2 %. Dále byl vysoký příspěvek oddílů alkoholické nápoje, tabák (0,5 p. b.), rekreace a kultura (0,5 p. b.) a stravování a ubytování (0,5 p. b.). K meziročnímu snížení cenové hladiny přispěl kromě cen potravin a nealkoholických nápojů také oddíl doprava. Administrativní opatření k inflaci přidala 4,7 p. b., z toho regulované ceny (zejména ceny energií) 4,6 p. b. a daňové změny 0,1 p. b.

Za vyšší dynamikou prosincové meziroční inflace měřené **harmonizovaným indexem spotřebitelských cen** (dle předběžného údaje 7,6 %) oproti inflaci podle národního indexu spotřebitelských cen stojí výrazné zvolnění růstu imputovaného nájemného, které není v harmonizovaném indexu obsaženo. Imputované nájemné je z velké části určováno tržními cenami nových bytů a rodinných domů. Jejich velmi vysoké ceny (viz graf 3.2.8) i dražší a dříve též regulatorně omezené hypoteční úvěry pak skrze nižší dostupnost vlastního bydlení vedly k výraznému zpomalení cenové dynamiky imputovaného nájemného.

Cenová hladina se **v roce 2023** ve srovnání s předchozím rokem dále výrazně zvýšila, avšak meziroční růst cen v průběhu roku rychle zpomaloval. Administrativní opatření přispěla k průměrné míře inflace v rozsahu 4,3 p. b. (*v souladu s predikcí*). V jejich rámci byly dominantním faktorem ceny energií. Mírně kladný příspěvek nepřímých daní ve výši 0,1 p. b. (*v souladu s predikcí*) odrážel zvýšení spotřební daně z tabákových výrobků a změny spotřebních daní na pohonné hmoty.

Cena ropy v uplynulém roce v celoročním vyjádření působila protiinflačně, stejně jako vývoj kurzu koruny vůči hlavním světovým měnám, a to navzdory nepříznivému vývoji obou těchto faktorů v závěru roku. Dodavatelské řetězce již fungovaly bez větších problémů, inflační tlaky pramenící z fricí na straně nabídky tudíž nebyly významné. Omezení soukromé spotřeby v důsledku výrazného poklesu reálných příjmů a snížené ochoty domácností utrácet bylo protiinflační. Napjatý trh práce však stupňoval tlaky na růst nominálních mezd a působil tak proinflačně. Loni již byla inflace výrazněji tlumena vysokými měnověpolitickými sazbami.

V letošním roce budou inflační tlaky výrazně nižší než v uplynulých dvou letech. Příspěvek regulovaných cen

k průměrné míře inflace by však měl být stále zvýšený. Zatímco silová elektřina i plyn by měly citelně zlevnit, protichůdně bude působit velmi výrazný nárůst regulovaných složek celkových cen elektřiny a plynu. V rámci ostatních regulovaných cen se projeví především zdražení ročního kuponu dálniční známky či růst cen tepelné energie a vodného a stočného. Fiskální konsolidační balíček se dále promítne ve změnách nepřímých daní. Zvýšení spotřebních daní na líh a tabákové výrobky bude inflaci v letošním roce zvyšovat, příspěvek změn sazeb daně z přidané hodnoty vykázaný v cenových statistikách by naopak měl být záporný¹. Primární dopady změn nepřímých daní by tak mohly inflaci navýšit o téměř 0,1 p. b. (*beze změny*). Úhrnem by příspěvek administrativních opatření k průměrné míře inflace v roce 2024 mohl činit 1,0 p. b. (*proti 0,3 p. b.*).

Restriktivní působení měnové politiky bude zesíleno důchodovým efektem fiskálního konsolidačního balíčku, a společně tak budou významně mírnit inflační tlaky. Inflaci by mohl snižovat i lehký pokles ceny ropy a posílení koruny vůči dolaru. Naopak proinflačním faktorem nejspíše bude nejen poměrně vysoký růst nominálních mezd, ale i depreciace koruny vůči euru.

V souladu s výše uvedeným očekáváme, že **průměrná míra inflace** v roce 2024 výrazně klesne na 3,1 % (*proti 3,3 %*). Meziroční inflace by se po větší část roku měla udržet pod 3 %, koncem 2. pololetí by se nicméně měla přechodně přiblížit k 4 %, neboť vymizí efekt výrazných meziměsíčních cenových poklesů v závěru roku 2023.

Ve 3. čtvrtletí 2023 se **deflátor HDP** při růstu deflátoru hrubých domácích výdajů o 5,1 % (*proti 5,8 %*) a zlepšení směnných relací o 3,8 % (*proti 5,0 %*) zvýšil o 7,4 % (*proti 9,0 %*). Vývoj deflátoru hrubých domácích výdajů odrážel především růst spotřebitelských cen. Za výrazně lepšími směnnými relacemi stál zejména pokles dovozních cen, obzvláště minerálních paliv či chemikálií.

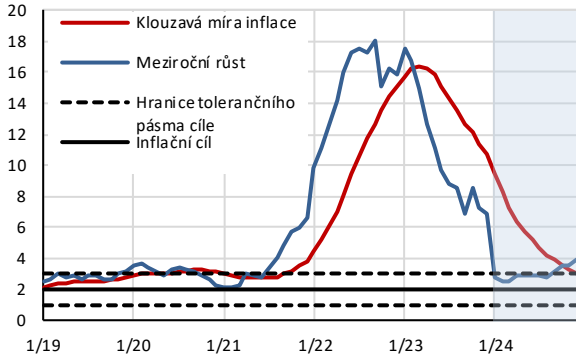
Odhadujeme, že se v roce 2023 deflátor HDP zvýšil o 8,9 % (*proti 9,0 %*). Pokračující vysoký růst deflátoru hrubých domácích výdajů, předně spotřeby domácností, byl umocněn zlepšením směnných relací (viz graf 3.2.5). V letošním roce by růst deflátoru HDP díky nižší cenové dynamice v rámci všech složek domácí poptávky mohl zpomalit na 2,8 % (*proti 3,0 %*).

Na směnné relace měl loni pozitivní vliv pokles cen mnoha výrobních vstupů, hlavně ropy a plynu. Letos by se pak ceny v zahraničním obchodě měly víceméně stabilizovat. Ve výsledku tak směnné relace v roce 2023 mohly vzrůst o 2,7 % (*proti 2,3 %*) a v roce 2024 by se mohly dále zlepšit o 0,3 % (*proti 0,1 %*).

¹ Primární dopad změny DPH je ze strany ČSÚ zachycen v administrativní složce plně, sekundární dopad očekávaného neúplného propasání do cen pro spotřebitele je vykázan v tržní složce inflace.

Graf 3.2.1: Spotřebitelské ceny

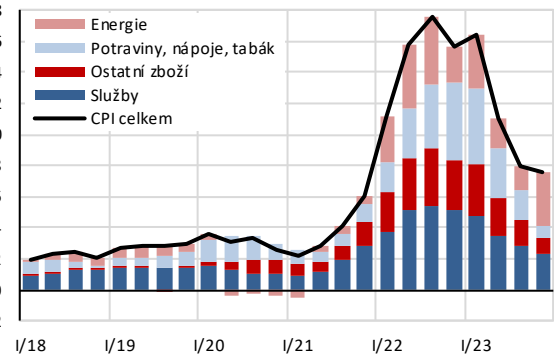
meziroční růst v %

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.2.2: Spotřebitelské ceny v hlavních oddílech

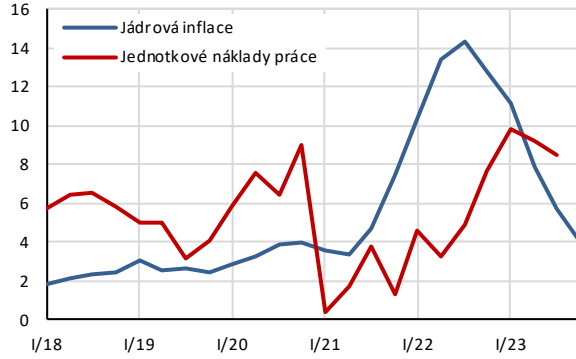
meziroční růst indexu spotřebitelských cen v %, příspěvky v p. b.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 3.2.3: Jádrová inflace a jednotkové náklady práce

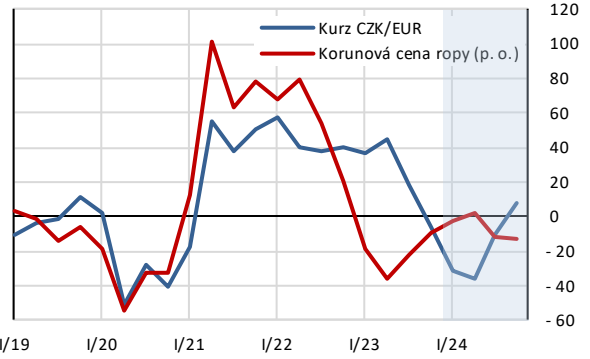
meziroční růst v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Graf 3.2.4: Kurz CZK/EUR a korunová cena ropy Brent

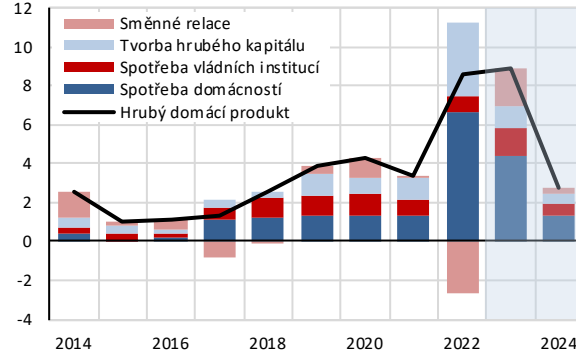
zhodnocení kurzu CZK/EUR, meziroční změna korunové ceny ropy, v %

Zdroj: ČNB, U. S. EIA. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.2.5: Deflátor hrubého domácího produktu

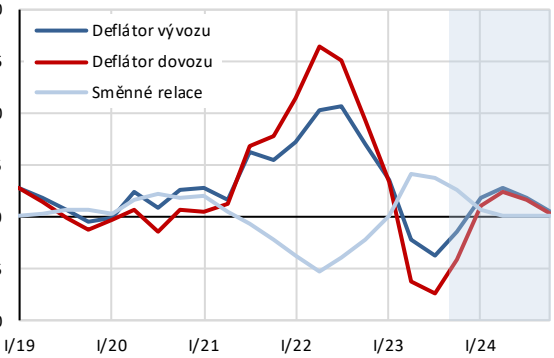
růst v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.2.6: Směnné relace

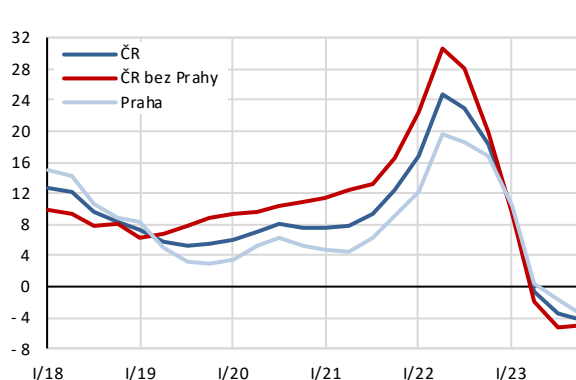
meziroční růst v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.2.7: Nabídkové ceny bytů

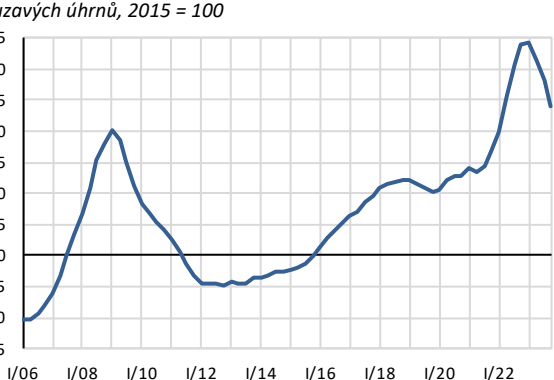
meziroční růst v %

Zdroj: ČSÚ.

Graf 3.2.8: Ceny bytů v relaci k průměrné mzdě

poměr indexů nabídkových cen bytů a průměrné mzdy, z ročních klouzavých úhrnů, 2015 = 100

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Tabulka 3.2.1: Ceny – roční

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
								<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Výhled</i>	<i>Výhled</i>
Index spotřebitelských cen											
Úroveň	<i>průměr 2015=100</i>	103,1	105,3	108,3	111,8	116,1	133,6	147,8	152,3	156,4	159,5
Průměrná míra inflace	%	2,5	2,1	2,8	3,2	3,8	15,1	10,7	3,1	2,6	2,0
Administrativní opatření	<i>p. b.</i>	-0,1	0,3	0,6	0,5	0,0	2,8	4,3	1,0	0,5	0,3
Tržní růst	<i>p. b.</i>	2,6	1,8	2,2	2,7	3,8	12,3	6,4	2,1	2,1	1,7
Harmonizovaný index spotřebitelských cen											
Úroveň	<i>průměr 2015=100</i>	103,1	105,1	107,8	111,4	115,1	132,1	147,9	152,6	156,6	159,8
Průměrná míra inflace	%	2,4	2,0	2,6	3,3	3,3	14,8	12,0	3,2	2,6	2,0
Deflátoři											
HDP	<i>průměr 2015=100</i>	102,5	105,1	109,2	113,9	117,7	127,7	139,2	143,0	146,5	149,4
	<i>růst v %</i>	1,3	2,6	3,9	4,3	3,3	8,5	8,9	2,8	2,4	2,0
Hrubé domácí výdaje	<i>průměr 2015=100</i>	102,9	105,8	109,7	113,4	117,3	131,0	140,4	144,0	147,5	150,4
	<i>růst v %</i>	2,3	2,8	3,7	3,4	3,4	11,7	7,2	2,6	2,4	2,0
Spotřeba domácností ¹⁾	<i>průměr 2015=100</i>	102,7	105,3	108,3	111,4	114,6	131,8	144,5	148,6	152,4	155,4
	<i>růst v %</i>	2,3	2,5	2,8	2,9	2,9	15,0	9,6	2,8	2,5	2,0
Spotřeba vládních institucí	<i>průměr 2015=100</i>	105,0	110,6	116,6	122,6	127,5	133,0	142,2	146,4	150,4	153,6
	<i>růst v %</i>	3,5	5,4	5,4	5,2	4,0	4,3	6,9	3,0	2,7	2,2
Tvorba fixního kapitálu	<i>průměr 2015=100</i>	102,0	103,6	107,7	110,8	115,2	128,0	133,9	137,5	140,5	143,2
	<i>růst v %</i>	1,5	1,6	4,0	2,9	3,9	11,1	4,6	2,7	2,2	1,9
Vývoz zboží a služeb	<i>průměr 2015=100</i>	96,9	96,3	97,5	99,0	103,0	112,2	111,1	112,9	113,5	113,8
	<i>růst v %</i>	-0,7	-0,6	1,3	1,5	4,1	8,9	-1,0	1,7	0,5	0,3
Dovoz zboží a služeb	<i>průměr 2015=100</i>	96,9	96,3	97,1	97,0	101,1	114,4	110,2	111,7	112,0	112,2
	<i>růst v %</i>	0,3	-0,6	0,8	0,0	4,2	13,1	-3,7	1,4	0,3	0,1
Směnné relace	<i>průměr 2015=100</i>	100,0	100,0	100,5	102,0	101,9	98,1	100,8	101,1	101,3	101,5
	<i>růst v %</i>	-1,0	0,0	0,5	1,5	-0,1	-3,7	2,7	0,3	0,2	0,2

¹⁾ Včetně spotřeby neziskových institucí.

Zdroj: ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.2.2: Ceny – čtvrtletní

		2023				2024			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
					Odhad	Predikce	Predikce	Predikce	Predikce
Spotřebitelské ceny (průměr čtvrtletí)	<i>průměr 2015=100</i>	147,1	147,6	148,6	148,0	151,0	152,0	153,0	153,4
	<i>růst v %</i>	16,4	11,1	8,0	7,6	2,6	3,0	3,0	3,6
Administrativní opatření	<i>p. b.</i>	4,9	4,0	3,4	4,9	1,1	0,9	0,9	1,1
Tržní růst	<i>p. b.</i>	11,5	7,1	4,6	2,7	1,6	2,1	2,1	2,5
Harmonizovaný index spotřebitelských cen	<i>průměr 2015=100</i>	147,1	147,9	148,8	147,9	151,6	152,4	153,2	153,3
	<i>růst v %</i>	18,0	12,6	9,5	8,4	3,1	3,0	3,0	3,7
Deflátoři									
HDP	<i>průměr 2015=100</i>	136,2	138,0	139,6	142,7	139,7	141,7	143,2	147,2
	<i>růst v %</i>	11,4	10,1	7,4	7,3	2,6	2,6	2,6	3,1
Hrubé domácí výdaje	<i>průměr 2015=100</i>	138,6	138,7	140,3	143,6	141,2	142,0	143,9	148,5
	<i>růst v %</i>	11,6	7,3	5,1	5,3	1,9	2,4	2,5	3,4
Spotřeba domácností¹⁾	<i>průměr 2015=100</i>	142,5	144,1	144,9	146,5	145,7	148,0	148,9	151,6
	<i>růst v %</i>	14,2	10,2	7,4	7,1	2,3	2,7	2,8	3,5
Spotřeba vládních institucí	<i>průměr 2015=100</i>	137,1	139,3	140,5	150,3	140,2	142,6	143,9	157,1
	<i>růst v %</i>	9,0	6,6	6,1	6,2	2,3	2,4	2,4	4,5
Tvorba fixního kapitálu	<i>průměr 2015=100</i>	133,7	130,6	134,7	136,5	137,3	134,1	138,3	140,1
	<i>růst v %</i>	7,6	5,0	3,8	2,8	2,8	2,7	2,6	2,6
Vývoz zboží a služeb	<i>průměr 2015=100</i>	111,6	110,1	111,4	111,1	113,7	113,1	113,4	111,6
	<i>růst v %</i>	3,6	-2,1	-3,8	-1,5	1,8	2,8	1,8	0,5
Dovoz zboží a služeb	<i>průměr 2015=100</i>	112,1	108,5	110,0	110,1	113,3	111,3	111,8	110,4
	<i>růst v %</i>	3,4	-6,1	-7,3	-4,1	1,0	2,5	1,7	0,3
Směnné relace	<i>průměr 2015=100</i>	99,6	101,5	101,3	100,9	100,3	101,7	101,4	101,1
	<i>růst v %</i>	0,1	4,2	3,8	2,7	0,8	0,2	0,1	0,1

¹⁾ Včetně spotřeby neziskových institucí.

Zdroj: ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

3.3 Trh práce

Vlivem slabé ekonomické aktivity a přílivu uprchlíků z Ukrajiny se sice zmírnil nesoulad mezi poptávkou a nabídkou na trhu práce, avšak počet volných pracovních míst stále po většinu loňského roku převyšoval počet uchazečů o zaměstnání. Napjatý trh práce tak nadále vytvářel tlak na růst nominálních výdělků, který však zůstával za inflací.

Zaměstnanost (národní účty) se ve 3. čtvrtletí 2023 meziročně zvýšila o 0,5 % (*beze změny*). Růst byl dán zejména odvětvími v tržních a netržních službách, naopak byl výrazně tlumen vývojem ve zpracovatelském průmyslu, kde zaměstnanost již dvě po sobě jdoucí čtvrtletí meziročně klesá. Ve 4. čtvrtletí 2023 se zaměstnanost mohla meziročně zvýšit o 0,7 % (*proti 0,8 %*) a za celý rok 2023 v průměru o 0,8 % (*proti 0,9 %*). Díky přetrvávající silné poptávce po práci a očekávanému oživení hospodářské aktivity by se zaměstnanost měla v celém horizontu predikce v meziročním srovnání zvyšovat. V letošním roce by tak v průměru mohla vzrůst o 0,5 % (*beze změny*).

Podle údajů MPSV byl nedostatek pracovníků patrný i ve 4. čtvrtletí minulého roku. Na konci prosince 2023 převýšil počet volných pracovních míst počet registrovaných nezaměstnaných ve 4 krajích, resp. ve 30 okresech. Zdaleka ne všechna volná pracovní místa evidovaná úřady práce lze považovat za aktivní. Z volných pracovních míst nabízených na internetových stránkách úřady práce jich k datu uzávěrky predikce bylo aktivních (nabídky, u nichž došlo k poslední změně po 1. červenci 2023 a datum nástupu bylo 1. října 2023 nebo později) přibližně 44 %. Podle konjunkturálního průzkumu ČSÚ zůstává nedostatek zaměstnanců hlavní bariérou růstu produkce ve stavebnictví a nezanedbatelný je i v průmyslových odvětvích. Tento problém však zmírňují uprchlíci z Ukrajiny.

Přetrvávající nedostatek pracovníků také posiluje poptávku firem po zahraničních zaměstnancích. Podle dat MPSV počet zaměstnanců z ciziny ve 4. čtvrtletí 2023 meziročně vzrostl o 31 tis. na 826 tisíc. Dlouhodobě dominují pracovníci z Ukrajiny a Slovenska. Počet ukrajinských pracovníků se ve 4. čtvrtletí minulého roku zvýšil o 18 tis. na 287 tisíc.

Míra nezaměstnanosti zůstává velmi nízká, ve 3. čtvrtletí 2023 činila 2,6 % (*proti 2,9 %*). Predikce kvůli slabé růstové dynamice české ekonomiky počítá s mírným zvýšením míry nezaměstnanosti ve 4. čtvrtletí 2023 a vlivem zpožděných efektů s jejím nepatrným nárůstem v průběhu 1. poloviny letošního roku. Poté by však díky oživení hospodářské aktivity měla míra nezaměstnanosti začít pozvolna klesat. V průměru za celý rok 2023 tak podle odhadu dosáhla 2,6 % (*proti 2,7 %*), v letošním roce by mohla vzrůst na 2,8 % (*beze změny*).

Podíl nezaměstnaných osob (MPSV) v registrech úřadů práce v meziročním srovnání v prosinci 2023 opět, po mírném poklesu v říjnu a listopadu, vzrostl. V roce 2023 činil 3,6 % (*v souladu s predikcí*), v letošním roce by se mohl mírně zvýšit na 3,8 % (*proti 3,7 %*).

Míra participace (20–64 let) ve 3. čtvrtletí 2023 dosáhla 84,0 % (*proti 83,8 %*) a meziročně tak vzrostla o 1,0 p. b. Za meziročním růstem stál růst pracovní síly, který předčil růst populace, za celý loňský rok se tak míra participace mohla zvýšit na 83,7 % (*beze změny*). V letošním roce by zvyšování pracovní síly mělo vzhledem k výše uvedeným faktorům zůstat poměrně dynamické, nicméně populace v produktivním věku (20–64 let) by oproti listopadové predikci měla růst rychleji (vlivem zahrnutí nové demografické projekce, blíže viz kapitola 1.6). Míra participace by však v roce 2024 přesto měla vzrůst na 84,3 % (*proti 84,4 %*).

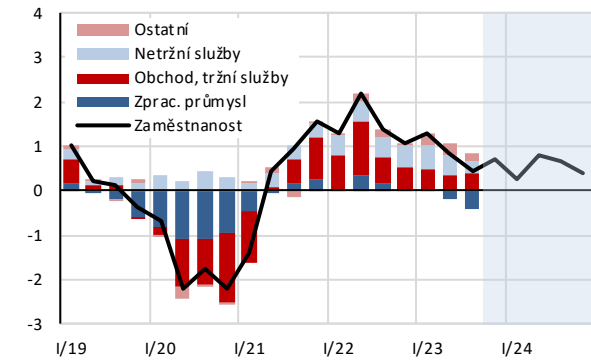
Objem mezd a platů se ve 3. čtvrtletí 2023 zvýšil o 7,4 % (*proti 7,0 %*). V makroekonomicky nejvýznamnějším odvětví zpracovatelského průmyslu vzrostly mzdy o 6,0 % (při snížení počtu zaměstnanců o 1,9 %).

Napjatá situace na trhu práce, která se projevuje nedostatkem pracovních sil v mnoha profesích a odvětvích, zvyšuje dynamiku nominálních výdělků. Nadále vysoký růst spotřebitelských cen pak navyšuje mzdové požadavky zaměstnanců a stejným směrem by měl v horizontu predikce působit i mírně rostoucí počet zaměstnanců (v metodice národních účtů). Od 1. ledna 2024 došlo ke zvýšení minimální mzdy o 9,2 % na 18 900 Kč. Zaručená mzda vzrostla o stejnou částku (1 600 Kč) ve druhé a třetí skupině prací, v osmé skupině se podle zákonného požadavku zvýšila na dvojnásobek minimální mzdy. Ostatní stupně zůstaly beze změny. V roce 2024 bude podpůrným faktorem mezd a platů automatická valorizace platů pedagogických pracovníků, v důsledku konsolidačních opatření ale dojde k výraznému meziročnímu snížení příspěvku netržních odvětví. Dynamika celkových výdělků tak bude v letošním roce tažena tržními subjekty. Odhadujeme, že objem mezd a platů v loňském roce vzrostl o 8,4 % (*beze změny*), v roce 2024 by mohl být vyšší o 6,6 % (*proti 6,5 %*).

Průměrná mzda (podniková, přepočtená na plný úvazek) se ve 3. čtvrtletí 2023 zvýšila o 7,1 % (*v souladu s odhadem*), na jejím růstu se nejvýrazněji podílel zpracovatelský průmysl (s příspěvkem 1,5 p. b.). Nejvíce se zvýšila průměrná nominální mzda ve výrobě a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu (o 13,7 %), nicméně pak v ostatních činnostech (o 0,9 %). Průměrná mzda se v roce 2023 mohla zvýšit o 8,0 % (*beze změny*), v letošním roce by pak tempo jejího růstu mohlo zpomalit na 6,4 % (*proti 6,3 %*).

Graf 3.3.1: Zaměstnanost

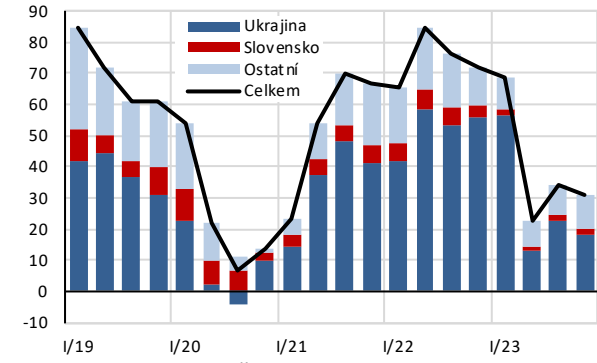
meziroční změna v %, příspěvky v p. b., metodika národních účtů

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.3.2: Počet cizinců zaměstnaných v ČR

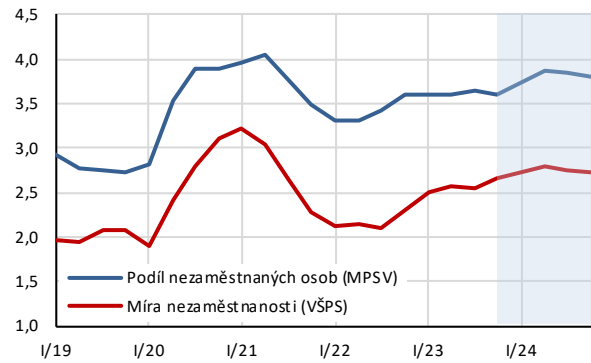
meziroční změna v tis. osob

Zdroj: MPSV. Výpočty MF ČR.

Graf 3.3.3: Ukazatele nezaměstnanosti

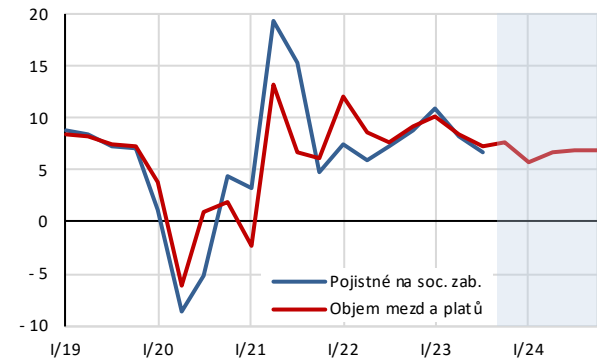
sezónně očištěná data, v %

Zdroj: ČSÚ, MPSV. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.3.4: Pojistné na sociální zabezpečení a výdělky

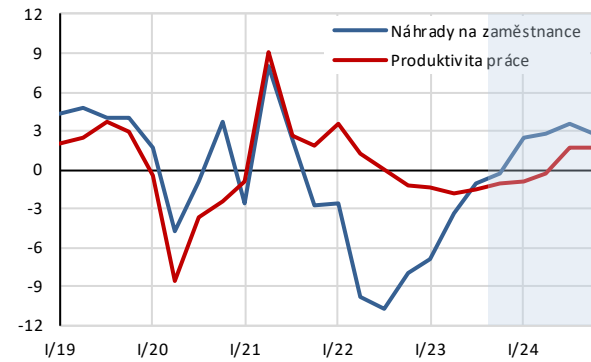
meziroční růst v %

Zdroj: ČSÚ, MF ČR. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.3.5: Náhrady na zaměstnance a produktivita

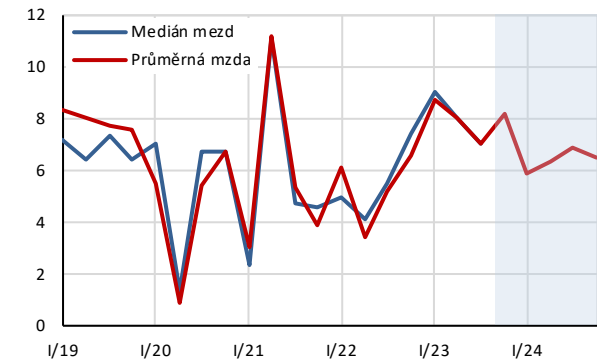
meziroční růst reálných náhrad a reálné produktivity v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.3.6: Nominální měsíční mzdy

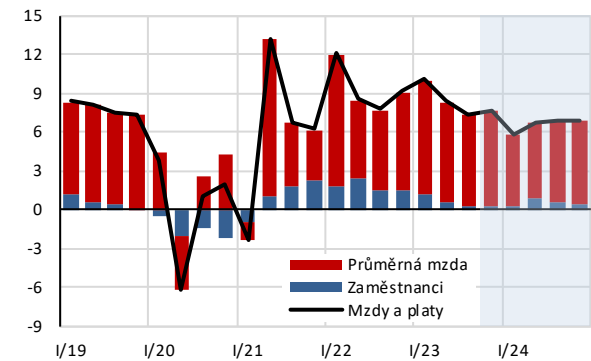
meziroční růst v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.3.7: Nominální objem mezd a platů

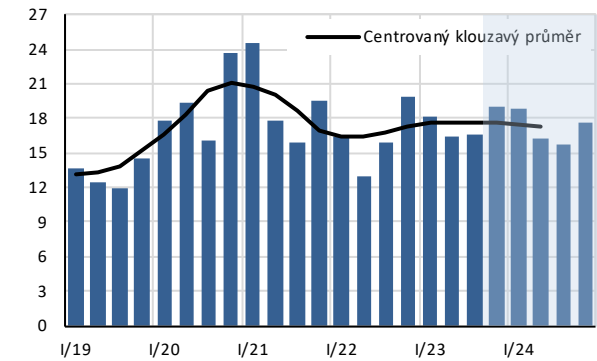
meziroční růst v %, domácí koncept objemu mezd a platů

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.3.8: Míra hrubých úspor domácností

v % disponibilního důchodu

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.3.1: Trh práce – roční

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
								<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Výhled</i>	<i>Výhled</i>
Národní účty – ČSÚ											
Zaměstnanost	<i>prům. v tis. osob</i>	5 346	5 417	5 430	5 337	5 358	5 438	5 483	5 513	5 526	5 534
	<i>růst v %</i>	1,5	1,3	0,2	-1,7	0,4	1,5	0,8	0,5	0,2	0,1
Zaměstnanci	<i>prům. v tis. osob</i>	4 581	4 653	4 678	4 605	4 654	4 738	4 765	4 791	4 801	4 806
	<i>růst v %</i>	1,8	1,6	0,5	-1,6	1,1	1,8	0,6	0,5	0,2	0,1
OSVČ	<i>prům. v tis. osob</i>	764	764	752	732	703	700	718	722	726	728
	<i>růst v %</i>	-0,1	-0,1	-1,5	-2,7	-3,9	-0,5	2,6	0,6	0,4	0,3
Objem mezd a platů	<i>růst v %</i>	9,2	9,6	7,8	0,1	5,9	9,3	8,4	6,6	4,7	4,4
Produktivita práce	<i>růst v %</i>	3,6	1,9	2,8	-3,9	3,2	0,8	-1,4	0,6	2,3	2,2
Jednotkové náklady práce	<i>růst v %</i>	3,5	6,1	4,3	7,3	1,8	5,1	9,0	5,4	2,2	2,1
Náhrady zaměstnancům	<i>% HDP</i>	42,8	44,3	44,6	46,0	45,6	44,3	44,2	45,3	45,2	45,2
Výběrové šetření pracovních sil – ČSÚ											
Míra nezaměstnanosti	<i>průměr v %</i>	2,9	2,2	2,0	2,6	2,8	2,2	2,6	2,8	2,7	2,6
Míra zaměstnanosti 20–64 let	<i>průměr v %</i>	78,9	80,3	80,7	80,0	80,3	81,4	82,1	82,4	82,6	83,0
Míra participace 20–64 let	<i>průměr v %</i>	80,8	81,7	81,9	81,8	82,2	82,7	83,7	84,3	84,4	84,9
Registrovaná nezaměstnanost – MPSV											
Počet nezaměstnaných	<i>prům. v tis. osob</i>	318	242	212	259	280	252	266	275	263	255
Podíl nezaměstnaných osob	<i>průměr v %</i>	4,3	3,2	2,8	3,5	3,8	3,4	3,6	3,8	3,7	3,6
Volná pracovní místa	<i>prům. v tisících</i>	178	285	340	332	346	326	283	.	.	.
Podniková statistika – ČSÚ											
Průměrná hrubá měsíční mzda											
Nominální	<i>Kč měsíčně</i>	29 638	32 051	34 578	36 176	38 277	40 317	43 524	46 319	48 512	50 592
	<i>růst v %</i>	6,7	8,1	7,9	4,6	5,8	5,3	8,0	6,4	4,7	4,3
Reálná	<i>Kč 2015</i>	28 747	30 438	31 928	32 358	32 969	30 177	29 448	30 404	31 028	31 716
	<i>růst v %</i>	4,3	5,9	4,9	1,3	1,9	-8,5	-2,4	3,2	2,1	2,2
Medián měsíčních mezd	<i>Kč měsíčně</i>	25 398	27 561	29 439	31 049	32 795	34 607
	<i>růst v %</i>	7,2	8,5	6,8	5,5	5,6	5,5

Pozn.: V návaznosti na Sčítání lidu, domů a bytů 2021 byly ve statistice VŠPS počínaje 1. čtvrtletím 2022 uplatněny nové demografické váhy; v datech od roku 2022 je rovněž použita nová metodika vážení (přepočet na populaci v soukromých domácnostech). V časových řadách je proto mezi roky 2021 a 2022 zlom.

Zdroj: ČSÚ, MPSV. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.3.2: Trh práce – čtvrtletní

	2023				2024				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	
				<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>	
Národní účty – ČSÚ									
Zaměstnanost¹⁾	<i>průměr v tis.osob</i>	5 445	5 486	5 501	5 500	5 461	5 530	5 539	5 522
	<i>meziroční růst v %</i>	1,3	0,9	0,5	0,7	0,3	0,8	0,7	0,4
	<i>mezičtvrtletní růst v % (SA)</i>	0,2	1,0	-0,7	0,3	0,1	0,3	0,0	0,1
Objem mezd a platů	<i>růst v %</i>	10,1	8,4	7,4	7,7	5,8	6,7	6,9	6,8
Výběrové šetření pracovních sil – ČSÚ									
Míra nezaměstnanosti	<i>průměr v %</i>	2,6	2,5	2,6	2,6	2,9	2,8	2,8	2,6
Míra zaměstnanosti 20–64 let	<i>průměr v %</i>	81,5	82,2	82,4	82,1	81,5	82,8	83,0	82,1
	<i>meziroční přírůstek</i>	1,0	1,4	1,1	0,4	0,0	0,6	0,6	0,1
Míra participace 20–64 let	<i>průměr v %</i>	83,2	83,9	84,0	83,7	83,4	84,7	84,9	83,9
	<i>meziroční přírůstek</i>	0,6	1,4	1,0	0,7	0,2	0,8	1,0	0,2
Registrovaná nezaměstnanost – MPSV									
Počet nezaměstnaných	<i>průměr v tis.osob</i>	279	259	259	265	288	272	270	268
Podíl nezaměstnaných osob	<i>průměr v %</i>	3,8	3,5	3,5	3,5	4,0	3,8	3,8	3,7
Volná pracovní místa	<i>prům. v tisících</i>	284	285	284	279
Podniková statistika – ČSÚ									
Průměrná hrubá měsíční mzda									
Nominální	<i>Kč měsíčně</i>	41 320	43 298	42 658	46 821	43 761	46 037	45 600	49 876
	<i>růst v %</i>	8,7	8,0	7,1	8,2	5,9	6,3	6,9	6,5
Reálná	<i>Kč 2015</i>	28 090	29 335	28 707	31 636	28 988	30 294	29 796	32 513
	<i>růst v %</i>	-6,6	-2,8	-0,9	0,6	3,2	3,3	3,8	2,8
Medián měsíčních mezd	<i>Kč měsíčně</i>	34 787	36 905	37 492
	<i>růst v %</i>	9,0	8,1	7,1

Zdroj: ČSÚ, MPSV. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.3.3: Účet domácností

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
											Odhad	Predikce
Běžné příjmy												
Náhrady zaměstnancům	<i>mld. Kč</i>	1 923	2 038	2 223	2 430	2 599	2 650	2 800	3 016	3 269	3 485	
	<i>růst v %</i>	5,4	6,0	9,1	9,3	7,0	1,9	5,7	7,7	8,4	6,6	
Hrubý provozní přebytek a smíšený důchod ¹⁾	<i>mld. Kč</i>	691	703	740	801	845	833	856	926	959	1 013	
	<i>růst v %</i>	2,4	1,7	5,2	8,3	5,5	-1,4	2,7	8,3	3,5	5,6	
Přijaté důchody z vlastnictví	<i>mld. Kč</i>	127	133	162	162	163	129	171	234	292	304	
	<i>růst v %</i>	-4,3	4,1	21,9	0,2	0,5	-20,9	32,5	37,0	24,8	4,3	
Sociální dávky	<i>mld. Kč</i>	613	630	650	685	738	885	923	985	1 120	1 177	
	<i>růst v %</i>	2,8	2,8	3,2	5,4	7,7	19,9	4,3	6,6	13,7	5,1	
Ostatní přijaté běžné transfery	<i>mld. Kč</i>	181	217	244	281	338	363	471	571	593	618	
	<i>růst v %</i>	13,3	19,4	12,8	15,1	20,4	7,3	29,8	21,1	3,9	4,1	
Běžné výdaje												
Placené důchody z vlastnictví	<i>mld. Kč</i>	14	14	13	19	28	27	26	50	74	77	
	<i>růst v %</i>	-10,7	0,2	-7,4	43,2	44,8	-2,7	-2,3	89,5	48,6	3,9	
Běžné daně z důchodu a jmění	<i>mld. Kč</i>	205	227	264	309	316	342	266	265	288	309	
	<i>růst v %</i>	3,9	10,8	16,3	16,9	2,3	8,3	-22,3	-0,4	8,8	7,3	
Sociální příspěvky	<i>mld. Kč</i>	732	775	836	911	976	1028	1129	1181	1 285	1 392	
	<i>růst v %</i>	5,3	5,8	7,9	9,0	7,1	5,3	9,8	4,6	8,8	8,4	
Ostatní placené běžné transfery	<i>mld. Kč</i>	169	207	238	278	335	358	469	549	589	617	
	<i>růst v %</i>	12,5	22,4	15,3	16,5	20,6	6,7	31,1	17,0	7,3	4,8	
Disponibilní důchod	<i>mld. Kč</i>	2 414	2 497	2 666	2 842	3 029	3 106	3 331	3 687	3 997	4 201	
	<i>růst v %</i>	3,7	3,4	6,8	6,6	6,6	2,5	7,3	10,7	8,4	5,1	
Výdaje na konečnou spotřebu	<i>mld. Kč</i>	2 152	2 241	2 383	2 524	2 663	2 536	2 716	3 107	3 297	3 477	
	<i>růst v %</i>	3,9	4,1	6,4	5,9	5,5	-4,8	7,1	14,4	6,1	5,5	
Změna podílu v penz. fondech	<i>mld. Kč</i>	33	31	32	33	37	38	38	28	2	-6	
Hrubé úspory	<i>mld. Kč</i>	295	286	315	350	404	607	653	609	701	717	
Kapitálové transfery (příjem (-) / výdaj (+))	<i>mld. Kč</i>	-12	-14	-11	-12	-13	-41	-35	-25	-34	-28	
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mld. Kč</i>	220	237	216	261	297	300	314	310	321	332	
	<i>růst v %</i>	2,9	7,9	-9,2	21,2	13,7	0,9	4,9	-1,3	3,4	3,6	
Změna finančních aktiv a pasiv	<i>mld. Kč</i>	85	61	110	101	116	348	375	325	415	414	
Disponibilní důchod reálný ²⁾	<i>růst v %</i>	3,7	3,0	4,4	4,0	3,7	-0,4	4,3	-3,8	-1,1	2,2	
Míra hrubých úspor	%	12,1	11,3	11,7	12,2	13,2	19,3	19,4	16,4	17,5	17,1	

¹⁾ Smíšený důchod drobných podnikatelů, který je souhrnem důchodu z podnikání (zisku) a důchodu z jejich pracovní činnosti pro vlastní podnik.

²⁾ Deflováno deflátorem spotřeby domácností.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

3.4 Vztahy k zahraničí

Exportní trhy ve 3. čtvrtletí 2023 meziročně klesly o 6,6 % (*proti 4,9 %*). Horší než odhadovaný vývoj byl dán výhradně mezičtvrtletním snížením dovozní náročnosti u většiny hlavních obchodních partnerů ČR. Nejvýrazněji poklesly importy v Polsku, Spojeném království, Itálii a Německu, k čemuž přispěl nejen nižší objem dovážených minerálních paliv daný zmírněním hrozby nedostatku energetických komodit, ale i pokles importů pro mezi-spotřebu vlivem zhoršených podmínek v průmyslu. Svou roli pravděpodobně sehrála i vysoká akumulace zásob v předloňském roce z důvodu obav z vysoké inflace a výpadků v dodávkách komponent. S ohledem na vývoj hospodářské aktivity v zahraničí (viz kapitolu 1.1) a propad dovozní náročnosti odhadujeme, že exportní trhy v roce 2023 poklesly o 4,9 % (*proti 3,9 %*), v roce 2024 by však díky oživení ekonomik hlavních obchodních partnerů mohly vzrůst o 1,3 % (*proti 2,5 %*).

Exportní výkonnost ve 3. čtvrtletí 2023 vzrostla o 5,4 % (*proti 4,5 %*). K silnému růstu² přispělo odeznívání frikci na straně nabídky a snižování skladových zásob. Odhadujeme, že za celý loňský rok exportní výkonnost vzrostla o 7,2 % (*proti 6,4 %*). Očekávaný růst výkonnosti o 0,9 % (*proti 1,6 %*) v letošním roce by měl být podpořen meziročním oslabením koruny vůči euru (viz kapitolu 1.4) a pokračujícím snižováním skladových zásob. Růst bude naopak limitován předpokládaným nižším objemem průmyslových zakázek ze zahraničí.

Schodek na **běžném účtu platební bilance** se ve 3. čtvrtletí 2023 mezičtvrtletně zúžil o 3,3 % HDP na 1,0 % HDP³ (*proti 2,6 % HDP*), především zásluhou snížení deficitu prvotních důchodů a nárůstu přebytku zahraničního obchodu se zbožím.

Bilance zboží se ve 3. čtvrtletí 2023 v meziročním srovnání zlepšila o 4,2 % HDP a dosáhla přebytku 2,5 % HDP (*proti 2,1 % HDP*). Kladné saldo obchodní bilance odráží zejména zlevnění dovážených energetických komodit.

Ceny minerálních paliv zůstávají i nadále důležitým faktorem ovlivňujícím **směnné relace** zahraničního obchodu se zbožím. Schodek palivové části bilance ve 3. čtvrtletí 2023 činil 3,1 % HDP (*proti 3,4 % HDP*). S ohledem na vývoj ceny ropy (viz kapitolu 1.2) a dalších energetických komodit (zejména zemního plynu) počítáme se snížením schodku na 3,0 % HDP (*proti 3,3 % HDP*) v roce 2023 a dále na 2,7 % HDP (*proti 3,2 % HDP*) v roce 2024.

² Zároveň je potřeba poukázat na metodické zkrácení použitého rozkladu. Exportní výkonnost je počítána jako podíl celkového vývozu zboží k exportním trhům. Je tedy postavena na principu, kdy rychlejší růst vývozu oproti dovozům u obchodních partnerů vede k vyššímu podílu českého zboží na tamějších trzích na úkor jiných zemí a tedy i k vyššímu růstu tohoto ukazatele. Nicméně v případě výrazného poklesu dovozů u našich obchodních partnerů a tedy i exportních trhů oproti českému vývozu pak dochází k vylepšení ukazatele výkonnosti, aniž by reálný vývoz z ČR vzrostl.

³ Všechny čtvrtletní údaje v poměru k HDP jsou uváděny v ročních klouzavých úhrnech.

Odhadujeme, že bilance zboží skončila v loňském roce přebytkem ve výši 3,2 % HDP (*proti 2,1 % HDP*), v letošním roce pak předpokládáme jeho další navýšení na 4,0 % HDP (*proti 3,2 % HDP*). Obchodní bilanci v loňském roce pozitivně ovlivnilo zlepšování směnných relací a odeznění problémů v dodavatelských řetězcích, jež firmám umožnilo dokončovat rozpracovanou produkci a tu následně vyvézt. Bilanci zahraničního obchodu se zbožím v roce 2024 podpoří rovněž hospodářské oživení v zahraničí a zpomalení růstu dovozně náročné investiční aktivity.

Bilance služeb vykázala ve 3. čtvrtletí 2023 kladné saldo ve výši 1,0 % HDP (*proti 1,1 % HDP*). K meziročnímu snížení přebytku o 0,6 % HDP přispěl nárůst dovozů v oblasti informačních a telekomunikačních technologií, pojišťovacích služeb a ostatních podnikatelských služeb. Přebytek bilance služeb v roce 2023 činil odhadem 0,9 % HDP (*proti 1,1 % HDP*), v letošním roce by se mohl zvýšit na 1,0 % HDP (*proti 1,3 % HDP*). Zlepšování salda bilance služeb bude limitováno jen pozvolným ekonomickým oživováním v eurozóně (viz kapitolu 1.1).

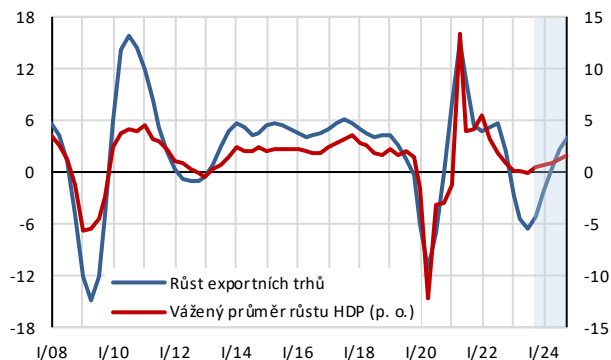
Schodek **prvotních důchodů** se ve 3. čtvrtletí 2023 vlivem nižšího odlivu důchodů z přímých investic (zejména dividend) meziročně snížil o 1,5 % HDP na 4,0 % HDP (*proti 5,4 % HDP*). Za výrazným snížením deficitu stojí i rekordně vysoká suma vyplacených dividend ve 3. čtvrtletí 2022, kdy se projevil efekt vyplacení zadržovaných zisků domácího bankovního sektoru z let 2019 a 2020. Vlivem výše uvedených skutečností odhadujeme, že se schodek prvotních důvodů v loňském roce snížil na 3,9 % HDP (*proti 5,3 % HDP*). Stejný deficit v poměrovém vyjádření je s ohledem na predikovaný vývoj ekonomické aktivity očekáván i v roce 2024 (*proti 5,2 % HDP*).

V uvedených souvislostech očekáváme, že **běžný účet platební bilance** bude v horizontu predikce převážně vyrovnaný. Loni mohl schodek dosáhnout 0,2 % HDP (*proti 2,4 % HDP*), pro letošní rok predikujeme mírně kladné saldo ve výši 0,4 % HDP (*proti deficitu 1,2 % HDP*).

Saldo běžných transakcí (v metodice národních účtů) dosáhlo ve 3. čtvrtletí 2023 přebytku ve výši 1,1 % HDP (viz graf 3.4.8). Ze sektorového hlediska k tomu přispěly především domácnosti, jejichž úspory převýšily investice o 5,3 % HDP. V sektoru vládních institucí a nefinančních podniků však byla relace mezi úsporami a investicemi opačná – tvorba hrubého kapitálu byla o 3,2 % HDP, resp. o 2,1 % HDP, vyšší než hrubé úspory.

Graf 3.4.1: HDP a dovoz zboží partnerských zemí

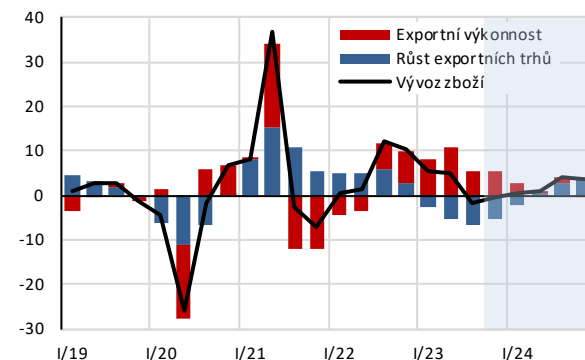
meziroční tempa růstu v %, sezónně očištěná data

Zdroj: Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.2: Vývoz zboží reálně

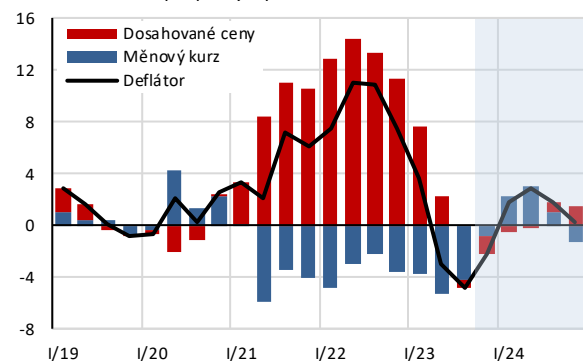
meziroční růst v %, příspěvky v p. b., sezónně očištěná data

Zdroj: ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.3: Deflátor vývozu zboží

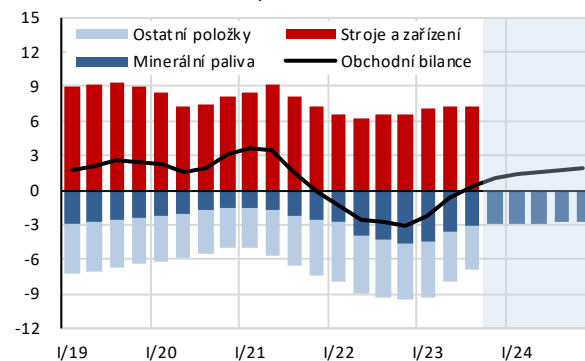
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.4: Obchodní bilance

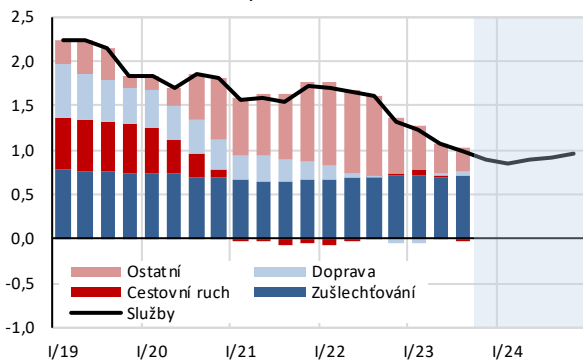
v % HDP, roční klouzavé úhrny, zahraniční obchod se zbožím

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.5: Bilance služeb

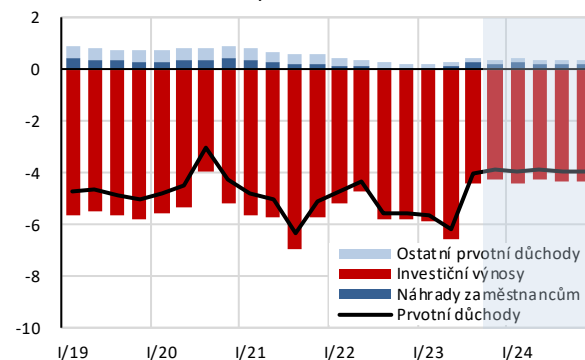
v % HDP, roční klouzavé úhrny

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.6: Bilance prvotních důchodů

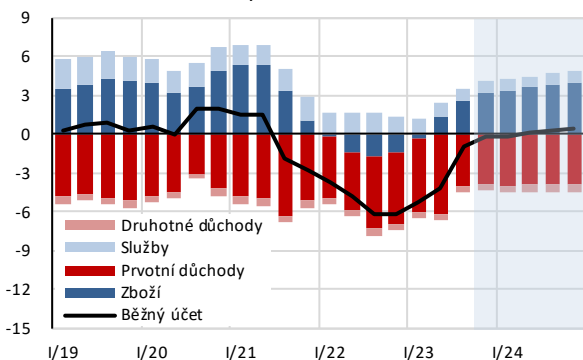
v % HDP, roční klouzavé úhrny

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.7: Běžný účet platební bilance

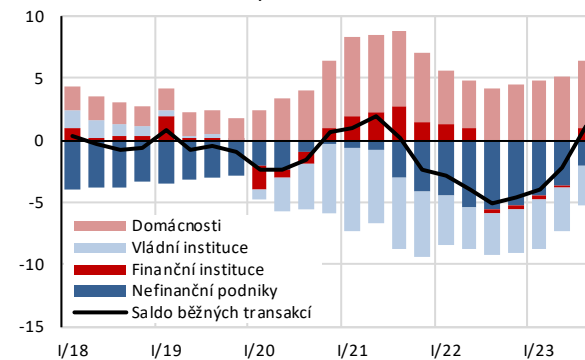
v % HDP, roční klouzavé úhrny

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 3.4.8: Saldo běžných transakcí

v % HDP, roční klouzavé úhrny, metodika národních účtů

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Tabulka 3.4.1: Rozklad vývozu zboží (v metodice národních účtů) – roční
sezónně očištěná data

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
											<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>
HDP ¹⁾	<i>průměr 2010=100</i>	109,2	111,5	114,9	117,4	119,6	113,7	119,4	122,8	123	124	
	<i>růst v %</i>	2,2	2,1	3,1	2,2	1,9	-4,9	5,0	2,9	0,2	1,1	
Dovozní náročnost	<i>průměr 2010=100</i>	110,0	112,6	115,4	118,0	118,4	117,0	122,4	124,4	118	118	
	<i>růst v %</i>	3,2	2,3	2,5	2,3	0,3	-1,1	4,6	1,6	-5,1	0,2	
Exportní trhy	<i>průměr 2010=100</i>	120,2	125,5	132,5	138,6	141,6	133,1	146,1	152,8	145	147	
	<i>růst v %</i>	5,5	4,4	5,6	4,6	2,2	-6,0	9,8	4,5	-4,9	1,3	
Exportní výkonnost	<i>průměr 2010=100</i>	111,0	110,7	112,8	111,7	110,6	110,2	107,1	108,5	116	117	
	<i>růst v %</i>	-0,1	-0,2	1,9	-1,0	-1,0	-0,4	-2,8	1,3	7,2	0,9	
Export reálně	<i>průměr 2010=100</i>	133,4	138,9	149,5	154,7	156,6	146,6	156,5	165,8	169	173	
	<i>růst v %</i>	5,4	4,2	7,6	3,5	1,2	-6,4	6,7	5,9	2,0	2,2	
Měnový kurz ²⁾	<i>průměr 2010=100</i>	109,2	106,9	103,9	100,2	100,5	102,4	99,1	95,7	92	94	
	<i>růst v %</i>	0,7	-2,1	-2,8	-3,6	0,3	1,9	-3,3	-3,3	-3,5	1,3	
Dosahované ceny na zahr. trzích	<i>průměr 2010=100</i>	98,9	98,2	100,2	103,2	103,8	103,0	111,5	126,1	128	129	
	<i>růst v %</i>	-2,1	-0,7	2,1	3,0	0,7	-0,8	8,3	13,0	1,9	0,4	
Deflátor exportu	<i>průměr 2010=100</i>	108,0	104,9	104,1	103,4	104,4	105,5	110,5	120,7	119	121	
	<i>růst v %</i>	-1,4	-2,8	-0,7	-0,7	1,0	1,1	4,7	9,2	-1,6	1,7	
Export nominálně	<i>průměr 2010=100</i>	144,0	145,7	155,6	159,9	163,5	154,6	172,9	200,1	201	209	
	<i>růst v %</i>	3,9	1,2	6,8	2,8	2,2	-5,4	11,8	15,8	0,3	3,9	

¹⁾ Vážený průměr růstu HDP osmi nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR (Německo, Slovensko, Rakousko, Spojené království, Polsko, Francie, Itálie a Maďarsko).

²⁾ Pěrvrácená hodnota nominálního efektivního měnového kurzu z tabulky 1.4.5.

Zdroj: ČNB, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.4.2: Rozklad vývozu zboží (v metodice národních účtů) – čtvrtletní
sezónně očištěná data

		2023				2024			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
		<i>Odhad</i>				<i>Predikce</i>			
HDP ¹⁾	<i>průměr 2010=100</i>	122,9	123,0	123,2	123	124	124	125	125
	<i>růst v %</i>	0,2	0,1	0,0	0,6	0,6	0,9	1,3	1,6
Dovozní náročnost	<i>průměr 2010=100</i>	120,3	118,1	117,0	117	117	118	119	120
	<i>růst v %</i>	-2,7	-5,4	-6,6	-5,7	-2,7	-0,4	1,4	2,4
Exportní trhy	<i>průměr 2010=100</i>	147,8	145,3	144,0	144	145	146	148	150
	<i>růst v %</i>	-2,5	-5,2	-6,6	-5,2	-2,0	0,5	2,7	4,1
Exportní výkonnost	<i>průměr 2010=100</i>	114,8	117,4	115,9	117	118	118	117	117
	<i>růst v %</i>	8,0	10,6	5,4	5,2	2,5	0,2	1,3	-0,4
Export reálně	<i>průměr 2010=100</i>	169,6	170,6	167,0	169	170	172	174	175
	<i>růst v %</i>	5,3	4,9	-1,5	-0,2	0,4	0,7	4,1	3,6
Měnový kurz ²⁾	<i>průměr 2010=100</i>	92,0	90,9	92,4	94	94	94	93	93
	<i>růst v %</i>	-3,7	-5,2	-4,2	-0,8	2,3	3,1	1,0	-1,3
Dosahované ceny na zahr. trzích	<i>průměr 2010=100</i>	131,0	129,5	127,4	126	130	129	128	128
	<i>růst v %</i>	7,7	2,3	-0,6	-1,3	-0,5	-0,2	0,8	1,5
Deflátor exportu	<i>průměr 2010=100</i>	120,5	117,8	117,8	119	123	121	120	119
	<i>růst v %</i>	3,6	-3,0	-4,8	-2,1	1,8	2,9	1,8	0,2
Export nominálně	<i>průměr 2010=100</i>	204,4	201,0	196,7	201	209	208	208	209
	<i>růst v %</i>	9,1	1,7	-6,2	-2,4	2,1	3,6	6,0	3,9

¹⁾ Vážený průměr růstu HDP osmi nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR (Německo, Slovensko, Rakousko, Spojené království, Polsko, Francie, Itálie a Maďarsko).

²⁾ Pěrvrácená hodnota nominálního efektivního měnového kurzu z tabulky 1.4.6.

Zdroj: ČNB, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.4.3: Platební bilance – roční
u mezinárodní investiční pozice a zahraniční zadluženosti konec období

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
											<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>
Zboží a služby	<i>mld. Kč</i>	274	365	384	321	346	384	174	-9	304	377	
	<i>% HDP</i>	5,9	7,6	7,5	5,9	6,0	6,7	2,8	-0,1	4,1	4,9	
Zboží	<i>mld. Kč</i>	188	259	259	201	240	280	69	-99	237	305	
	<i>% HDP</i>	4,1	5,4	5,1	3,7	4,1	4,9	1,1	-1,5	3,2	4,0	
Služby	<i>mld. Kč</i>	87	107	125	120	106	104	105	90	66	73	
	<i>% HDP</i>	1,9	2,2	2,4	2,2	1,8	1,8	1,7	1,3	0,9	1,0	
Prvotní důchody	<i>mld. Kč</i>	-255	-253	-255	-260	-292	-242	-312	-375	-285	-300	
	<i>% HDP</i>	-5,5	-5,3	-5,0	-4,8	-5,0	-4,2	-5,1	-5,5	-3,9	-3,9	
Druhotné důchody	<i>mld. Kč</i>	1	-27	-50	-37	-34	-28	-33	-31	-36	-43	
	<i>% HDP</i>	0,0	-0,6	-1,0	-0,7	-0,6	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,6	
Běžný účet	<i>mld. Kč</i>	21	85	79	24	19	114	-168	-415	-17	34	
	<i>% HDP</i>	0,4	1,8	1,5	0,4	0,3	2,0	-2,8	-6,1	-0,2	0,4	
Kapitálový účet	<i>mld. Kč</i>	99	52	45	13	24	67	104	7	43	63	
	<i>% HDP</i>	2,1	1,1	0,9	0,2	0,4	1,2	1,7	0,1	0,6	0,8	
Čisté půjčky/výpůjčky ¹⁾	<i>mld. Kč</i>	120	137	124	37	44	180	-64	-408	26	97	
	<i>% HDP</i>	2,6	2,9	2,4	0,7	0,8	3,2	-1,1	-6,0	0,4	1,3	
Finanční účet	<i>mld. Kč</i>	173	122	116	61	8	163	-40	-415	.	.	
	<i>mld. Kč</i>	50	-187	-46	-51	-137	-149	-29	-172	.	.	
Přímé investice	<i>mld. Kč</i>	-164	-170	-268	30	-105	-136	75	331	.	.	
Portfoliové investice	<i>mld. Kč</i>	-5	11	-14	-15	1	11	-58	-38	.	.	
Finanční deriváty	<i>mld. Kč</i>	-59	-97	-802	47	139	389	-325	-229	.	.	
Ostatní investice	<i>mld. Kč</i>	351	564	1 246	50	110	48	296	-307	.	.	
Rezervní aktiva	<i>mld. Kč</i>									.	.	
Mezinárodní investiční pozice	<i>mld. Kč</i>	-1 523	-1 304	-1 273	-1 320	-1 147	-929	-883	-1 340	.	.	
	<i>% HDP</i>	-32,9	-27,2	-24,9	-24,4	-19,8	-16,3	-14,5	-19,7	.	.	
Zahraniční zadluženost	<i>mld. Kč</i>	3 119	3 499	4 370	4 413	4 384	4 321	4 519	4 454	.	.	
	<i>% HDP</i>	67,4	72,9	85,5	81,6	75,7	75,7	74,0	65,6	.	.	

¹⁾ Jedná se o součet bilancí běžného a kapitálového účtu
Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3.4.4: Platební bilance – čtvrtletní

roční klouzavé úhrny, u mezinárodní investiční pozice a zahraniční zadluženosti konec období

		2023				2024			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
					Odhad	Predikce	Predikce	Predikce	Predikce
Zboží a služby	<i>mld. Kč</i>	60	168	253	304	315	335	358	377
	<i>% HDP</i>	0,9	2,4	3,5	4,1	4,3	4,5	4,8	4,9
Zboží	<i>mld. Kč</i>	-25	92	182	237	253	268	289	305
	<i>% HDP</i>	-0,4	1,3	2,5	3,2	3,4	3,6	3,8	4,0
Služby	<i>mld. Kč</i>	85	76	71	66	62	67	69	73
	<i>% HDP</i>	1,2	1,1	1,0	0,9	0,8	0,9	0,9	1,0
Prvotní důchody	<i>mld. Kč</i>	-390	-440	-290	-285	-293	-289	-295	-300
	<i>% HDP</i>	-5,6	-6,2	-4,0	-3,9	-4,0	-3,9	-3,9	-3,9
Druhotné důchody	<i>mld. Kč</i>	-31	-31	-33	-36	-37	-39	-41	-43
	<i>% HDP</i>	-0,5	-0,4	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,6	-0,6
Běžný účet	<i>mld. Kč</i>	-362	-302	-70	-17	-15	7	22	34
	<i>% HDP</i>	-5,2	-4,2	-1,0	-0,2	-0,2	0,1	0,3	0,4
Kapitálový účet	<i>mld. Kč</i>	29	64	54	43	48	53	58	63
	<i>% HDP</i>	0,4	0,9	0,7	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8
Čisté půjčky/výpůjčky¹⁾	<i>mld. Kč</i>	-333	-238	-17	26	33	60	81	97
	<i>% HDP</i>	-4,8	-3,3	-0,2	0,4	0,4	0,8	1,1	1,3
Finanční účet	<i>mld. Kč</i>	-337	-208	16
Přímé investice	<i>mld. Kč</i>	-189	-171	-107
Portfoliové investice	<i>mld. Kč</i>	239	-46	-119
Finanční deriváty	<i>mld. Kč</i>	-8	15	16
Ostatní investice	<i>mld. Kč</i>	144	420	314
Rezervní aktiva	<i>mld. Kč</i>	-523	-425	-86
Mezinárodní investiční pozice	<i>stav v mld. Kč</i>	-1 284	-1 199	-1 097
	<i>% HDP</i>	-18,4	-16,9	-15,2
Zahraniční zadluženost	<i>stav v mld. Kč</i>	4 353	4 420	4 546
	<i>% HDP</i>	62,5	62,1	62,9

¹⁾ Jedná se o součet bilancí běžného a kapitálového účtu
Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

4 Monitoring predikcí ostatních institucí

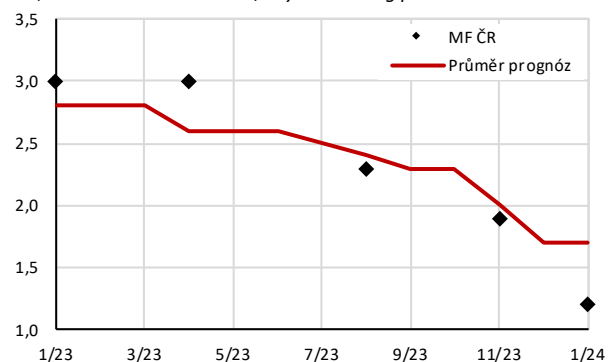
Sledované instituce v průměru očekávají, že česká ekonomika v roce 2024 vzroste o 1,7 % a v příštím roce její růst zrychlí na 2,8 %. Průměrná míra inflace by letos podle jejich odhadů mohla činit 3,1 %, v roce 2025 by měla klesnout na 2,4 %. Průměrná mzda by se v tomto roce mohla zvýšit o 6,7 %, v příštím roce by měl její růst zpomalit na 5,8 %. V letech 2024 a 2025 by mohl běžný účet platební bilance vykazat přebytek ve výši 0,2 % HDP, resp. 0,6 % HDP.

Při hodnocení rozdílů mezi aktuální predikcí MF ČR a průměrem odhadů jednotlivých institucí je nutno vzít v úvahu datum zpracování jednotlivých prognóz a informace, které měli jejich tvůrci k dispozici.

Oproti průměru prognóz sledovaných institucí MF ČR počítá s pomalejším růstem HDP jak v roce 2024, tak v roce 2025. Predikce pro průměrnou míru inflace v letošním roce je v souladu s průměrem prognóz, v příštím roce nicméně MF ČR počítá s nepatrně rychlejším růstem spotřebitelských cen. Průměrná mzda podle predikce MF ČR poroste oproti predikcím sledovaných institucí v obou letech pomaleji. V souladu s průměrem monitorovaných prognóz MF ČR očekává postupné navyšování kladného salda na běžném účtu platební bilance, v obou letech však počítá s nepatrně větším přebytkem.

Graf 4.1: Prognózy růstu reálného HDP na rok 2024

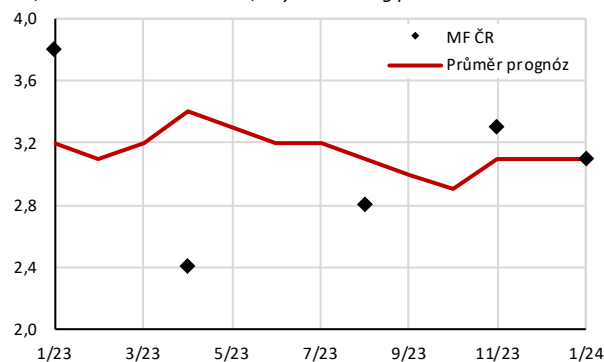
v %; na vodorovné ose měsíc, kdy monitoring proběhl

Zdroj: Prognózy jednotlivých institucí. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 4.2: Prognózy míry inflace na rok 2024

v %; na vodorovné ose měsíc, kdy monitoring proběhl

Zdroj: Prognózy jednotlivých institucí. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 4.1: Shrnutí monitorovaných předpovědí

		leden 2024			leden 2024
		min.	max.	průměr	predikce MF ČR
Hrubý domácí produkt (2024)	růst v %, s.c.	1,2	2,3	1,7	1,2
Hrubý domácí produkt (2025)	růst v %, s.c.	2,1	3,3	2,8	2,5
Průměrná míra inflace (2024)	%	1,9	4,6	3,1	3,1
Průměrná míra inflace (2025)	%	1,8	3,0	2,4	2,6
Růst průměrné mzdy (2024)	růst v %	6,0	7,6	6,7	6,4
Růst průměrné mzdy (2025)	růst v %	5,1	6,5	5,8	4,7
Poměr salda BÚ k HDP (2024)	%	-1,0	1,7	0,2	0,4
Poměr salda BÚ k HDP (2025)	%	-1,0	1,8	0,6	0,7

Pozn.: Šetření vychází z veřejně přístupných prognóz 11 institucí, z čehož 7 institucí je tuzemských (Česká bankovní asociace, ČNB, MPSV, domácí banky) a ostatní jsou zahraniční (Evropská komise, OECD, MMF, The Economist). U monitorovaných předpovědí HDP se nerozlišuje, zda příslušná instituce publikuje předpovědi bez očištění, nebo s očištěním o počet pracovních dnů.

Zdroj: Prognózy jednotlivých institucí. Výpočty a predikce MF ČR.

5 Mezinárodní srovnání

HDP na obyvatele v běžné paritě kupní síly se v roce 2022 zvýšil ve všech sledovaných zemích (viz tabulku 5.1), nejvíce v Rakousku a v Portugalsku. Kromě Estonska k tomu ve všech zemích přispěl ekonomický růst. Parita kupní síly české měny vůči EU27 v roce 2022 dosáhla 19,82 CZK/PPS, ve srovnání s EA20 činila 18,88 CZK/EUR. Relativní ekonomická úroveň ČR v běžné paritě kupní síly se v roce 2022 nepatrně snížila na 87 % úrovně eurozóny, v roce 2023 pak vlivem silného růstu životních nákladů a propadu spotřeby domácností mohla klesnout na 86 %. V letošním roce očekáváme relativně silnější hospodářské oživení v ČR, a HDP na obyvatele by tedy mohl dosáhnout 87 % průměru zemí eurozóny.

V roce 2022 HDP na obyvatele přepočtený **měnovým kurzem** v ČR vzrostl na 25 800 EUR, což odpovídalo 67 % průměru zemí eurozóny. V letech 2023 i 2024 by se ČR měla k úrovni eurozóny přiblížit, HDP na obyvatele (v eurech) by měl činit téměř 70 % průměru zemí eurozóny.

Skutečná individuální spotřeba na obyvatele v běžné paritě kupní síly v ČR v roce 2022 v relativním vyjádření klesla na 77 % průměrné úrovně eurozóny. Vzhledem k přetrvávající vysoké míře inflace a utlumené spotřebě domácností předpokládáme, že v loňském roce došlo k mírnému poklesu na 76 %, díky snížení inflace a oživení spotřeby by však skutečná individuální spotřeba na obyvatele v letošním roce mohla vzrůst opět na 77 % průměru zemí eurozóny.

Komparativní cenová hladina HDP, vyjádřená poměrem HDP v paritě kupní síly k HDP přepočtenému měnovým kurzem, v předminulém roce vzrostla na 77 % průměru zemí eurozóny. V roce 2023 vlivem inflačního diferenciatu a posílení koruny mohla činit 81 %, v letošním roce by se kvůli mírnému meziročnímu oslabení měnového kurzu k euru mohla snížit na 79 %.

V roce 2022 **průměrné výdělky** v ČR vyjádřené v běžné paritě kupní síly mírně poklesly na 73 % průměrné úrovně eurozóny. Při vyjádření v domácí měně sice výdělky v ČR rostly rychleji než v eurozóně (o 7,4 % proti 4,8 %), v paritě kupní síly se ale vlivem oslabení CZK/PPS zhruba o 4 % zvýšily méně než v eurozóně (o 3,2 % proti 5,0 %).

Rozdíly v relativní ekonomické úrovni oproti eurozóně v roce 2022 shrnuje graf 5.21, který dekomponuje HDP na obyvatele v paritě kupní síly na hodinovou produktivitu práce, průměrný počet odpracovaných hodin, míru zaměstnanosti osob v produktivním věku (20–64 let) a vliv demografického faktoru.

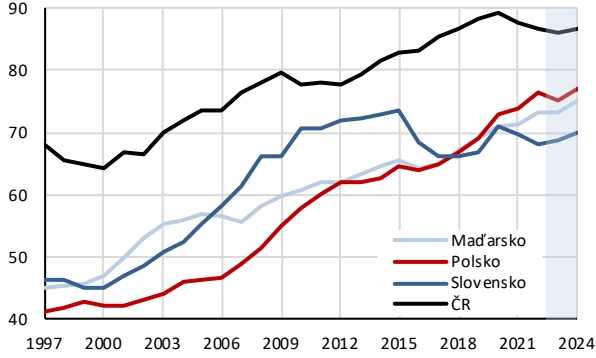
V roce 2022 se hodinová **produktivita práce** ve většině sledovaných zemí (uvedených v tabulkách 5.1–5.3) zvýšila, pouze v ČR a v Estonsku setrvala na hodnotách z roku 2021. Produktivita práce v Německu, v Rakousku či ve Francii zůstává nad průměrem zemí eurozóny, avšak v nových členských státech EU je její úroveň stále o desítky procent nižší. Většina zemí, jejichž produktivita je nižší než v eurozóně, se k průměru zemí eurozóny buďto přiblížila, nebo alespoň setrvala na stejné relativní úrovni jako v roce 2021. V ČR sice relativní úroveň produktivity práce poklesla (snížila se také v Estonsku, v Litvě a na Slovensku) na 71 % průměru zemí eurozóny, v rámci nových členských států EU však stále byla druhá nejvyšší (ve Slovinsku dosáhla 77 %).

Průměrný počet odpracovaných hodin na jednoho pracovníka v roce 2022 vzrostl ve všech sledovaných zemích, kromě Německa, Rakouska, Polska, Bulharska a Rumunska. Stále platí, že v nových členských státech je průměrný počet odpracovaných hodin vyšší než v eurozóně, v ČR byl v roce 2022 vyšší o 15 %. **Poměr počtu zaměstnaných osob k populaci v produktivním věku** se v rámci sledovaných zemí značně liší. Země s vysokou strukturální nezaměstnaností (Španělsko, Itálie a Řecko) se dlouhodobě nacházejí pod úrovní eurozóny. ČR se díky velmi dynamickému růstu zaměstnanosti do roku 2019, omezeným dopadům pandemie na trh práce a zvyšování skutečného věku odchodu do důchodu pohybuje nad průměrem eurozóny – v roce 2022 o 7 %.

Podíl populace v produktivním věku, který zachycuje **demografická složka**, ve většině zemí v roce 2022 klesl (mimo Francii, Řecko, Litvu, Bulharsko a Chorvatsko) vlivem pokračujícího stárnutí populace. V ČR se demografická složka v roce 2022 dostala, poprvé od roku 2002, pod průměr eurozóny, a to zhruba o 1 %. Vzhledem k demografickému vývoji nelze v horizontu predikce očekávat její významné zlepšení.

Graf 5.1: HDP na obyvatele v paritě kupní síly

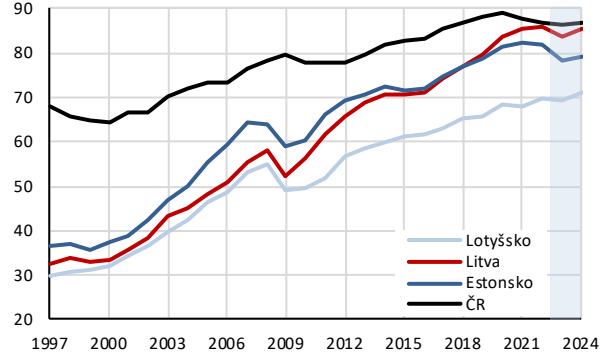
EA20 = 100

Zdroj: AMECO, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 5.2: HDP na obyvatele v paritě kupní síly

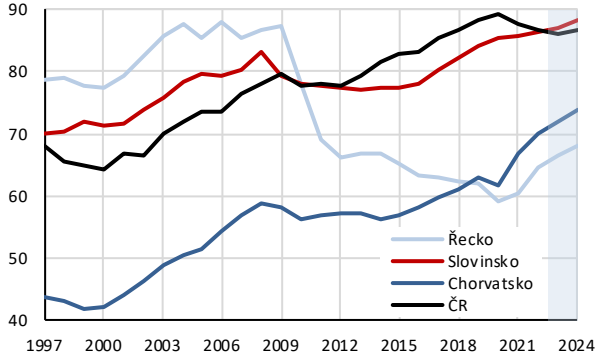
EA20 = 100

Zdroj: AMECO, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 5.3: HDP na obyvatele v paritě kupní síly

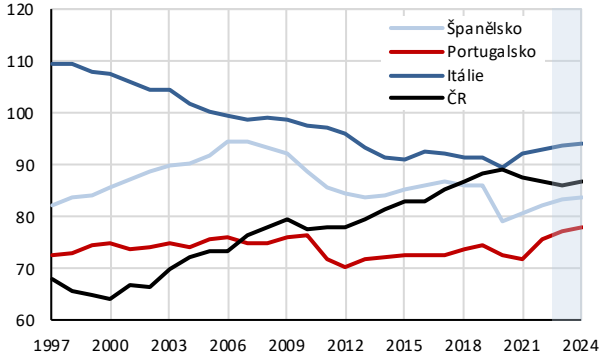
EA20 = 100

Zdroj: AMECO, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 5.4: HDP na obyvatele v paritě kupní síly

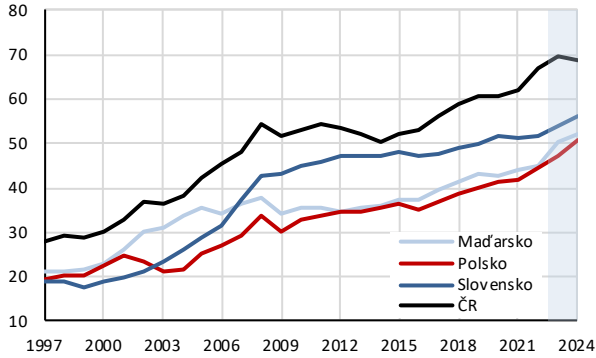
EA20 = 100

Zdroj: AMECO, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 5.5: HDP na obyv. v přepočtu měnovým kurzem

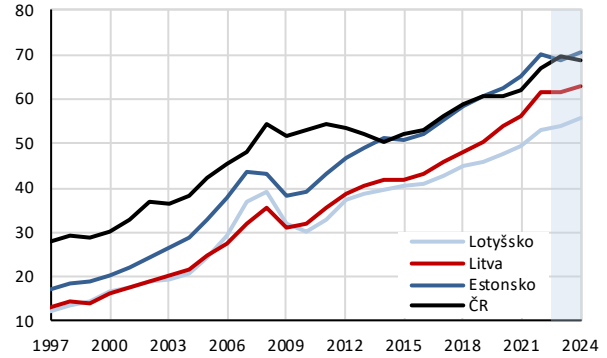
EA20 = 100

Zdroj: AMECO, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 5.6: HDP na obyv. v přepočtu měnovým kurzem

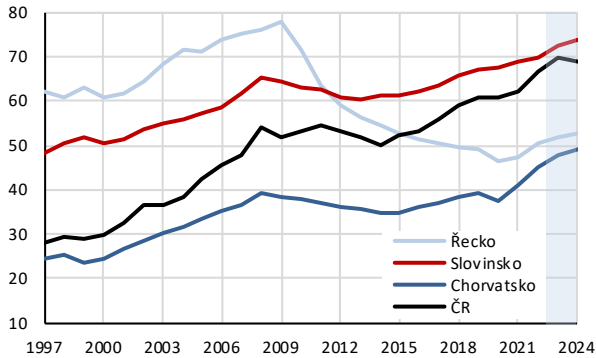
EA20 = 100

Zdroj: AMECO, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 5.7: HDP na obyv. v přepočtu měnovým kurzem

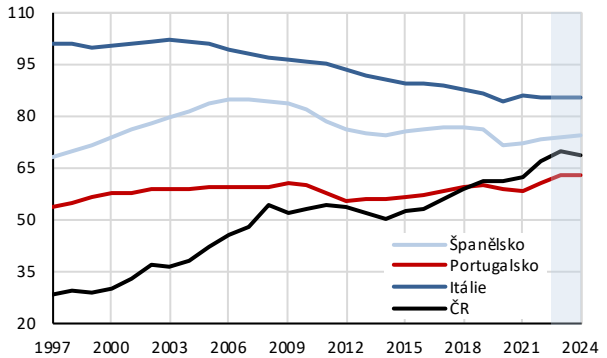
EA20 = 100

Zdroj: AMECO, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

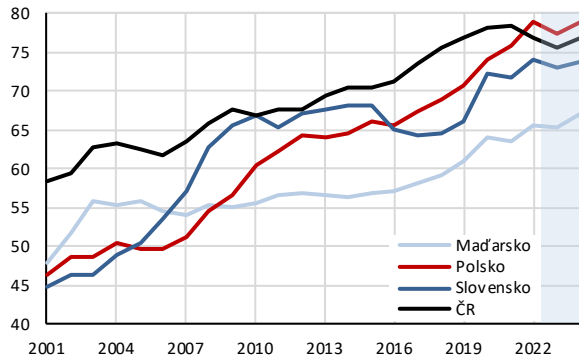
Graf 5.8: HDP na obyv. v přepočtu měnovým kurzem

EA20 = 100

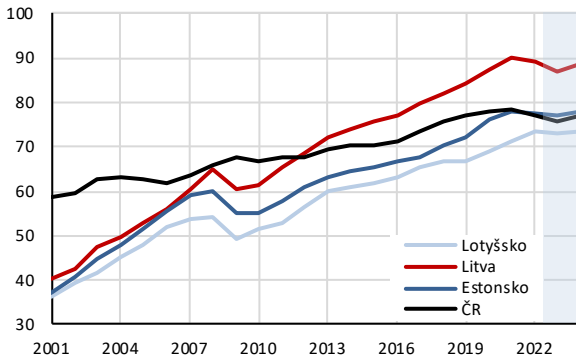
Zdroj: AMECO, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 5.9: Skutečná individuální spotřeba na obyvatele v paritě kupní síly, EA20 = 100

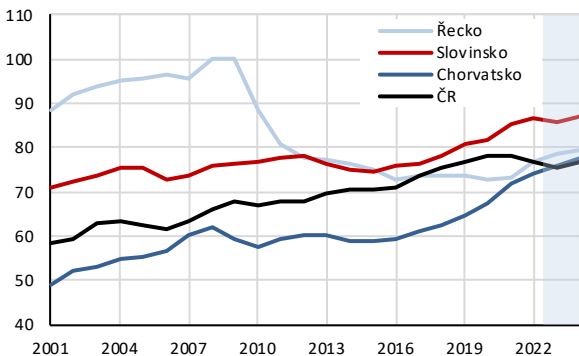
Zdroj: AMECO, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 5.10: Skutečná individuální spotřeba na obyvatele v paritě kupní síly, EA20 = 100

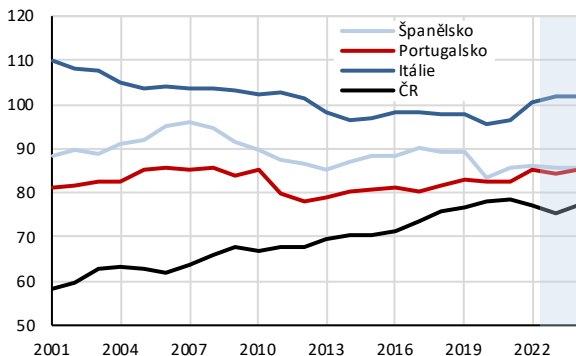
Zdroj: AMECO, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 5.11: Skutečná individuální spotřeba na obyvatele v paritě kupní síly, EA20 = 100

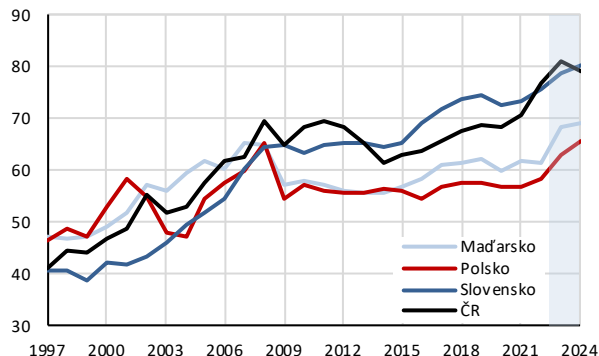
Zdroj: AMECO, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 5.12: Skutečná individuální spotřeba na obyvatele v paritě kupní síly, EA20 = 100

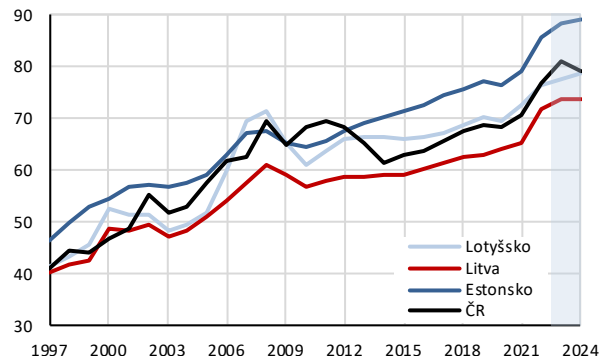
Zdroj: AMECO, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 5.13: Komparativní cenová hladina HDP EA20 = 100

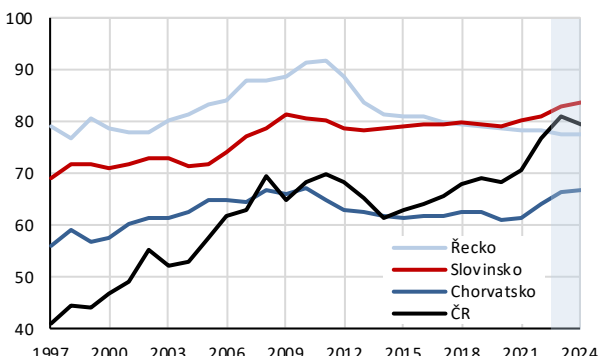
Zdroj: AMECO, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 5.14: Komparativní cenová hladina HDP EA20 = 100

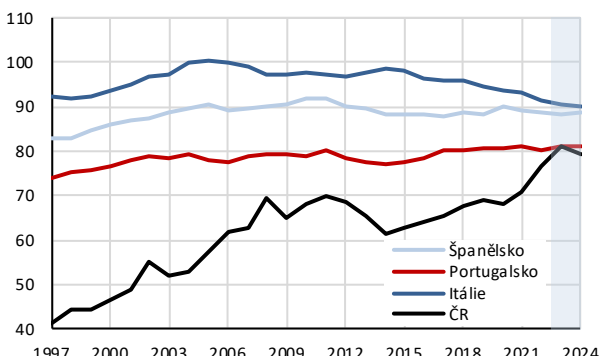
Zdroj: AMECO, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 5.15: Komparativní cenová hladina HDP EA20 = 100

Zdroj: AMECO, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

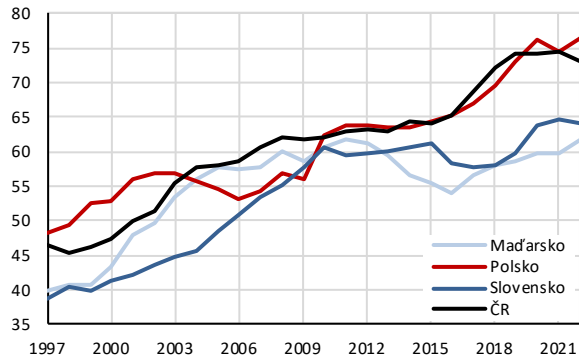
Graf 5.16: Komparativní cenová hladina HDP EA20 = 100

Zdroj: AMECO, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 5.17: Průměrný výdělek v paritě kupní síly

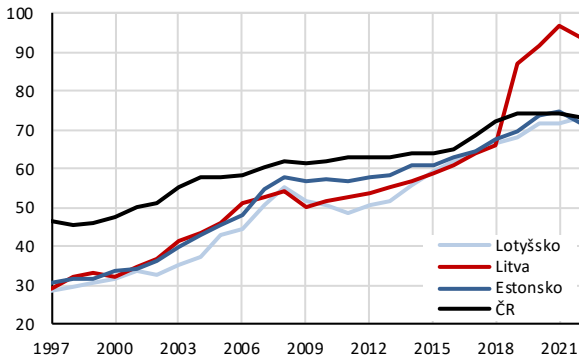
EA20 = 100

Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

Graf 5.18: Průměrný výdělek v paritě kupní síly

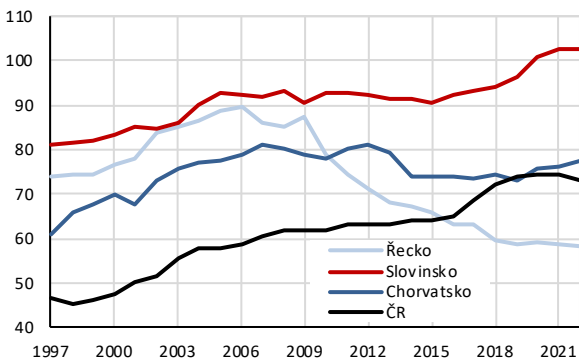
EA20 = 100

Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

Graf 5.19: Průměrný výdělek v paritě kupní síly

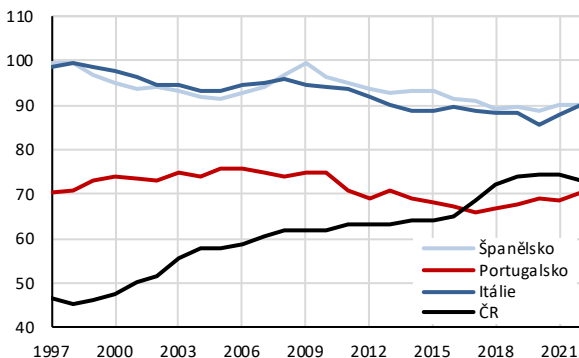
EA20 = 100

Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

Graf 5.20: Průměrný výdělek v paritě kupní síly

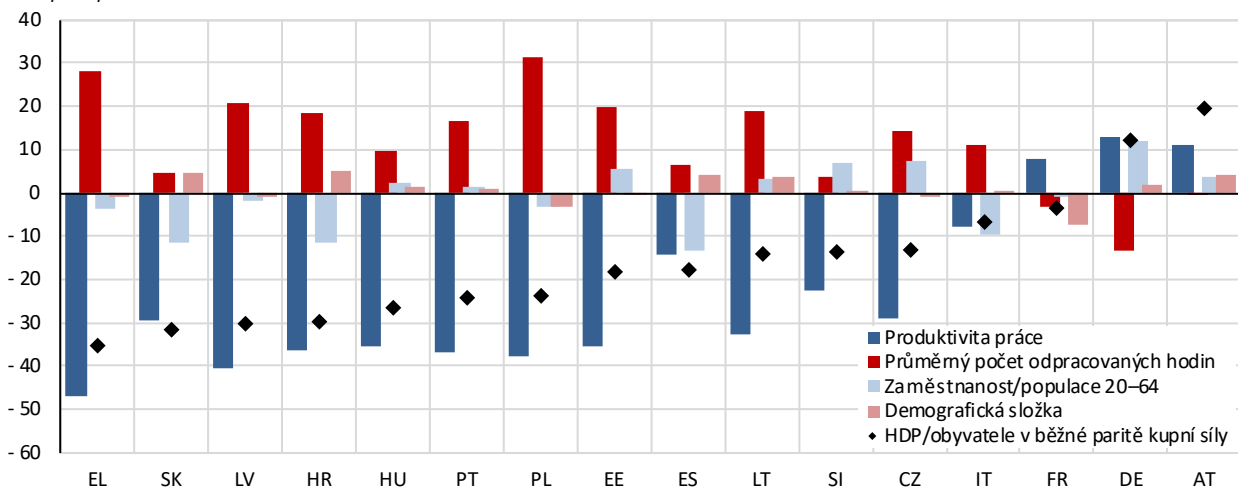
EA20 = 100

Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

Graf 5.21: HDP na obyvatele v paritě kupní síly v porovnání s EA20 v roce 2022

rozdíl proti průměru EA20 v %

Pozn.: Demografická složka je definována jako podíl populace v produktivním věku (20–64 let) na celkové populaci.

Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

Tabulka 5.1: HDP na obyvatele v paritě kupní síly

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
											Odhad	Predikce
Rakousko	PPS	35 900	36 600	37 200	38 600	39 400	37 400	40 000	44 000	46 200	47 800	
	EA20=100	122	121	119	120	119	119	117	119	118	118	
Německo	PPS	34 200	35 100	36 500	37 400	37 900	37 000	39 100	41 300	43 400	44 800	
	EA20=100	116	117	117	116	115	118	114	112	111	111	
Francie	PPS	29 400	29 800	30 500	31 400	33 100	31 400	33 700	35 500	37 800	39 100	
	EA20=100	100	99	98	98	100	100	99	96	97	97	
Itálie	PPS	26 700	28 000	28 800	29 400	30 200	28 200	31 500	34 400	36 700	38 100	
	EA20=100	91	93	92	92	91	90	92	93	94	94	
Česká republika	PPS	24 400	25 100	26 700	27 900	29 200	28 100	30 000	32 000	33 700	35 000	
	EA20=100	83	83	85	87	88	89	88	87	86	87	
Slovinsko	PPS	22 700	23 600	25 100	26 500	27 800	26 900	29 300	31 900	34 000	35 700	
	EA20=100	77	78	80	82	84	85	86	86	87	88	
Litva	PPS	20 700	21 500	23 200	24 700	26 400	26 300	29 200	31 600	32 700	34 400	
	EA20=100	70	71	74	77	80	84	85	86	84	85	
Španělsko	PPS	25 100	25 900	27 200	27 600	28 500	24 900	27 600	30 300	32 600	33 900	
	EA20=100	85	86	87	86	86	79	81	82	84	84	
Estonsko	PPS	21 000	21 700	23 300	24 700	25 900	25 600	28 200	30 100	30 500	32 000	
	EA20=100	71	72	74	77	78	81	82	82	78	79	
Polsko	PPS	19 000	19 300	20 300	21 500	22 800	22 900	25 200	28 200	29 400	31 200	
	EA20=100	65	64	65	67	69	73	74	76	75	77	
Portugalsko	PPS	21 300	22 000	22 700	23 700	24 600	22 900	24 600	27 900	30 200	31 500	
	EA20=100	72	73	73	74	74	73	72	76	77	78	
Maďarsko	PPS	19 300	19 400	20 300	21 600	22 900	22 400	24 400	27 000	28 600	30 300	
	EA20=100	65	64	65	67	69	71	71	73	73	75	
Chorvatsko	PPS	16 800	17 600	18 700	19 600	20 900	19 500	22 800	25 800	28 100	29 800	
	EA20=100	57	58	60	61	63	62	67	70	72	74	
Lotyšsko	PPS	18 000	18 600	19 700	20 900	21 700	21 500	23 200	25 700	27 100	28 600	
	EA20=100	61	62	63	65	65	68	68	70	69	71	
Slovensko	PPS	21 600	20 700	20 700	21 300	22 100	22 400	23 900	25 200	26 800	28 200	
	EA20=100	73	69	66	66	67	71	70	68	69	70	
Řecko	PPS	19 200	19 100	19 600	20 100	20 600	18 600	20 700	23 800	26 000	27 500	
	EA20=100	65	63	63	62	62	59	61	65	67	68	

Pozn.: Země jsou seřazeny podle ekonomické úrovně v roce 2022.

Zdroj: AMECO, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 5.2: HDP na obyvatele v přepočtu nominálním měnovým kurzem

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
											Odhad	Predikce
Rakousko	EUR	39 900	40 900	42 000	43 600	44 700	42 700	45 300	49 400	52 700	55 000	
	EA20=100	129	130	128	129	129	129	126	128	129	130	
	Index cenové hladiny HDP	EA20=100	106	107	108	108	108	108	108	107	109	110
Německo	EUR	37 000	38 100	39 500	40 600	41 800	40 900	43 500	46 300	48 700	50 300	
	EA20=100	120	120	121	120	120	123	121	119	119	119	
	Index cenové hladiny HDP	EA20=100	103	103	104	103	105	105	106	107	107	107
Francie	EUR	33 000	33 400	34 200	35 000	36 000	34 100	36 700	38 500	40 900	42 300	
	EA20=100	107	106	105	104	104	103	102	100	100	100	
	Index cenové hladiny HDP	EA20=100	107	107	107	106	103	103	103	103	103	103
Itálie	EUR	27 500	28 200	28 900	29 600	30 100	27 900	30 800	33 000	34 900	36 100	
	EA20=100	89	89	88	88	87	84	86	85	85	85	
	Index cenové hladiny HDP	EA20=100	98	96	96	96	95	94	93	91	91	90
Španělsko	EUR	23 200	24 000	25 000	25 800	26 400	23 600	25 800	28 300	30 200	31 500	
	EA20=100	75	76	76	76	76	71	72	73	74	74	
	Index cenové hladiny HDP	EA20=100	88	88	88	89	88	90	89	89	88	89
Slovinsko	EUR	18 800	19 600	20 800	22 100	23 300	22 400	24 800	27 000	29 700	31 300	
	EA20=100	61	62	64	66	67	67	69	70	72	74	
	Index cenové hladiny HDP	EA20=100	79	79	79	80	80	79	80	81	83	84
Estonsko	EUR	15 700	16 500	18 100	19 700	21 100	20 600	23 400	27 000	28 200	29 900	
	EA20=100	51	52	55	58	61	62	65	70	69	71	
	Index cenové hladiny HDP	EA20=100	71	73	74	76	77	76	79	85	88	89
Česká republika	EUR	16 100	16 800	18 300	19 900	21 100	20 200	22 300	25 800	28 600	29 100	
	EA20=100	52	53	56	59	61	61	62	67	70	69	
	Index cenové hladiny HDP	EA20=100	63	64	66	68	69	68	71	77	81	79
Litva	EUR	12 900	13 600	14 900	16 200	17 500	17 800	20 100	23 800	25 300	26 600	
	EA20=100	42	43	46	48	50	54	56	61	62	63	
	Index cenové hladiny HDP	EA20=100	59	60	62	63	63	64	66	72	74	74
Portugalsko	EUR	17 400	18 100	19 000	20 000	20 800	19 500	21 000	23 500	25 700	26 700	
	EA20=100	56	57	58	59	60	59	58	61	63	63	
	Index cenové hladiny HDP	EA20=100	78	79	80	80	81	81	81	80	81	81
Lotyšsko	EUR	12 400	12 900	13 900	15 100	16 000	15 800	17 700	20 600	22 000	23 700	
	EA20=100	40	41	42	45	46	48	49	53	54	56	
	Index cenové hladiny HDP	EA20=100	66	67	67	69	70	70	73	76	78	79
Slovensko	EUR	14 800	15 000	15 600	16 500	17 300	17 100	18 400	20 000	22 200	23 800	
	EA20=100	48	47	48	49	50	52	51	52	54	56	
	Index cenové hladiny HDP	EA20=100	65	69	72	74	75	73	73	76	79	80
Řecko	EUR	16 300	16 200	16 400	16 700	17 100	15 400	17 100	19 500	21 200	22 400	
	EA20=100	53	51	50	50	49	46	47	50	52	53	
	Index cenové hladiny HDP	EA20=100	81	81	80	79	79	79	78	78	78	77
Maďarsko	EUR	11 500	11 800	13 000	13 900	15 000	14 100	15 900	17 400	20 500	22 000	
	EA20=100	37	37	40	41	43	43	44	45	50	52	
	Index cenové hladiny HDP	EA20=100	57	58	61	61	62	60	62	62	68	69
Chorvatsko	EUR	10 800	11 400	12 100	12 900	13 700	12 500	14 800	17 400	19 600	20 900	
	EA20=100	35	36	37	38	39	38	41	45	48	49	
	Index cenové hladiny HDP	EA20=100	61	62	62	63	62	61	61	64	66	67
Polsko	EUR	11 200	11 100	12 100	13 000	13 900	13 700	15 100	17 300	19 400	21 500	
	EA20=100	36	35	37	39	40	41	42	45	47	51	
	Index cenové hladiny HDP	EA20=100	56	55	57	58	58	57	57	59	63	66

Pozn.: Země jsou seřazeny podle ekonomické úrovně v roce 2022.

Zdroj: AMECO, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 5.3: Skutečná individuální spotřeba na obyvatele v paritě kupní síly

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
											Odhad	Predikce
Rakousko	PPS	23 400	23 600	24 100	24 800	25 200	23 700	25 700	28 500	29 700	31 000	
	EA20=100	118	117	116	116	115	114	116	117	116	116	
Německo	PPS	22 500	23 100	23 700	24 300	24 600	23 800	24 900	26 900	27 900	28 800	
	EA20=100	113	114	114	114	112	115	112	111	109	108	
Francie	PPS	20 400	20 800	21 200	21 700	22 700	21 800	23 200	24 500	25 900	27 000	
	EA20=100	103	103	102	102	104	105	105	101	101	101	
Itálie	PPS	19 200	19 900	20 500	20 900	21 300	19 800	21 400	24 400	26 100	27 100	
	EA20=100	97	98	98	98	98	95	97	100	102	102	
Litva	PPS	15 000	15 600	16 600	17 500	18 400	18 100	20 000	21 700	22 300	23 600	
	EA20=100	76	77	80	82	84	87	90	89	87	89	
Slovensko	PPS	14 800	15 400	16 000	16 700	17 700	16 900	18 900	21 100	22 000	23 200	
	EA20=100	75	76	77	78	81	82	85	87	86	87	
Španělsko	PPS	17 500	17 900	18 800	19 100	19 500	17 300	19 000	21 000	21 900	22 800	
	EA20=100	88	89	90	89	89	83	86	86	86	86	
Portugalsko	PPS	16 000	16 400	16 800	17 400	18 100	17 100	18 300	20 700	21 600	22 700	
	EA20=100	81	81	80	82	83	83	82	85	85	85	
Polsko	PPS	13 100	13 300	14 100	14 700	15 400	15 300	16 900	19 200	19 800	21 000	
	EA20=100	66	65	67	69	71	74	76	79	77	79	
Estonsko	PPS	13 000	13 500	14 100	15 000	15 800	15 800	17 300	18 800	19 700	20 700	
	EA20=100	66	67	68	70	72	76	78	78	77	78	
Česká republika	PPS	14 000	14 400	15 300	16 200	16 800	16 200	17 400	18 700	19 300	20 500	
	EA20=100	70	71	74	76	77	78	78	77	76	77	
Řecko	PPS	14 900	14 800	15 300	15 700	16 200	15 100	16 300	18 700	20 100	21 100	
	EA20=100	75	73	74	74	74	73	73	77	78	79	
Chorvatsko	PPS	11 700	12 000	12 700	13 400	14 200	14 000	15 900	18 000	19 500	20 700	
	EA20=100	59	59	61	63	65	68	72	74	76	78	
Slovensko	PPS	13 500	13 200	13 400	13 800	14 500	15 000	15 900	18 000	18 700	19 600	
	EA20=100	68	65	64	65	66	72	72	74	73	74	
Lotyšsko	PPS	12 200	12 800	13 600	14 300	14 600	14 300	15 800	17 900	18 700	19 600	
	EA20=100	62	63	65	67	67	69	71	74	73	74	
Maďarsko	PPS	11 300	11 600	12 100	12 700	13 300	13 200	14 100	16 000	16 700	17 900	
	EA20=100	57	57	58	59	61	64	64	66	65	67	

Pozn.: Země jsou seřazeny podle úrovně spotřeby v roce 2022.

Zdroj: AMECO, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Slovníček pojmů

Administrativní opatření u spotřebitelských cen jsou opatření státních orgánů, která přímo působí na cenovou hladinu. Zahrnují vliv změn nepřímých daní (daň z přidané hodnoty a spotřební daně), cel a úprav regulovaných cen (např. elektřina, plyn, teplo, vodné a stočné, městská hromadná doprava).

Běžné daně z důchodu a jmění (domácnosti) jsou domácnostmi placené daně z příjmu, daně z převodu nemovitostí, místní poplatky a poplatky za používání dálnic.

Běžný účet (platební bilance) je souhrn bilance zboží (vývoz a dovoz), bilance služeb (příjmy a výdaje z dopravních služeb, cestovního ruchu a ostatních obchodních a neobchodních služeb), a bilance prvotních a druhotných důchodů.

Cyklicky očištěné saldo sektoru vládních institucí je saldo očištěné o vliv těch částí příjmů a výdajů, které jsou generovány hospodářským cyklem (např. vyšší daňové výnosy během konjunktury nebo naopak vyšší objem dávek v nezaměstnanosti v době recese).

Čisté nové úvěry (hypoteční i spotřební) zahrnují úvěry, které v daném období vstoupily do ekonomiky poprvé, včetně navýšení ke stávajícím úvěrům.

Deflátor hrubého domácího produktu je cenový index, určený jako podíl nominálního a reálného HDP.

Demografická míra závislosti je poměr počtu obyvatel v seniorském věku (nad 64 let) k počtu obyvatel v produktivním věku 20–64 let.

Disponibilní důchod domácností je rozdíl mezi běžnými příjmy a běžnými výdaji domácností.

Dlouhodobá nezaměstnanost je počet osob s délkou trvání nezaměstnanosti delší než 12 měsíců.

Dosahované ceny na zahraničních trzích (rozklad vývozu zboží) jsou definovány jako cenový index, který vyjadřuje vážený průměr cen vývozu na trhy hlavních obchodních partnerů v příslušných měnách těchto států. Pro výpočet se jako aproximace používá deflátor vývozu očištěný o vliv nominálního efektivního měnového kurzu.

Dovoz zboží je obchodní výměna, při které dochází ke změně vlastnictví zboží od nerezidentské k rezidentské jednotce.

Dovozní náročnost (rozklad exportu zboží) je index podílu váženého průměru reálného dovozu partnerských zemí na váženém průměru reálného HDP partnerských zemí.

Druhotné důchody (platební bilance) zachycují přeshraniční toky přerozdělených důchodů – zdrojů poskytnutých či získaných bez protihodnoty mezi rezidenty a nerezidenty.

Dvoutýdenní (2T) repo sazba (měnověpolitická sazba ČNB) je maximální limitní sazba, za kterou mohou být banky uspokojovány v dvoutýdenních repo tendrech vyhlášených ČNB.

Efektivní míra závislosti je poměr počtu vyplácených starobních důchodů k počtu zaměstnaných.

Exportní trhy jsou definovány jako index vyjadřující vážený průměr reálných dovozů zboží 8 nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR, mezi něž se (podle statistiky zahraničního obchodu se zbožím) v roce 2020 řadily Německo, Slovensko, Polsko, Francie, Rakousko, Spojené království, Itálie a Maďarsko.

Exportní výkonnost je index vyjadřující změnu podílu ČR na exportních trzích, který popisuje konkurenceschopnost českých výrobců na zahraničních trzích.

Finanční účet (platební bilance) zachycuje čisté přírůstky a úbytky finančních aktiv a pasiv v členění na přímé investice (akcie a ostatní účasti, dluhové nástroje a reinvestovaný zisk), portfoliové investice (účasti a podíly v investičních fondech a dluhové cenné papíry), finanční deriváty, ostatní investice (zejména půjčky, oběživo a vklady, úvěry, pojistné) a rezervní aktiva.

Fiskální úsilí je meziroční změna strukturálního salda indikující expanzivní, neutrální či restriktivní fiskální politiku v daném období.

Harmonizovaný index spotřebitelských cen je kalkulován v zemích EU podle jednotných a právně závazných postupů, což (na rozdíl od národních indexů) umožňuje srovnatelnost tohoto ukazatele mezi zeměmi.

Hlavní refinanční sazba Evropské centrální banky je minimální nabídková sazba pro hlavní refinanční operace, což jsou pravidelné operace k zajištění likvidity a refinancování finančního sektoru.

Hlavní refinanční sazba Federálního rezervního systému USA (Fedu) je sazba, kterou stanovuje Fed pro mezibankovní trh.

Hrubá přidaná hodnota je nově vytvořená hodnota, kterou získávají institucionální jednotky při používání svých výrobních kapacit a která je stanovena jako rozdíl mezi celkovou produkcí, oceněnou v základních cenách, a mezispotřebou, oceněnou v kupních cenách.

Hrubé úspory domácností jsou definovány jako součet disponibilního důchodu a změny podílu v penzijních fondech zmenšený o výdaje na konečnou spotřebu domácností.

Hrubý domácí produkt je celková hodnota nově vytvořeného zboží a služeb v daném období na určitém ekonomickém území vyjádřená v kupních cenách.

Hrubý národní důchod je hrubý domácí produkt upravený o saldo prvotních důchodů s nerezidenty, který vyjadřuje celkovou hodnotu zboží a služeb vytvořenou za dané období ekonomickými subjekty daného státu jak na území tohoto státu, tak v cizině.

Hrubý provozní přebytek je odměna vlastníkům fyzického kapitálu plynoucí z výrobního procesu. Jedná se o makroekonomické vyjádření zisku včetně odpisů, úroků a daně ze zisku.

Index spotřebitelských cen měří cenovou hladinu spotřebitelských výdajů. Je konstruován na základě pravidelného sledování vývoje cen vybraných zboží a služeb (tzv. reprezentantů) ve spotřebním koši domácností.

Indikátor důvěry je výsledek konjunkturálního průzkumu, do kterého se promítá široký okruh vlivů formujících očekávání ekonomických subjektů v průmyslu, stavebnictví, obchodu, službách a u spotřebitelů.

Indikátor spotřebitelské důvěry sestavovaný Ministerstvem financí je kalkulován z devíti dílčích otázek průzkumu u spotřebitelů Evropské komise, jež jsou nejsilněji korelovány s vývojem výdajů na konečnou spotřebu domácností v ČR. Otázky jsou v indikátoru váženy dle převrácené hodnoty variability

a jsou agregovány do skupin ekonomický vývoj, finanční situace a sklon ke spotřebě.

Jádrová inflace je počítána Ministerstvem financí z dat Českého statistického úřadu, a to očištěním celkové inflace o administrativní vlivy a ceny potravin, nealkoholických nápojů a pohonných hmot. Neexistuje všeobecně přijímaná definice jádrové inflace, nicméně jádrová inflace by měla být měřítkem zásadního trendu inflace. Více než celková inflace odráží působení domácí poptávky, a proto i měnové politiky prováděné v ČR v režimu cílování inflace.

Jednorázové a přechodné operace sektoru vládních institucí jsou opatření s dočasným efektem (jeden až dva roky) na příjmy nebo výdaje sektoru vládních institucí (např. výdaje na odstraňování následků živelních pohrom).

Jednotkové náklady práce jsou definovány jako poměr nominálních náhrad na jednoho zaměstnance a reálné produktivity práce.

Kapitálový účet (platební bilance) tvoří převody nevyrobených nefinančních aktiv (např. půda – pozemky pro zastupitelské úřady aj.) a přerozdělení kapitálového charakteru (např. mezinárodní odpouštění dluhů, investiční granty a dotace).

Kompozitní indikátor vývozu zboží, sestavený Ministerstvem financí, je indikátor složený z dílčích otázek konjunkturálního šetření ČSÚ v segmentu průmyslu a podnikatelské důvěry v Německu měřené indikátorem Ifo.

Kompozitní předstihový indikátor je indikátor složený z otázek konjunkturálního průzkumu, které nejtěsněji vysvětlují vývoj relativní cyklické složky ukazatele (nejčastěji HDP) s předstihem jednoho čtvrtletí.

Konjunkturální průzkumy zjišťují názory respondentů na současnou ekonomickou situaci a vývoj v blízké budoucnosti.

Kontrakt futures je dohoda dvou stran o směně určitého množství nějakého produktu v předem určené kvalitě, za předem stanovenou cenu k předem stanovenému budoucímu datu dodání.

Mediánová mzda je měsíční mzda zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení, která je zjišťována ze šetření Informačního systému o průměrném výděлку.

Mezinárodní investiční pozice zachycuje přehled stavů finančních aktiv a pasiv všech sektorů tuzemské ekonomiky ve vztahu k nerezidentům k určitému datu.

Míra ekonomické aktivity je podíl pracovní síly na počtu osob ve stejné věkové kategorii.

Míra hrubých úspor je podíl hrubých úspor na disponibilním důchodu upraveném o změnu penzijních nároků.

Míra nezaměstnanosti (podle Výběrového šetření pracovních sil) je podíl počtu nezaměstnaných a pracovní síly.

Míra závislosti podle platné legislativy (demografie) je poměr počtu obyvatel v důchodovém věku podle platné legislativy k počtu ostatních obyvatel nad 19 let.

Náhrady zaměstnancům jsou celkové platby zaměstnavatelů svým zaměstnancům za jimi provedenou práci. Skládají se ze sumy mezd a platů a příspěvků na sociální zabezpečení placečných zaměstnavatelů.

Nezaměstnanost (podle Výběrového šetření pracovních sil) odpovídá počtu osob, které ve sledovaném období souběžně

splňovaly tři podmínky: nebyly zaměstnané, hledaly aktivně práci a byly připraveny k nástupu do práce nejpozději do 14 dnů.

Nominální měnový kurz je cena jedné měny vyjádřená v jednotkách jiné měny.

Nominální efektivní měnový kurz je vážený průměr indexů jednotlivých nominálních měnových kurzů.

Odhad označuje údaje za již skončené období, jež k datu uzávěrky nebyly dostupné.

Ostatní investice (platební bilance) zahrnují ostatní účasti, oběživo a vklady, půjčky, pojistné, penzijní a standardizované záruční programy, obchodní úvěry a zálohy, jiné pohledávky a závazky a Zvláštní práva čerpání (SDR).

Ostatní placené běžné transfery (domácnosti) zahrnují čisté pojistné na neživotní pojištění, soukromé mezinárodní transfery, pokuty ve správním a blokovém řízení, sázky apod.

Ostatní přijaté běžné transfery (domácnosti) jsou domácími přijaté náhrady z neživotního pojištění, soukromé mezinárodní transfery, výhry v sázkách a loteriích, státní příspěvky na stavební spoření apod.

Placené důchody z vlastnictví (domácnosti) jsou domácími placené úroky a renta.

Podíl nezaměstnaných osob je podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 až 64 let v evidenci úřadů práce a počtu obyvatel ve stejném věku.

Potenciální produkt je úroveň ekonomického výkonu při průměrném využití výrobních faktorů.

Pracovní síla je součet zaměstnaných a nezaměstnaných osob.

Predikce je označení pro prognózu budoucích čísel, používající matematické i expertní metody.

Primární (strukturální) saldo je (strukturální) saldo sektoru vládních institucí, od něhož jsou odečteny úrokové výdaje (tzv. dluhová služba).

Produkční mezera je ukazatel pozice ekonomiky v cyklu, stanovený jako rozdíl mezi skutečným a potenciálním produktem měřený v procentech potenciálního produktu.

Produktivita práce (reálná) je hrubý domácí produkt ve stálých cenách připadající na jednoho zaměstnaného.

Průměrná míra inflace je relativní změna průměru indexu spotřebitelských cen za posledních 12 měsíců proti průměru indexu spotřebitelských cen v předcházejících 12 měsících vyjádřená v procentech.

Průměrná mzda je podíl mezd bez ostatních osobních nákladů připadající v průměru na jednoho zaměstnance evidenčního počtu za měsíc v přepočtu na plný úvazek.

Průměrná reálná mzda je průměrná mzda přepočtená na srovnatelné hodnoty pomocí indexu spotřebitelských cen.

Prvotní důchody (platební bilance) jsou přeshraniční toky výnosů mezi rezidenty a nerezidenty z poskytnutých finančních zdrojů, práce a nevyrobených nefinančních aktiv. Zahrnují úroky, dividendy, reinvestované zisky, pracovní příjmy, daně a dotace na produkci a dovoz.

Přijaté důchody z vlastnictví (domácnosti) jsou domácnostmi přijaté úroky, dividendy, důchody z půdy, čerpání podnikatelského důchodu, důchodu z rozděleného zisku apod.

Reálný efektivní měnový kurz je vážený průměr indexů jednotlivých reálných měnových kurzů.

Reálný hrubý domácí důchod je reálný hrubý domácí produkt upravený o obchodní zisk nebo ztrátu plynoucí ze směnných relací a vyjadřuje tak reálný objem důchodů vytvořených v dané ekonomice.

Reálný hrubý domácí produkt vyjádřený v cenách referenčního roku je očištěn o vliv inflace a vyjadřuje tak fyzický objem nově vytvořeného zboží a služeb.

Reálný měnový kurz je nominální měnový kurz očištěný o vliv rozdílů v inflaci, jehož vývoj v čase je specifikován pomocí bazického indexu. V Makroekonomické predikci je inflace vyjádřena deflátorem HDP.

Registrovaná nezaměstnanost je počet uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadu práce.

Saldo sektoru vládních institucí je rozdíl mezi celkovými příjmy a celkovými výdaji sektoru vládních institucí. V případě kladného výsledku jde o přebytek, v případě záporného o schodek/deficit. Saldo sektoru vládních institucí se vykazuje v mezinárodně srovnatelné metodice ESA 2010.

Sektor vládních institucí je vymezen mezinárodně harmonizovanými pravidly na úrovni EU. Sektor vládních institucí v ČR zahrnuje v metodice ESA 2010 tři základní subsektory: ústřední vládní instituce, místní vládní instituce a fondy sociálního zabezpečení.

Skutečná individuální spotřeba je ukazatelem životní úrovně domácností. Je tvořena výdaji domácností na zboží a služby, ale zahrnuje rovněž spotřebu zboží a služeb, které jsou domácnostem poskytovány vládními či neziskovými institucemi.

Směnné relace je index, jehož změna vyjadřuje, jak se vyvíjí relativní cena vývozu k ceně dovozu.

Sociální příspěvky jsou příspěvky na sociální a zdravotní pojištění, penzijní připojištění a zákonné úrazové pojištění placené zaměstnavatelem i zaměstnancem.

Souhrnný indikátor důvěry shrnuje indikátory důvěry za segment průmyslu (40 %), stavebnictví (5 %), obchodu (5 %), služeb (30 %) a spotřebitelů (20 %).

Standard kupní síly (PPS) je umělá měnová jednotka, která eliminuje rozdíly v cenových hladinách mezi jednotlivými zeměmi a umožňuje tak porovnávat veličiny v objemovém vyjádření.

Strukturální saldo sektoru vládních institucí je saldo bez vlivu hospodářského cyklu a jednorázových a přechodných operací, čímž indikuje výchozí nastavení rozpočtové a fiskální politiky.

Tříměsíční sazba (3M) PRIBOR je referenční krátkodobá úroková sazba, která vyjadřuje průměrnou sazbu, za níž si mohou banky na trhu mezibankovních depozit půjčit se splatností 3 měsíce.

Tvorba hrubého fixního kapitálu je investice do fixních aktiv, což jsou vyrobená aktiva používaná pro výrobu zboží a služeb po dobu delší než jeden rok.

Tvorba hrubého kapitálu je součet tvorby hrubého fixního kapitálu, změny zásob a čistého pořízení ceností.

Úhrnná plodnost je počet živě narozených dětí připadajících na 1 ženu, pokud by po celé její reprodukční období zůstala její plodnost stejná jako v uvedeném roce.

Úvěry v selhání jsou úvěrové pohledávky, jejichž úplné splacení je nejisté, nepravděpodobné či nemožné (splátky jistiny či příslušenství jsou po splatnosti déle než 90 dní).

Výdaje domácností na spotřebu jsou souhrnem výdajů sektoru domácností za konečné statky krátkodobé, střednědobé nebo dlouhodobé povahy a služby vyjádřený v kupních cenách.

Výdaje sektoru vládních institucí na konečnou spotřebu zahrnují platby vládních institucí, které jsou následně použity buď pro spotřebu jednotlivců v sektoru domácností (především úhradu zdravotní péče zdravotními pojišťovnami za služby zdravotnických zařízení), nebo jsou spotřebovány celou společností (jako např. výdaje na armádu, policii, soudnictví, státní správu apod.). Služby sektoru vládních institucí, které jsou poskytovány ke spotřebě celé společnosti, jsou obvykle oceněny na úrovni vlastních nákladů na danou službu, protože neprocházejí trhem, který by je ocenil. Z výše uvedených důvodů se spotřeba skládá zejména z mezipotřeby (tj. zboží a služeb, vyjma fixních aktiv, spotřebovaných v procesu výroby jiného statku či služby), náhrad zaměstnancům (mzdy a platy včetně pojistného hrazeného zaměstnavatelem), naturálních dávek domácnostem (zejména platby zdravotních pojišťoven lékařským zařízením mimo sektor vládních institucí) či spotřeby fixního kapitálu. Nezapočítává se celá hodnota těchto transakcí, ale pouze ta, která se váže k produkci oceněné vlastními náklady. Náklady na tvorbu činností procházejících plně či částečně trhem, za něž dostává sektor vládních institucí úplatu, jsou pak z výdajů na jeho spotřebu očištěny.

Výhled je označení pro prognózu vzdálenějších budoucích čísel, používající především extrapolčních metod.

Výnos desetiletých státních dluhopisů je referenční dlouhodobá úroková sazba, která vyjadřuje průměrný výnos státních dluhopisů, jejichž zbytková doba do splatnosti se pohybuje v rozmezí 8 až 12 let.

Vývoz zboží je obchodní transakce, při které dochází ke změně vlastnictví zboží od rezidentské k nerezidentské jednotce.

Zahraniční zadluženost je přehled finančních pasiv všech sektorů tuzemské ekonomiky vůči nerezidentům dluhového charakteru, tj. závazků se smluvně určenou dobou splatnosti, za kterou náleží věřiteli výnos ve formě úroku.

Změna podílu v penzijních fondech (domácnosti) je rozdíl mezi přijatým pojistným a vyplacenými důchody z penzijního připojištění.

Změna zásob je změna stavu materiálu, nedokončené produkce, hotových výrobků a zboží určeného k dalšímu prodeji.

Ministerstvo financí České republiky
odbor Hospodářská politika
Letenská 15
118 10 Praha 1

<http://www.mfcr.cz>

